

دانشگاه علوم کشاورزی
و منابع طبیعی ساری

سازمان جهاد کشاورزی
مازندران

تهیه و تدوین سند توسعه بخش دامپرشی

تابستان ۱۴۰۲

بسم الله الرحمن الرحيم

شناسنامه گزارش

۱	عنوان گزارش	تهیه و تدوین سند کشاورزی استان مازندران
۲	عنوان بخش	دامپزشکی
۳	شماره قرارداد	۱۴۰۰/ب/۶۲۱۰۸
۴	کارفرمای پروژه	سازمان جهاد کشاورزی استان مازندران
۵	مجری پروژه	—
۶	مشاور پروژه	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری
۷	تاریخ	تابستان ۱۴۰۲

تولید کلید حل مشکلات اقتصادی کشور است.
تولید ملی در واقع راه اصلی عبور از سختی‌های و
دشواری‌های اقتصادی است.

از بیانات مقام معظم رهبری

در توسعه کشاورزی باید نیروی انسانی تحول‌گرا،
جوان، باانگیزه و متعهد مورد استفاده قرار گیرد تا
ظرفیت‌های بزرگ کشور در حوزه کشاورزی فعالیت
پیدا کند.

**سخنرانی دکتر رئیسی ریاست محترم
جمهوری در وزارت جهاد کشاورزی**

مشکلات بخش کشاورزی و همچنین مشکلات
اقتصادی کشور فراوان است و ما به همراه تشکل‌ها،
نخبگان، صاحب‌نظران و فعالان بخش اعتقاد داریم
که با تحول در بخش کشاورزی می‌توانیم به تولید
پایدار و اقتصادی دست پیدا کنیم.

**دکتر سید جواد ساداتی نژاد وزیر محترم
جهاد کشاورزی**

فهرست

۱- بررسی وضعیت موجود مراکز درمانی، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران.....	۱
۱-۱- مقدمه	۱
۱-۲- مراکز درمانی دامپزشکی	۱
۱-۳- داروخانه‌های دامپزشکی	۴
۱-۴- آزمایشگاه‌های دامپزشکی	۷
۱-۵- عملکرد مرکز دوک	۱۲
۲- بررسی وضعیت موجود مراکز پرورش طیور و سایر پرندگان و کشتارگاه‌های استان مازندران	۱۴
۲-۱- مقدمه	۱۴
۲-۲- مرغ گوشتی	۱۴
۲-۲-۱- مزارع مرغ گوشتی	۱۴
۲-۲-۲- مزارع مرغ مادر گوشتی	۱۶
۲-۲-۳- مزارع مرغ اجداد گوشتی	۱۸
۲-۳- مزارع مرغ تخم‌گذار	۲۰
۲-۴- مزارع سایر پرندگان	۲۲
۲-۵- کشتارگاه‌های صنعتی طیور	۲۳
۲-۶- گزارش عملکرد ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان	۲۵
۲-۶-۱- بازدید و مراقبت	۲۵
۲-۶-۲- نمونه‌برداری	۲۶
۲-۶-۳- بررسی کانون‌های بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان	۲۸
۳- بررسی وضعیت موجود مراکز پرورش ماهی در استان مازندران	۳۵
۳-۱- مقدمه	۳۵
۳-۲- مراکز تکثیر، تفریح و پرورش ماهیان سردابی	۳۵
۳-۳- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان گرم‌ابی	۳۸
۳-۴- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری	۴۰
۳-۵- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی	۴۲
۳-۶- مراکز پرورش ماهیان قفس	۴۳
۴- بررسی عملکرد اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران	۴۷
۴-۱- مقدمه	۴۷
۴-۲- عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران	۴۷
۴-۳- عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران	۵۴
۵- بررسی وضعیت موجود نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی در استان مازندران	۶۱
۵-۱- اقدامات در زمینه کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی	۶۱
۵-۱-۱- تعداد بازدید از مراکز فرآورده‌های دامی خام	۶۲
۵-۱-۲- بازدید کشتارگاه طیور	۶۵
۵-۱-۳- بازرسی از کشتارگاه‌های دام	۶۷

۶- بررسی وضعیت موجود مبارزه با بیماری‌های دامی در استان مازندران.....	۷۲
۶-۱- وضعیت جمعیت دام سبک استان.....	۷۲
۶-۲- جمعیت گاوی استان مازندران.....	۷۲
۶-۳- تعداد دام‌های سبک سم‌پاشی شده.....	۷۳
۶-۴- تعداد دام سنگین سم‌پاشی شده استان مازندران.....	۷۴
۶-۵- مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌های دامی استان مازندران.....	۷۴
۶-۶- پایش و مراقبت بیماری‌های مشترک.....	۷۵
۶-۷- تعداد دام سبک واکسینه شده.....	۷۷
۶-۸- تعداد دام سنگین واکسینه شده.....	۷۸
۷- بررسی وضعیت موجود عملکرد ترویجی فاوا در استان مازندران.....	۷۹
۸- برنامه اقدام و عمل.....	۸۱
۸-۱- مراکز درمانی، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران.....	۸۱
۸-۲- مراکز پرورش طیور و سایر پرندگان استان مازندران.....	۸۴
۸-۳- مراکز پرورش ماهی در استان مازندران.....	۸۶
۸-۴- اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران.....	۸۷
۸-۵- نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی در استان مازندران.....	۸۹
۸-۶- مبارزه با بیماری‌های دامی در استان مازندران.....	۹۳
۸-۷- عملکرد ترویجی فاوا در استان مازندران.....	۹۶

جداول

- جدول ۱- تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۲
- جدول ۲- تعداد داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۴
- جدول ۳- تعداد آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۷
- جدول ۴- تعداد مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۱۱
- جدول ۵- تعداد مزارع مرغ گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۱۵
- جدول ۶- تعداد مزارع مرغ مادر گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۱۷
- جدول ۷- تعداد مزارع مرغ اجداد گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۱۸
- جدول ۸- تعداد مزارع مرغ تخم‌گذار در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۲۰
- جدول ۹- تعداد واحد جوجه کشی مرغ گوشتی در شهرستان‌های استان مازندران..... ۲۱
- جدول ۱۰- تعداد مزارع پرورش سایر پرندگان در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۲۲
- جدول ۱۱- تعداد کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۲۴
- جدول ۱۲-..... ۲۷
- جدول ۱۳- تعداد مزارع مرغ گوشتی، مرغ و پولت تخم‌گذار، پرورش سایر پرندگان و کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۳۱
- جدول ۱۴- تعداد مراکز تکثیر، تغریخ و پرورش ماهیان سردابی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۳۶
- جدول ۱۵- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان گرم‌آبی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۳۹
- جدول ۱۶- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری در استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۴۱
- جدول ۱۷- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۴۳
- جدول ۱۸- تعداد مراکز پرورش ماهیان قفس در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)..... ۴۴
- جدول ۱۹- آمار عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰..... ۴۸
- جدول ۲۰- آمار عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰..... ۵۴
- جدول ۲۱- اقدامات در زمینه کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ اداره کل دامپزشکی استان..... ۶۱
- جدول ۲۲- عملکرد نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌ها..... ۶۴
- جدول ۲۳- عملکرد مراقبت از بیماری در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۵
- جدول ۲۴- پیش‌بینی عملکردی تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۸۲
- جدول ۲۵- پیش‌بینی عملکردی تعداد داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۸۲
- جدول ۲۶- پیش‌بینی عملکردی تعداد آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۸۳
- جدول ۲۷- پیش‌بینی عملکردی تعداد مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان..... ۸۴
- جدول ۲۸- پیش‌بینی تعداد بازدید و مراقبت فعال و غیر فعال انجام شده و تعداد نمونه‌برداری انجام شده توسط ستاد اجرایی، پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران..... ۸۵
- جدول ۲۹- مساحت ضدعفونی و دوره‌های توجیهی برای مبارزه با آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران..... ۸۵

جدول ۳۰- پیش‌بینی عملکرد نمونه برداری از مراکز تکثیر و پرورش آبزیان استان مازندران (مجموع مزارع نمونه برداری شده)	۸۶
جدول ۳۱- پیش‌بینی بازدید و مراقبت از مراکز آبی پروری (واحد های مجوز دار).....	۸۷
جدول ۳۲- پیش‌بینی عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران.....	۸۸
جدول ۳۳- عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران.....	۸۹
جدول ۳۴- پیش‌بینی کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی اداره کل دامپزشکی استان مازندران	۸۹
جدول ۳۵- پیش‌بینی کنترل و نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌های استان مازندران.....	۹۱
جدول ۳۶- پیش‌بینی تعداد دام‌های سبک سم‌پاشی شده در شهرستان‌های استان مازندران.....	۹۳
جدول ۳۷- پیش‌بینی تعداد دام‌های سنگین سم‌پاشی شده در شهرستان‌های استان مازندران.....	۹۴
جدول ۳۸- پیش‌بینی مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌های دام در شهرستان‌های استان مازندران.....	۹۵
جدول ۳۹- پیش‌بینی تعداد دام معاینه شده از نظر بیماری مشترک.....	۹۵
جدول ۴۰- پیش‌بینی تعداد دام سبک واکسینه شده.....	۹۶
جدول ۴۱- پیش‌بینی تعداد دام سنگین واکسینه شده.....	۹۶
جدول ۴۲- تعداد کلاس‌های ترویجی برگزار شده در شهرستان‌های استان مازندران.....	۹۷
جدول ۴۳- نفر ساعت آموزش های ترویجی در شهرستان‌های استان مازندران.....	۹۸

اشکال

- شکل-۱. فراوانی نسبی مراکز درمانی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان ۳
- شکل-۲. فراوانی نسبی درمانگاه‌های دامپزشکی در مناطق غرب و شرق استان مازندران ۳
- شکل-۳. فراوانی نسبی داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۵
- شکل-۴. فراوانی نسبی داروخانه‌های دامپزشکی در مناطق غرب و شرق استان مازندران ۶
- شکل-۵. عملکرد تعداد بازدید از داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰ ۷
- شکل-۶. فراوانی نسبی آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۸
- شکل-۷. فراوانی نسبی آزمایشگاه‌های دامپزشکی در مناطق غرب و شرق استان مازندران ۸
- شکل-۸. عملکرد تعداد بازدید از آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰ ۹
- شکل-۹. تعداد درمانگاه‌ها، بیمارستان‌ها، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) و کل استان مازندران ۱۰
- شکل-۱۰. عملکرد تعداد بازدید از مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰ ۱۲
- شکل-۱۱. عملکرد ۵ ساله مرکز تشخیص و بررسی بیماری‌های طیور (دوک) ۱۳
- شکل-۱۲. فراوانی نسبی مزارع مرغ گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۱۶
- شکل-۱۳. فراوانی نسبی مزارع مرغ گوشتی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۱۶
- شکل-۱۴. فراوانی نسبی مزارع مرغ مادر گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان ۱۸
- شکل-۱۵. فراوانی نسبی مزارع مرغ مادر گوشتی در مناطق غرب و شرق استان مازندران ۱۸
- شکل-۱۶. فراوانی نسبی مزارع مرغ اجداد گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۱۹
- شکل-۱۷. فراوانی نسبی مزارع مرغ اجداد گوشتی در مناطق غرب و شرق استان مازندران ۱۹
- شکل-۱۸. فراوانی نسبی مزارع پرورش پोलت و مرغ تخم‌گذار در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۲۱
- شکل-۱۹. فراوانی نسبی مزارع مرغ تخم‌گذار در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۲۲
- شکل-۲۰. فراوانی نسبی مزارع پرورش سایر پرندگان در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۲۳
- شکل-۲۱. فراوانی نسبی کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۲۵
- شکل-۲۲. فراوانی نسبی کشتارگاه‌های صنعتی طیور در مناطق غرب و غرب استان مازندران ۲۵
- شکل-۲۳. روند تعداد بازدید و مراقبت فعال و غیر فعال انجام شده توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۲۶
- شکل-۲۴. تعداد نمونه‌برداری انجام شده توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۲۷
- شکل-۲۵. تعداد کانون‌های مشکوک به بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۲۸
- شکل-۲۶. تعداد کانون‌های مثبت بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۲۸
- شکل-۲۷. تعداد پرنده‌های معدوم شده ناشی از بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۲۹

- شکل-۲۸. مساحت ضدعفونی شده بر حسب مترمربع جهت مبارزه با بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۳۰
- شکل-۲۹. دوره های توجیهی بخش خصوصی جهت مبارزه با بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ ۳۰
- شکل-۳۰. تعداد مزارع پرورش مرغ گوشتی، تخم‌گذار، سایر پرندگان و کشتارگاه‌های صنعتی طیور در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) و کل استان مازندران ۳۲
- شکل-۳۱. درصد ظرفیت مزارع پرورش مرغ گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران ۳۲
- شکل-۳۲. درصد ظرفیت پرورش مادر گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران ۳۳
- شکل-۳۳. درصد ظرفیت پرورش مرغ اجداد گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران ۳۳
- شکل-۳۴. درصد ظرفیت پرورش مرغ تخم‌گذار شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران ۳۴
- شکل-۳۵. فراوانی نسبی مراکز تکثیر، تغریخ و پرورش ماهیان سردابی در استان مازندران به تفکیک شهرستان ۳۷
- شکل-۳۶. فراوانی نسبی مراکز تکثیر ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۳۷
- شکل-۳۷. فراوانی نسبی مراکز تغریخ ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۳۸
- شکل-۳۸. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۳۸
- شکل-۳۹. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان گرم‌ابی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق) ۳۹
- شکل-۴۰. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان گرم‌ابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۴۰
- شکل-۴۱. فراوانی نسبی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق). ۴۱
- شکل-۴۲. فراوانی نسبی مراکز تکثیر ماهیان خاویاری در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۴۲
- شکل-۴۳. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان خاویاری در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۴۲
- شکل-۴۴. فراوانی نسبی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان ۴۳
- شکل-۴۵. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان در قفس در استان مازندران به تفکیک شهرستان ۴۴
- شکل-۴۶. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان قفس در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران ۴۵
- شکل-۴۷. عملکرد نمونه‌برداری آبیان در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ ۴۶
- شکل-۴۸. عملکرد بازدید و مراقبت آبیان در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ ۴۶
- شکل-۴۹. تعداد کل جوجه یک روزه صادر شده (قطعه) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران. ۴۹
- شکل-۵۰. تعداد کل تخم مرغ نطفه دار صادر شده (عدد) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران. ۴۹

- شکل-۵۱. میزان کل تخم مرغ خوراکی صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۰.....
- شکل-۵۲. میزان کل مرغ منجمد صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۰.....
- شکل-۵۳. میزان کل گوشت مرغ تازه صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۱.....
- شکل-۵۴. میزان کل ماهی خوراکی تازه صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۱.....
- شکل-۵۵. میزان کل ماهی خوراکی منجمد صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۲.....
- شکل-۵۶. میزان کل خاویار صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۲.....
- شکل-۵۷. میزان کل محصولات لبنی صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۳.....
- شکل-۵۸. میزان کل بره موم زنبور عسل صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۳.....
- شکل-۵۹. میزان کل خوراک دام صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۴.....
- شکل-۶۰. میزان کل جو دامی وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۵.....
- شکل-۶۱. میزان کل ذرت دامی وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۵.....
- شکل-۶۲. میزان کل کنجاله پنبه وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۶.....
- شکل-۶۳. درصد صادرات جوجه یک روزه از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۶.....
- شکل-۶۴. درصد صادرات تخم مرغ نطفه دار از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۷.....
- شکل-۶۵. درصد صادرات مرغ منجمد از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۷.....
- شکل-۶۶. درصد صادرات ماهی خوراکی تازه از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۸.....
- شکل-۶۷. درصد صادرات ماهی خوراکی منجمد از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۸.....
- شکل-۶۸. درصد صادرات خاویار از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۹.....
- شکل-۶۹. درصد صادرات محصولات لبنی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۵۹.....
- شکل-۷۰. درصد صادرات بره موم زنبور عسل از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۶۰.....
- شکل-۷۱. درصد صادرات خوراک دام از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.
۶۰.....
- شکل-۷۲. تعداد بازدید مراکز فرآورده‌های دامی خام استان مازندران سال ۱۴۰۰.....
۶۲.....
- شکل-۷۳. عملکرد تعداد بازدید از کشتارگاه‌های استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰.....
۶۳.....
- شکل-۷۴. عملکرد تعداد بازدید از کارگاه‌های بسته بندی، سرد خانه ها و کارخانجات فرآورده‌های گوشتی استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰.....
۶۳.....
- شکل-۷۵. عملکرد تعداد بازدید از کارخانجات خوراک دام و طیور و مراکز جمع آوری شیر استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰.....
۶۴.....

- شکل-۷۶. تعداد قطعه طیور بازدید شده در کشتارگاه های استان مازندران..... ۶۵
- شکل-۷۷. تعداد کل قطعه طیور کشتار و بازرسی شده در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۶
- شکل-۷۸. تعداد طیور ضبط و معدوم شده پس از بازرسی بهداشتی در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۶
- شکل-۷۹. میزان گوشت طیور سالم و بهداشتی استحصالی از کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۷
- شکل-۸۰. وضعیت بازرسی گوشت دام استان مازندران بر حسب کیلوگرم در سال ۱۴۰۰..... ۶۷
- شکل-۸۱. تعداد کل دام های کشتار شده (گوسفند، بز، گاو و گوساله) در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۸
- شکل-۸۲. میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی از دام های کشتار شده در کشتارگاه های استان طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۸
- شکل-۸۳. میزان گوشت غیر قابل مصرف و معدوم شده ناشی از بازرسی در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۶۹
- شکل-۸۴. جمعیت دام سبک (گوسفند و بز) استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق سال..... ۷۲
- شکل-۸۵. جمعیت گاوی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق سال..... ۷۳
- شکل-۸۶. تعداد دام سبک سم پاشی شده استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۳
- شکل-۸۷. تعداد دام سنگین سم پاشی شده استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۴
- شکل-۸۸. مساحت سم پاشی شده جایگاه های دام استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۵
- شکل-۸۹. روند تعداد دام معاینه شده در مراقبت از بیماری طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۶
- شکل-۹۰. روند تعداد دام های مثبت در معاینات مراقبت از بیماری در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۶
- شکل-۹۱. تعداد دام سبک واکسینه شده علیه بیماری ها در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۷
- شکل-۹۲. تعداد دام سنگین واکسینه شده علیه بیماری ها در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۷۸
- شکل-۹۳. تعداد کلاس های برگزار شده در شهرستان های مختلف استان در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۸۰
- شکل-۹۴. نفر ساعت آموزش در کلاس های برگزار شده شهرستان ها طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰..... ۸۰

۱- بررسی وضعیت موجود مراکز درمانی، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان

مازندران

۱-۱- مقدمه

در دنیای امروز خدمات دامپزشکی به عنوان یک کالای عمومی در سطح ملی و جهانی در نظر گرفته می‌شود بطوریکه در سطح بین المللی، سازمان بهداشت جهانی دام (OIE) و سازمان مواد غذایی و کشاورزی سازمان ملل متحد (FAO) انجام بسیاری از وظایف جهانی خدمات دامپزشکی را به عهده دارند، دولت‌ها نیز در سطح ملی وظیفه دارند خدمات دامپزشکی کارآمد و موثر را در کشورهای خود ارائه و اداره نمایند.

استان مازندران به دلیل دارا بودن شرایط مناسب آب و هوایی برای کشت نباتات علوفه‌ای و برخورداری از مراتع وسیع و مستعد، از موقعیت مناسبی برای پرورش انواع دام برخوردار است. فعالیت‌های دامپروری در سطح استان بطور عمده شامل پرورش گاو، گوسفند، بز، مرغ گوشتی، زنبور عسل و آبزیان می‌باشد. استان مازندران در شمال کشور و با وسعتی معادل ۲۳۷۵۶ کیلومتر مربع حدود ۱۰۴۶ درصد از مساحت کشور را در بر داشته است. دریای خزر در شمال، استان‌های تهران، البرز، قزوین و سمنان در جنوب و استان‌های گیلان و گلستان به ترتیب در غرب و شرق استان قرار دارند.

مازندران بر اساس آخرین تقسیمات کشوری دارای ۲۲ شهرستان به ترتیب از غرب به شرق به نام‌های رامسر، تنکابن، عباس‌آباد، کلاردشت، چالوس، نوشهر، نور، محمودآباد، فریدونکنار، آمل، بابل، بابلسر، جویبار، سیمرغ، سوادکوه، سوادکوه شمالی، قائمشهر، ساری، میاندوود، نکا، بهشهر و گلوگاه و ۵۷ شهر، ۵۷ بخش، ۱۳۲ دهستان و ۳۶۴۵ آبادی می‌باشد.

بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، جمعیت استان مازندران بالغ بر ۳۲۸۳۵۷۷ نفر می‌باشد که شامل ۱۰۸۴۷۸۶ خانوار و ۱۶۵۴۰۰۷ نفر مرد و ۱۶۲۹۵۷۰ نفر زن می‌باشند. ۵۰/۳۷ درصد از جمعیت استان را مردان و ۴۹/۶۳ درصد از جمعیت استان را زنان تشکیل می‌دهند. ۵۷ درصد جمعیت استان ساکن شهر و ۴۳ درصد از جمعیت استان ساکن روستا می‌باشند. تراکم نسبی جمعیت استان ۱۳۵ نفر در هر کیلومتر مربع می‌باشد که نسبت به جمعیت و وسعت کشور جمعیت بالائی را در خود جای داده است.

۱-۲- مراکز درمانی دامپزشکی

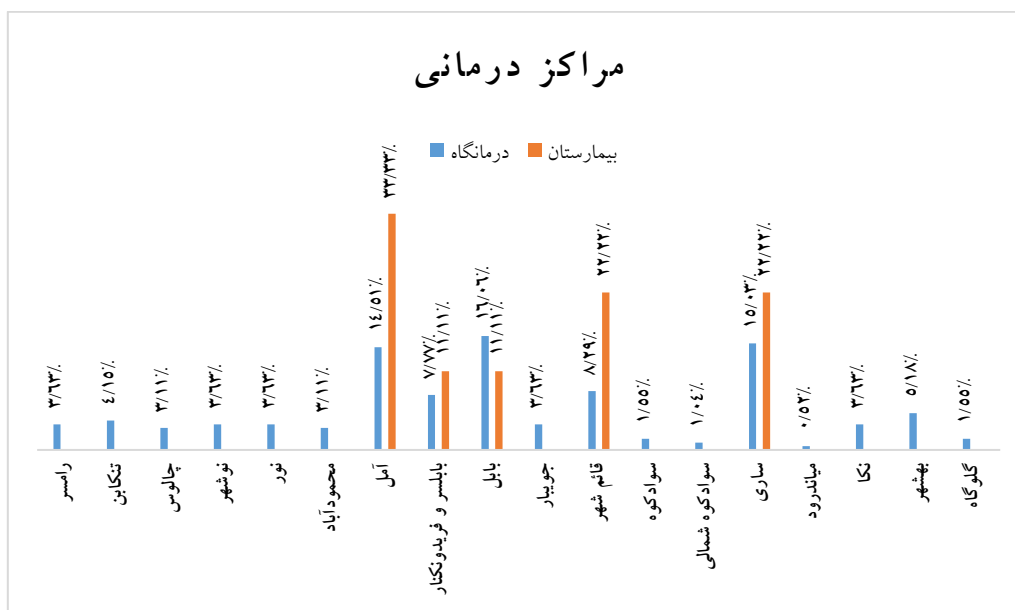
این مراکز شامل درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های دامپزشکی در سطح استان می‌باشند. خدمات درمانگاهی ارایه شده در این مراکز شامل تشخیص و درمان بیماری‌های دام‌های سبک و سنگین، طیور، حیوانات خانگی و آبزیان می‌باشد. طبق آمارهای موجود، همانطور که در جدول ۱ نشان داده شده است، تا سال ۱۴۰۱ در ۱۸ شهرستان استان ۱۹۳ درمانگاه و در ۵ شهرستان ۹ بیمارستان دامپزشکی مجوز فعالیت دریافت نموده اند و به خدمات دامپزشکی مشغول هستند. شکل ۱ درصد پراکندگی مراکز درمانی را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی درمانگاه‌های دامپزشکی به ترتیب در

شهرستان‌های بابل (۱۶/۰۶٪)، ساری (۱۵/۰۳٪) و آمل (۱۴/۵۱٪) و بیشترین فراوانی نسبی بیمارستان‌های دامپزشکی در شهرستان آمل (۳۳/۳۳٪) ثبت شده است (شکل ۱). همچنین بر اساس شکل ۱ فراوانی نسبی مراکز درمانی در اکثر شهرستان‌های استان در مقایسه با کل استان کمتر از ۵ درصد است که نشان دهنده تجمع مراکز درمانی در شهرستان‌های بزرگ و عدم وجود توازن در پراکندگی این مراکز در سطح استان می‌باشد.

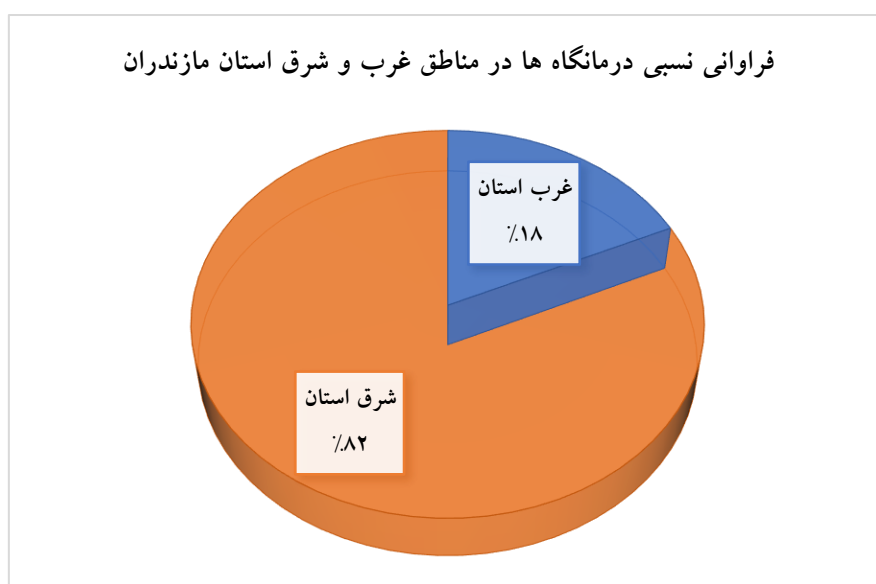
در ادامه پراکندگی درمانگاه‌های بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۲ آمده است. براساس این شکل ۱۸٪ درمانگاه‌ها در غرب استان و مابقی (۸۲٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند (شکل ۲) درحالی‌که ۱۰۰٪ بیمارستان‌ها در شرق استان واقع شده‌اند.

جدول ۱- تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	تعداد درمانگاه	تعداد بیمارستان
رامسر	۷	
تنکابن و عباس آباد	۸	
چالوس	۶	
نوشهر	۷	
نور	۷	
محمودآباد	۶	
آمل	۲۸	۳
بابلسر و فریدونکنار	۱۵	۱
بابل	۳۱	۱
جویبار	۷	
قائم شهر	۱۶	۲
سوادکوه	۳	
سوادکوه شمالی	۲	
ساری	۲۹	۲
میان دورود	۱	
نکا	۷	
بهشهر	۱۰	
گلوگاه	۳	
مجموع	۱۹۳	۹

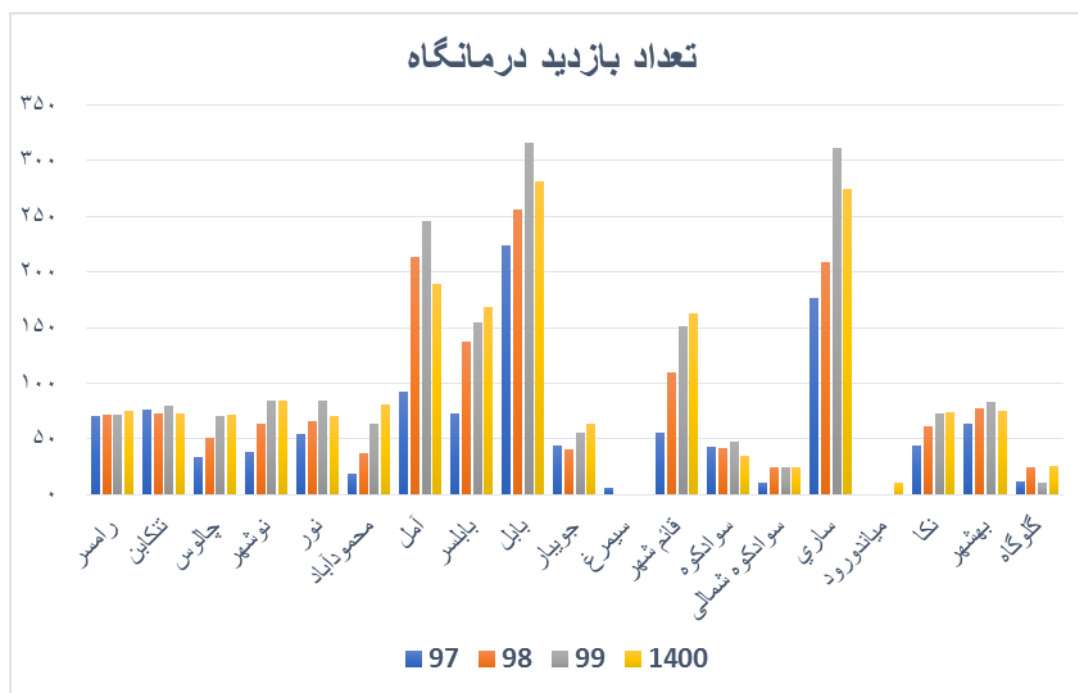

شکل-۱. فراوانی نسبی مراکز درمانی (بیمارستان و درمانگاه) دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شکل-۲. فراوانی نسبی درمانگاه‌های دامپزشکی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

عماکرد تعداد دفعات بازدید از درمانگاه های دامپزشکی در شهرستان های استان مازندران از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در نمودار زیر ثبت شده است. همانطور که مشاهده می شود روند بازدید در اکثر شهرها از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۳۹۹ افزایشی و یا ثابت بود در حالیکه تعداد بازدید از درمانگاه ها در سال ۱۴۰۰ نسبت به ۱۳۹۹ در شهرهای تنکابن، نور، آمل، بابل، سوادکوه، ساری و بهشهر کاهش یافته است.

عملکرد تعداد بازدید از درمانگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰

۳-۱- داروخانه‌های دامپزشکی

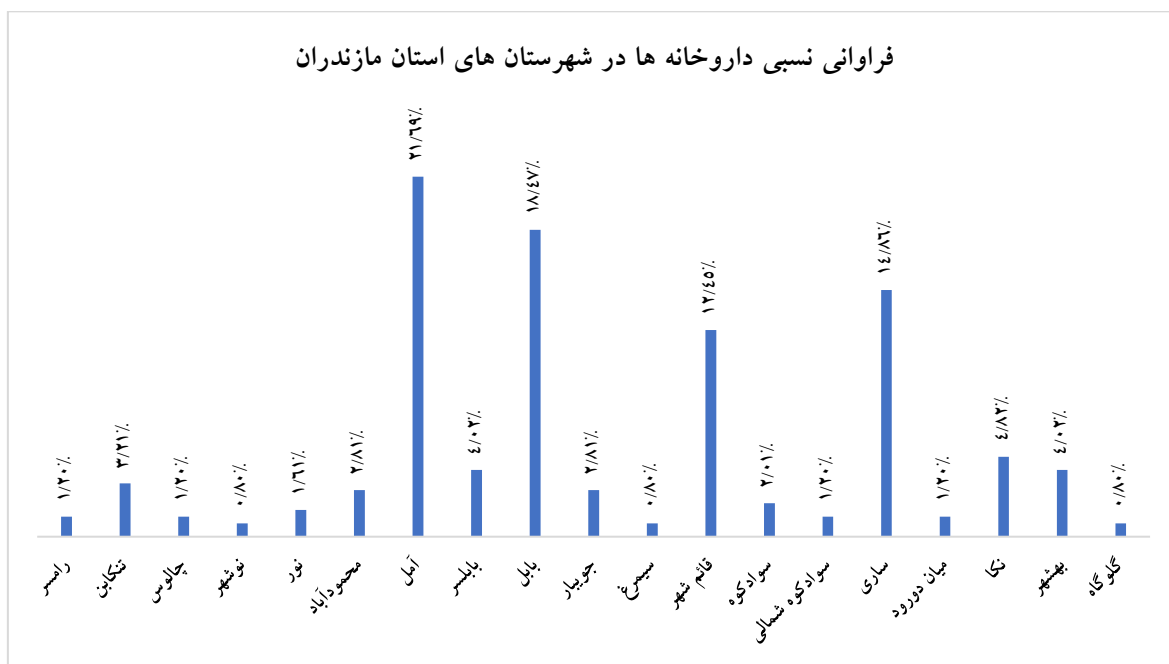
داروخانه‌های دامپزشکی محل عرضه داروهای دامی و مواد شیمیایی و ضدعفونی کننده‌ها هستند که همراه با مراکز درمانی زنجیره خدمت رسانی را تکمیل می‌نمایند. داروخانه‌ها موظف هستند که نسخه‌های دامپزشکان دارای مجوز را پذیرش و داروها را مطابق آن در اختیار صاحبان دام قرار دهند. بر اساس آمار (جدول ۲) تا سال ۱۴۰۱ تعداد ۲۴۹ داروخانه دامپزشکی در کل استان مازندران فعال هستند. شکل ۳ پراکندگی نسبی داروخانه‌های دامپزشکی را در سطح استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. مطابق آن بیشترین تعداد داروخانه در شهرستان آمل (۲۱/۶۹٪) به ثبت رسیده است و پس از آن شهرستان‌های بابل (۱۸/۴۷٪) و ساری (۱۴/۸۶٪) به ترتیب در مقام دوم و سوم قرار دارند و شهرستان قائم شهر با فراوانی ۱۲/۴۵٪ رتبه سوم را بدست آورده است. درحالی‌که فراوانی داروخانه‌های فعال در سایر شهرستان‌ها نسبت به کل استان به کمتر از ۵٪ می‌رسد.

در ادامه پراکندگی داروخانه‌های دامپزشکی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۴ آمده است. براساس این شکل ۸٪ داروخانه‌ها در غرب استان و مابقی (۹۲٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند.

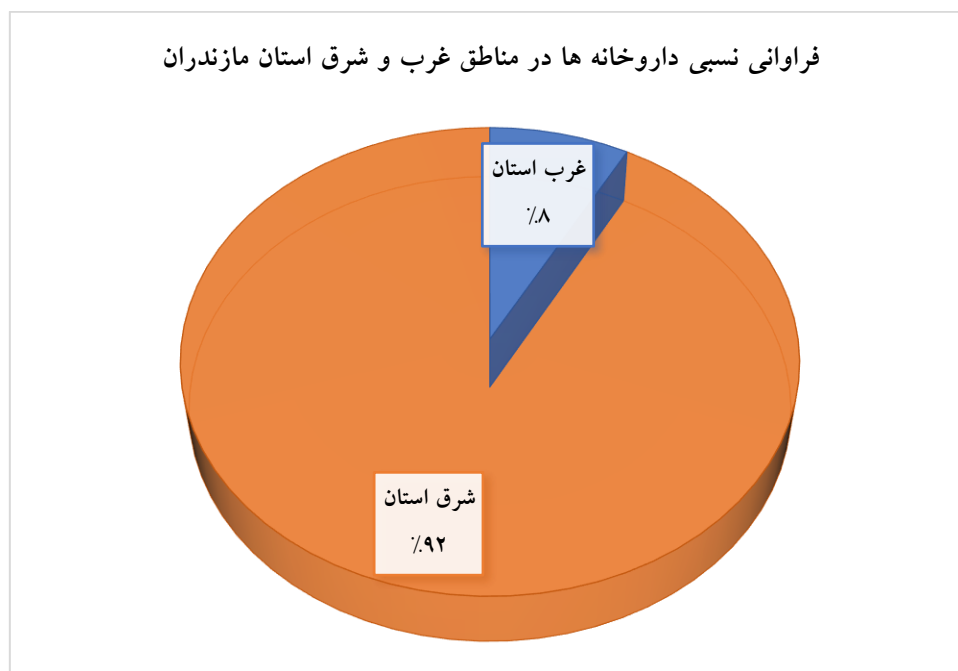
جدول ۲- تعداد داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	تعداد داروخانه
رامسر	۳
تنکابن	۸
چالوس	۳

نوشهر	۲
نور	۴
محمودآباد	۷
آمل	۵۴
بابلسر	۱۰
بابل	۴۶
جویبار	۷
سیمرغ	۲
قائم شهر	۳۱
سوادکوه	۵
سوادکوه شمالی	۳
ساری	۳۷
میان دورود	۳
نکا	۱۲
بهشهر	۱۰
گلوگاه	۲
مجموع	۲۴۹

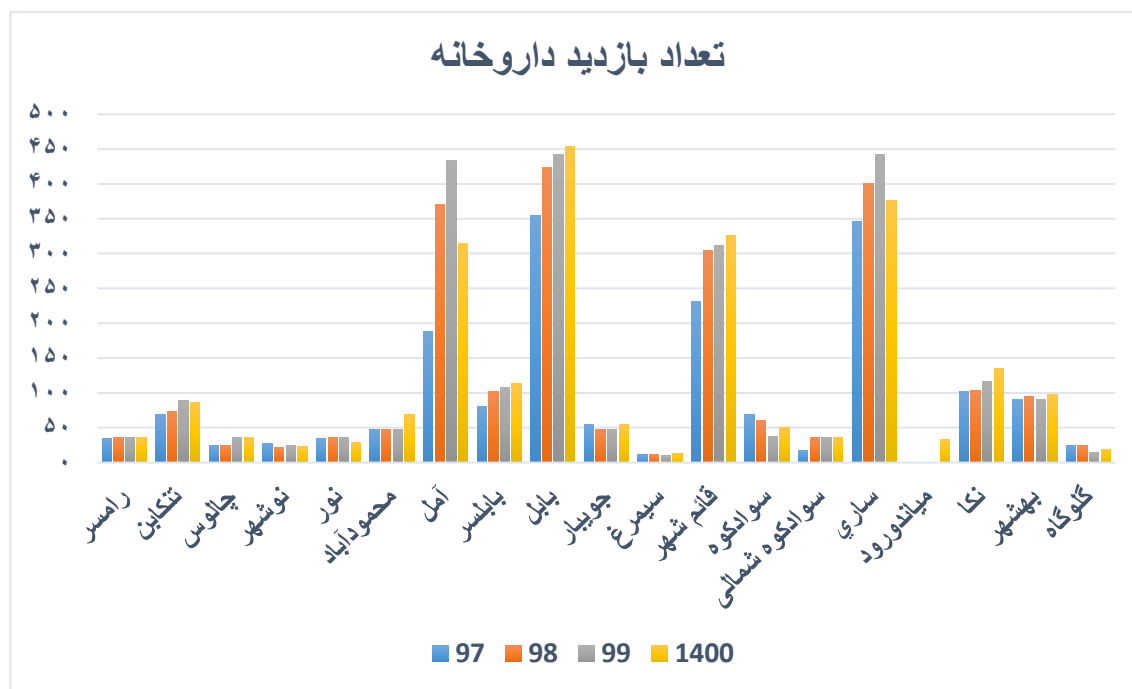

شکل-۳. فراوانی نسبی داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شکل-۴. فراوانی نسبی داروخانه‌های دامپزشکی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

عملکرد دفعات بازدید از داروخانه‌های شهرستان‌های استان مازندران طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در نمودار ۵ نشان داده شده است. بر اساس نمودار بازدیدها از روند ثابت و یا افزایشی برخوردار بوده است ولی در شهرستان‌های آمل و ساری تعداد بازدید از داروخانه‌ها در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ روند کاهشی داشت.

شکل-۵. عملکرد تعداد بازدید از داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰

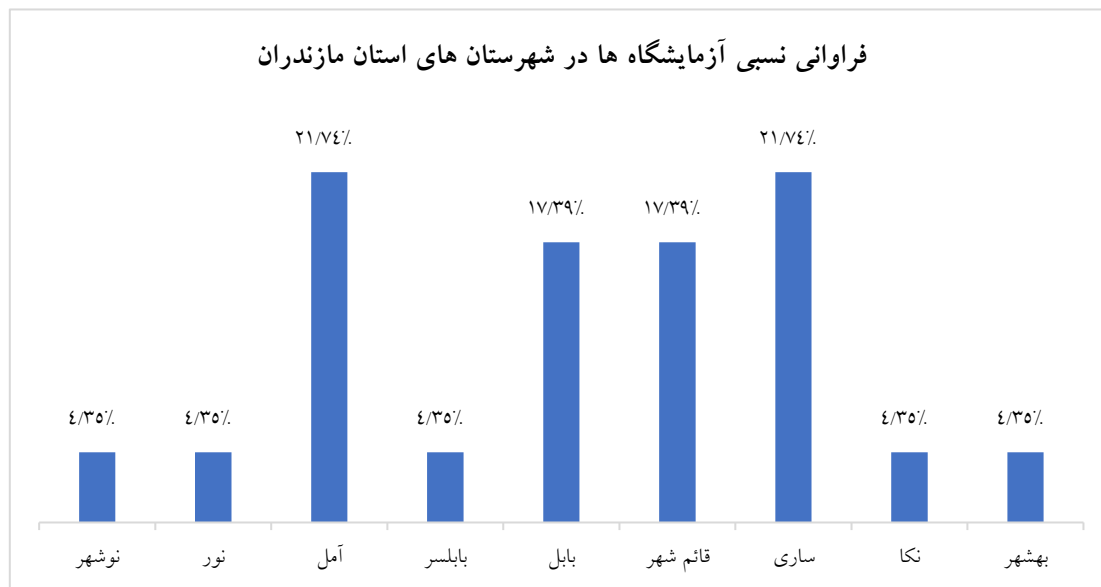
۴-۱- آزمایشگاه‌های دامپزشکی

طبق آمارهای موجود، همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده‌است، تا سال ۱۴۰۱ تعداد ۲۳ آزمایشگاه دامپزشکی در کل استان مازندران فعال هستند. شکل ۶ پراکندگی نسبی آزمایشگاه‌های دامپزشکی را در سطح استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. مطابق آن بیشترین تعداد آزمایشگاه در شهرستان‌های آمل و ساری (۲۱/۷۴٪) و سپس قائم شهر و بابل (۱۷/۳۹٪) به ثبت رسیده است، درحالی‌که فراوانی آزمایشگاه‌های فعال در سایر شهرستان‌ها نسبت به کل استان به کمتر از ۵٪ می‌رسد. از سوی دیگر پراکندگی آزمایشگاه‌های دامپزشکی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۷ آمده است. براساس این شکل ۹٪ آزمایشگاه‌ها در غرب استان و مابقی (۹۱٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند.

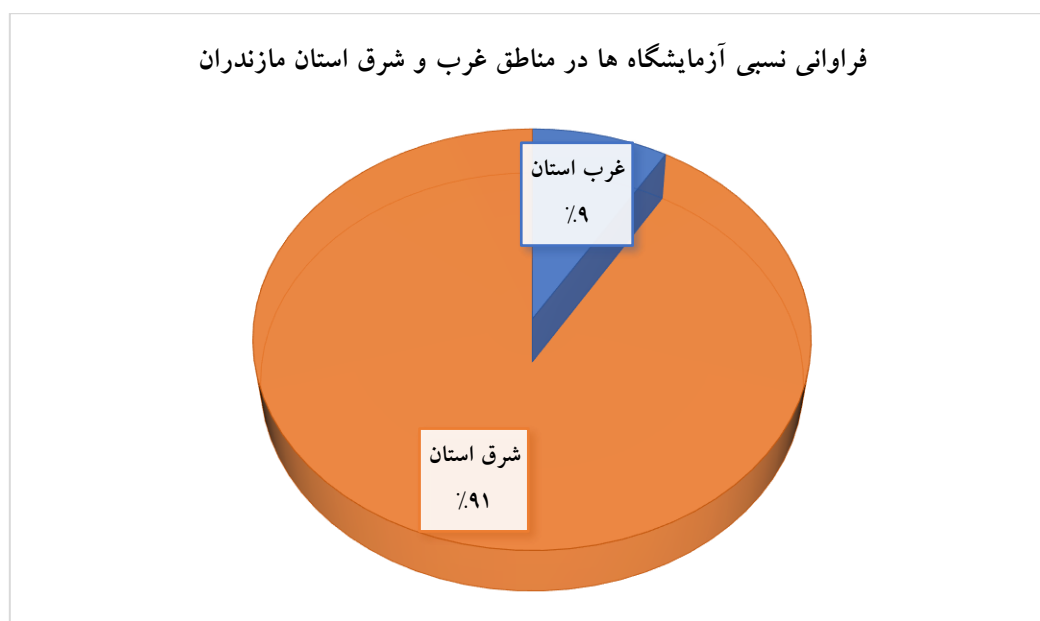
جدول ۳- تعداد آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	تعداد آزمایشگاه
نوشهر	۱
نور	۱
آمل	۵
بابلسر	۱
بابل	۴
قائم‌شهر	۴
ساری	۵
نکا	۱

بهبشهر	۱
مجموع	۲۳

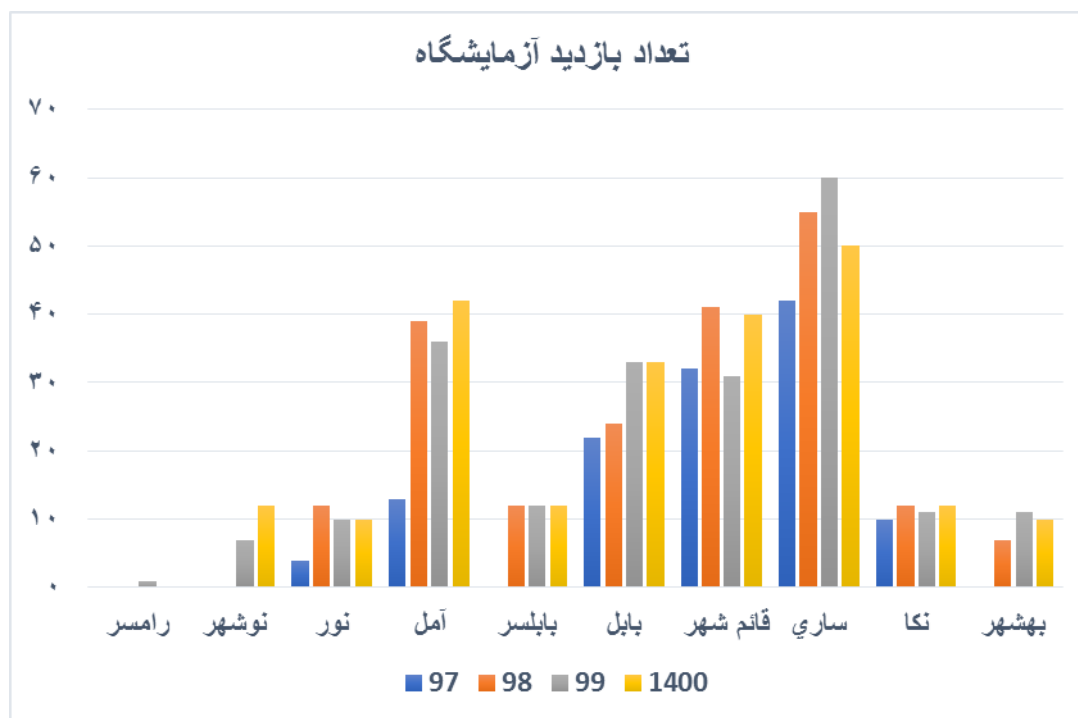
شکل-۶. فراوانی نسبی آزمایشگاه های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

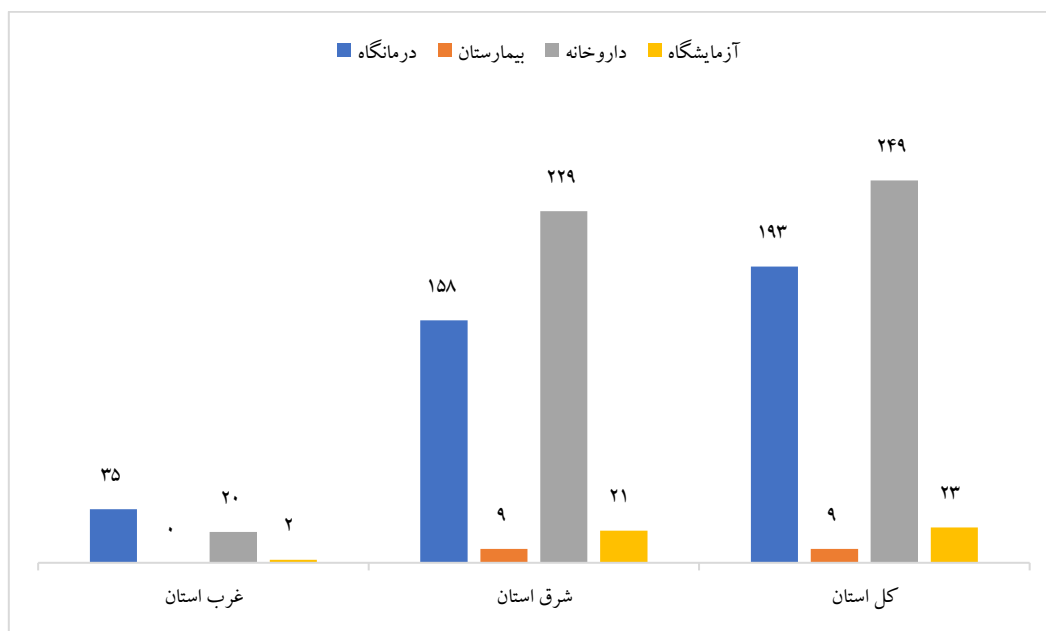
شکل-۷. فراوانی نسبی آزمایشگاه های دامپزشکی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

عملکرد دفعات بازدید از آزمایشگاه های دامپزشکی شهرستان های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در نمودار ۸ نشان داده شده است. بر این اساس روند تعداد بازدید در سال های مختلف ثابت و یا

افزایشی بود. ولی کاهش نسبتاً زیادی در بازدید آزمایشگاه‌های شهر ساری در سال ۱۴۰۰ مشاهده می‌شود که حتی نسبت به سال ۹۸ هم از تعداد کمتری برخوردار است.

شکل-۸. عملکرد تعداد بازدید از آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰

شکل-۹. تعداد درمانگاه‌ها، بیمارستان‌ها، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) و کل استان مازندران

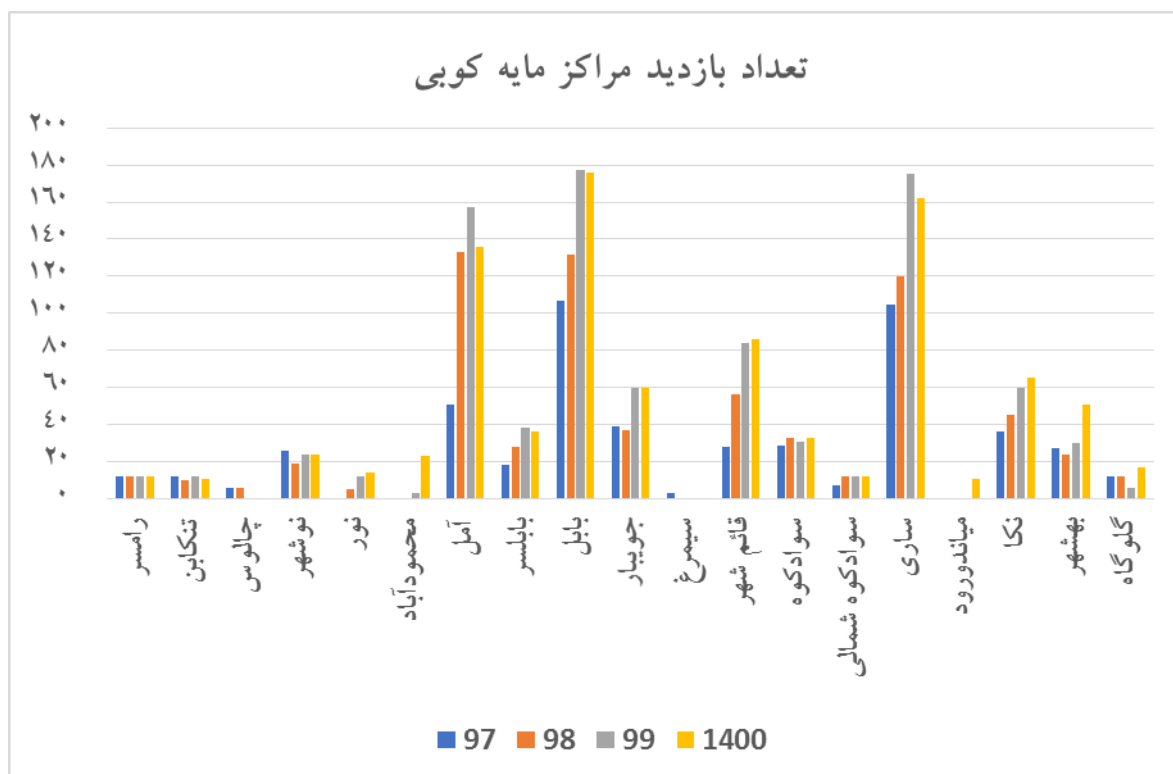
۵-۱ مراکز مایه کوبی

تعداد مراکز مایه کوبی در جدول شماره ۴ ثبت شده است که در بین شهرستان‌های استان، شهرستان آمل دارای ۲۳ مرکز مایه کوبی است. پس از آن ساری با ۱۸ مرکز و بابل با ۱۵ مرکز در ردیف‌های دوم و سوم قرار می‌گیرند.

جدول ۴- تعداد مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان

مراکز مایه کوبی	شهرستان
۱	رامسر
۱	تنکابن
۰	چالوس
۲	نوشهر
۵	نور
۲	محمودآباد
۲۳	آمل
۴	بابلسر
۱۵	بابل
۵	جویبار
۰	سیمرغ
۸	قائم شهر
۳	سوادکوه
۱	سوادکوه شمالی
۱۸	ساری
۱	میان دورود
۶	نکا
۵	بهشهر
۲	گلوگاه
۱۰۲	مجموع

عملکرد تعداد بازدید از مراکز مایه کوبی در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۹۹ در شکل ۱۰ مقایسه شده است. بر اساس نمودار روند بازدید از سال ۹۷ تا ۱۴۰۰ در شهرستان‌های مختلف بصورت ثابت و یا افزایشی بود. هرچند تعداد بازدید در شهرستان‌های آمل و ساری در سال ۱۴۰۰ کمتر از سال ۱۳۹۹ مشاهده می‌شود.

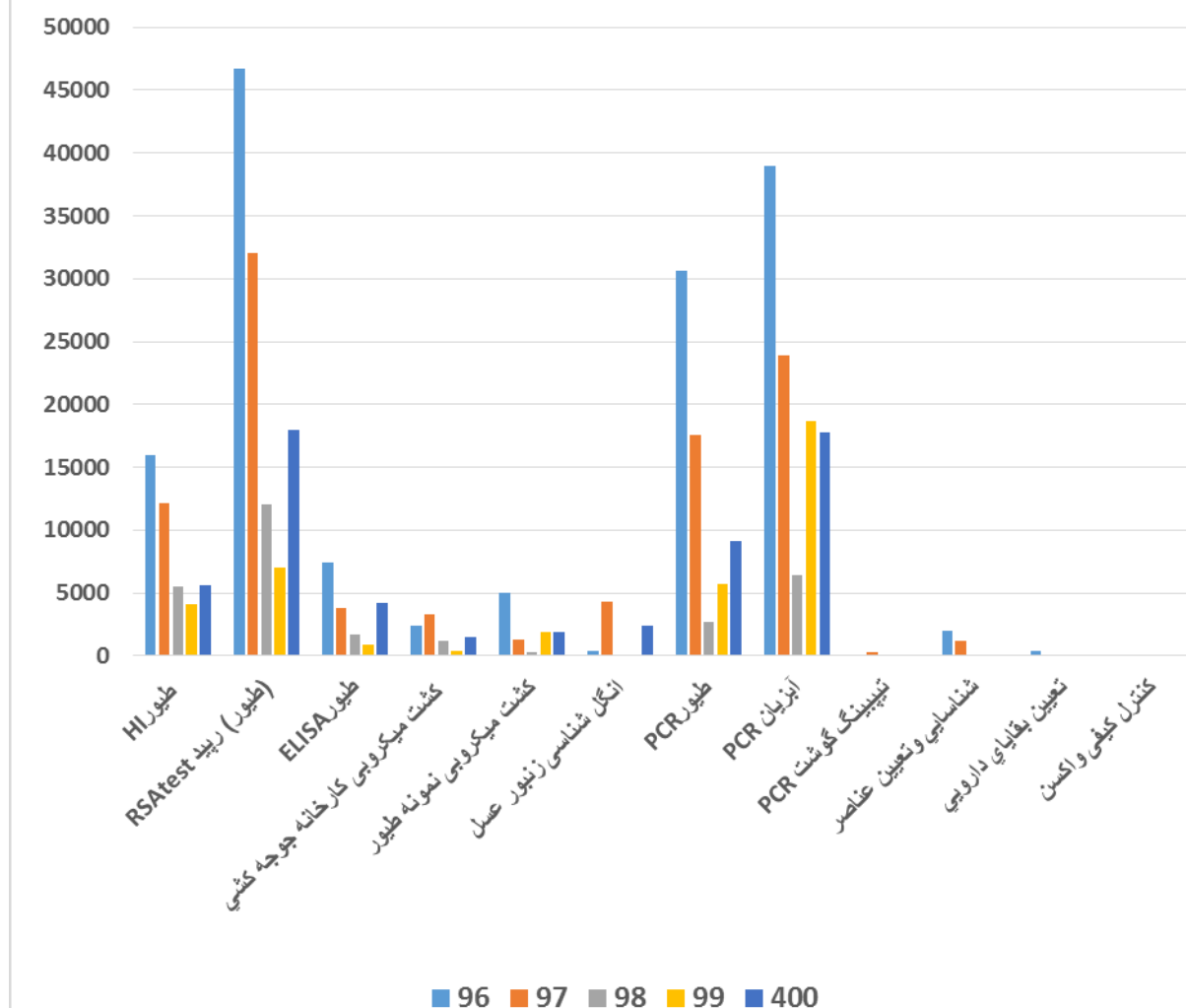

شکل-۱۰. عملکرد تعداد بازدید از مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰

۵-۱- عملکرد مرکز دوک

عملکرد ۵ ساله مرکز تشخیص و بررسی بیماری‌های ویروسی دوک در شکل ۱۱ آمده است. همانطور که مشخص است آزمایشات ویروس شناسی مختلفی در زمینه‌های طیور، آبزیان، زنبور عسل و همچنین شناسایی عناصر و بقایای دارویی در این مرکز انجام می‌شود. بر اساس نمودار عملکرد مرکز از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ در اکثر موارد روند کاهشی دارد. هرچند در سال ۱۴۰۰ آزمایشات مرتبط با طیور نسبت به سال ۱۳۹۹ افزایش نشان داده است ولی هنوز در مقایسه با سال ۱۳۹۶ بسیار کاهش دارد

عملکرد 5 ساله مرکز تشخیص و بررسی بیماری های طیور (دوک)

شکل-۱۱. عملکرد ۵ ساله مرکز تشخیص و بررسی بیماری های طیور (دوک)

۲- بررسی وضعیت موجود مراکز پرورش طیور و سایر پرندگان و کشتارگاه‌های استان

مازندران

۲-۱- مقدمه

زادگاه مرغ جنوب شرقی آسیا (اندونزی در جاوه سوماترا) بوده است. کاوش‌های باستان‌شناسی وجود مرغ اهلی را ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح در هندوستان، ۱۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح در ایران و ۸۰۰ سال پیش از میلاد در یونان تأیید کرده است. از این رو به نظر می‌رسد این پرنده همراه با مهاجرت قوم‌های آریایی به فلات ایران و سپس اروپا رفته است. در زمان ساسانیان پرورش مرغ به شکل روستایی و بدوی و همچنین داد و ستد آن و ازار معاش از این راه رواج داشته است. در سال ۱۳۳۳، سازمان دامپروری کشور با همکاری اصل چهارم، اقدام به واردات تعدادی از نژادهای گوشتی مانند پیلمون راک به ایران کرد و این آغازی بود برای پرورش صنعتی طیور در ایران. در سال ۱۳۳۹ وزارت کشاورزی با تأسیس موسسه جوجه کشی نارمک و تولید جوجه یکروزه توسعه مرغداری نوین و صنعتی در ایران را رقم زد. بنابراین پرورش طیور در ایران را به دو مرحله روستایی و پرورش صنعتی می‌توان تقسیم کرد. روند رشد صنعت پرورش طیور در ایران پس از انقلاب اسلامی به ویژه در دو دهه اخیر با شتاب زیادی اوج گرفت. به گونه‌ای که با استناد به پورتال سازمانی مرکز آمار ایران، صنعت طیور رتبه دوم سرمایه‌گذاری کشور پس از صنعت نفت را به خود اختصاص داده است. اکنون سرانه مصرف گوشت و تخم مرغ به ترتیب حدود ۲۵ و ۱۰ کیلوگرم است و در مجموع، گوشت و تخم مرغ بیش از ۶۰٪ پروتئین حیوانی مورد نیاز هر فرد ایرانی را تأمین می‌کنند. مازندران یکی از قطب‌های صنعت طیور در کشور است، که با کشتار روزانه مرغ بخش زیادی از نیاز کشور را تأمین می‌کند. مازندران به دلیل شرایط مناسب اقلیمی و جایگاه مهمی که در صنعت طیور کشور دارد سرمایه‌گذاری‌های بسیار زیادی در بخش صنعت طیور صورت گرفته است، ادامه داد: مازندران ۳۰ درصد تولید جوجه یکروزه و ۱۱ درصد تولید گوشت سفید کشور را بر عهده دارد.

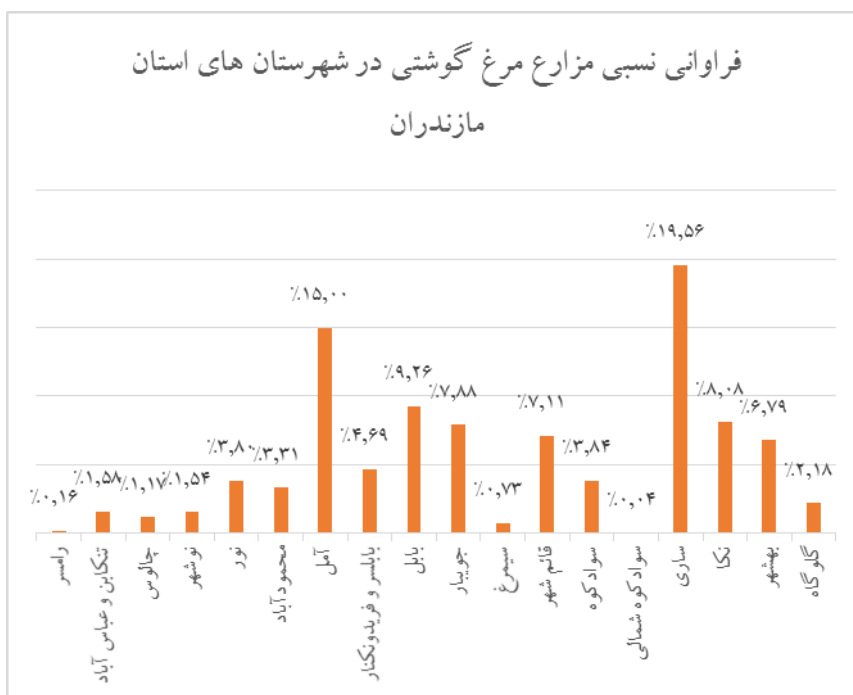
۲-۲- مرغ گوشتی

۲-۲-۱- مزارع مرغ گوشتی

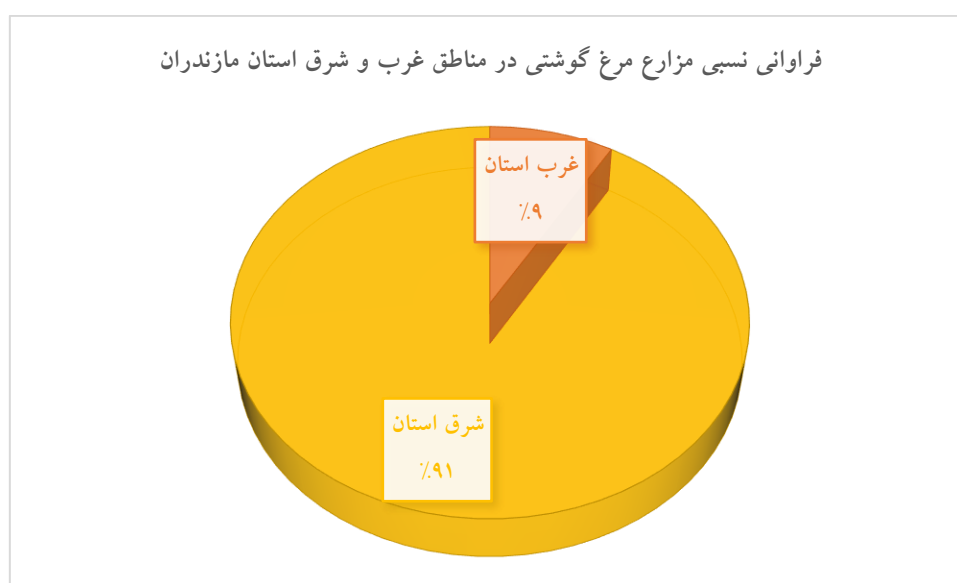
براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۵، تا سال ۱۴۰۱ در ۲۰ شهرستان استان مازندران ۲۳۹۲ مزرعه مرغ گوشتی فعالیت می‌کنند. شکل ۱۲، درصد پراکندگی مزارع مرغ گوشتی را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی مزارع مرغ گوشتی به ترتیب در شهرستان‌های ساری (۱۹/۵۶٪) و آمل (۱۵٪) مشاهده شده است در حالیکه در سایر شهرستان‌ها این میزان به کمتر از ۱۰٪ می‌رسد (شکل ۹). از سوی دیگر پراکندگی مزارع مرغ گوشتی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۱۳ آمده است. براساس این شکل ۹٪ مزارع مرغ گوشتی در غرب استان و مابقی (۹۱٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند که نشان دهنده عدم افزایش تمرکز این مراکز در بخش شرقی استان است (شکل ۱۳).

جدول ۵- تعداد مزارع مرغ گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	مراکز پرورش مرغ گوشتی
رامسر	۴
تنکابن و عباس‌آباد	۳۹
چالوس کلاردشت	۲۹
نوشهر	۳۹
نور	۹۸
محمودآباد	۸۴
آمل	۳۸۸
بابلسر و فریدونکنار	۱۱۸
بابل	۲۴۰
جویبار	۲۰۳
سیمرغ	۲۰
قائم شهر	۱۸۸
سوادکوه	۵۶
سوادکوه شمالی	۴۶
ساری	۴۳۶
میاندروذ	۸۰
نکا	۲۱۹
بهشهر	۱۷۹
گلوگاه	۵۸
مجموع	۲۵۲۴

شکل-۱۲. فراوانی نسبی مزارع مرغ گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شکل-۱۳. فراوانی نسبی مزارع مرغ گوشتی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

۲-۲-۲- مزارع مادر مرغ گوشتی

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۶، تا سال ۱۴۰۱ در ۱۸ شهرستان استان مازندران ۲۲۹ واحد پرورش مرغ مادر گوشتی فعالیت می کنند. شکل ۱۴، درصد پراکندگی مزارع مرغ مادر گوشتی را در استان به تفکیک شهرستان ها نشان می دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی مزارع مرغ مادر گوشتی به ترتیب در شهرستان های ساری (۲۰/۴۲٪)، آمل (۱۲/۵۰٪) و نور (۱۰٪) مشاهده شده است در

حالیکه در سایر شهرستان‌ها این میزان به کمتر از ۱۰٪ می‌رسد. از سوی دیگر پراکندگی مزارع مرغ مادر گوشتی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۱۵ آمده است. براساس این شکل ۱۶٪ مزارع مرغ مادر گوشتی در غرب استان و مابقی (۸۴٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند (شکل ۱۵).

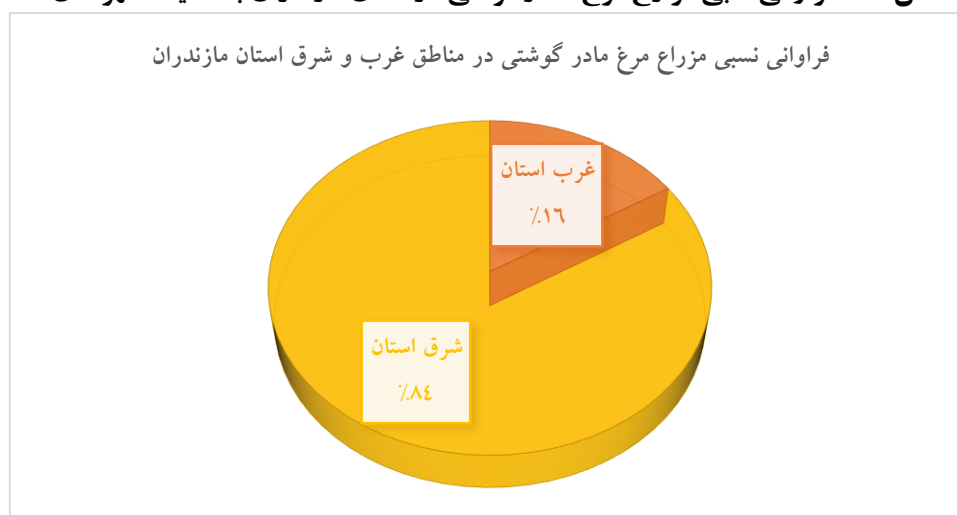
جدول ۶- تعداد مزارع مرغ مادر گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	مزارع مرغ مادر گوشتی
رامسر	۰
تنکابن و عباس آباد	۹
چالوس و کلاردشت	۱
نوشهر	۴
نور	۲۴
محمود آباد	۳
آمل	۳۱
بابلسر و فریدونکنار	۲۱
بابل	۱۹
جویبار	۱۸
سیمرغ	۹
قائم شهر	۱۸
سوادکوه	۱۳
سوادکوه شمالی	۸
ساری	۳۹
میاندرود	۱۲
نکا	۹
بهشهر	۹
مجموع	۲۴۷

فراوانی نسبی مزارع پرورش مرغ مادر گوشتی در شهرستان های استان مازندران

شکل-۱۴. فراوانی نسبی مزارع مرغ مادر گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

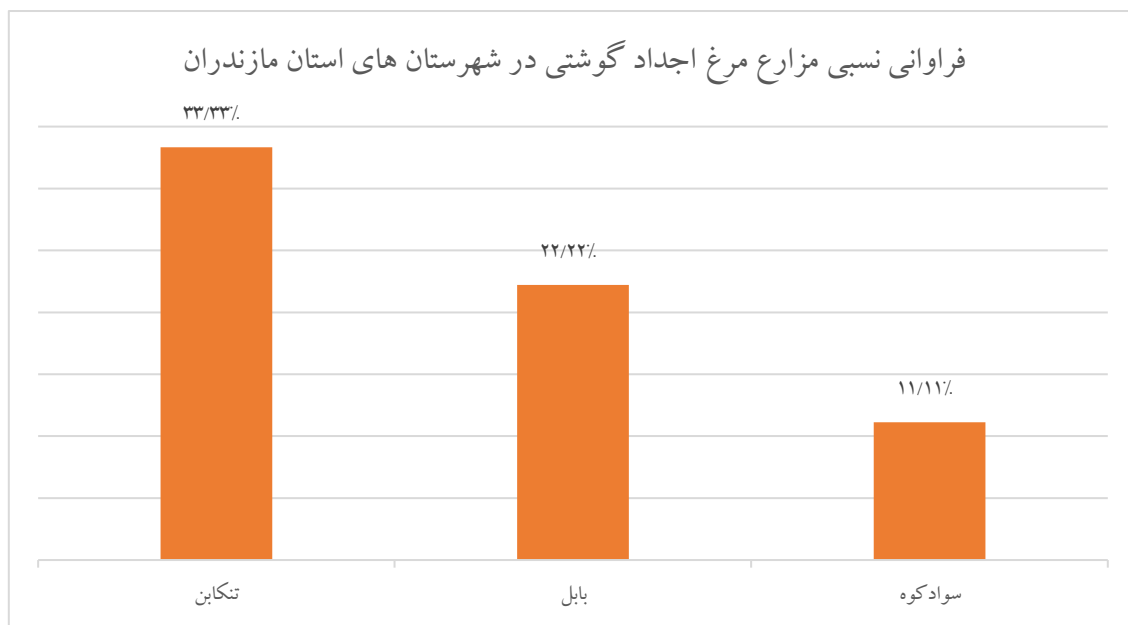
شکل-۱۵. فراوانی نسبی مزارع مرغ مادر گوشتی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران

۳-۲-۲- مزارع مرغ اجداد گوشتی

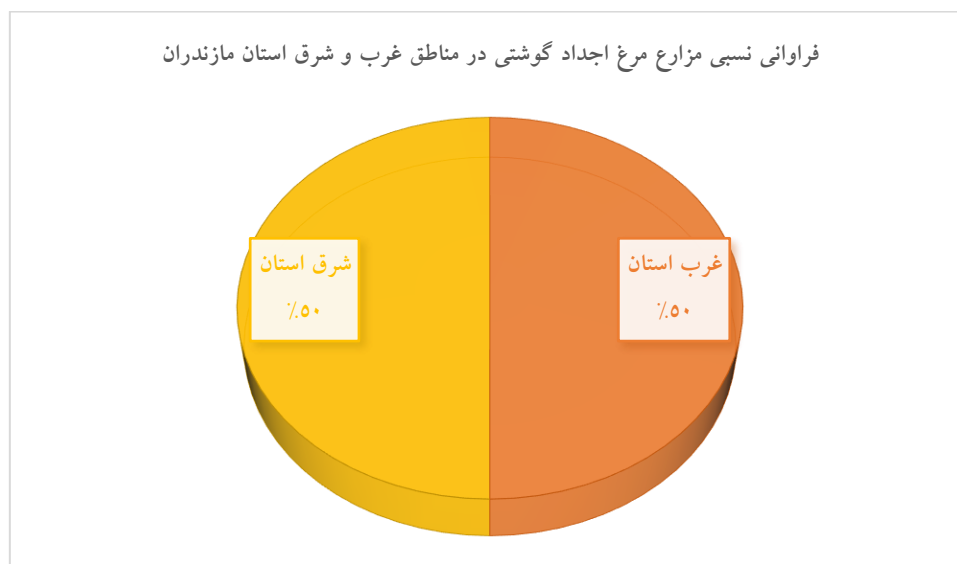
براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۷، تا سال ۱۴۰۱ در ۳ شهرستان استان مازندران ۶ واحد پرورش مرغ اجداد گوشتی فعالیت می کنند. شکل ۱۶ درصد پراکندگی مزارع مرغ اجداد گوشتی را در استان به تفکیک شهرستان ها نشان می دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی مزارع مرغ اجداد گوشتی به ترتیب در شهرستان های تنکابن (۳۳/۳۳٪) و بابل (۲۲/۲۲٪) مشاهده شده است (شکل ۲-۵). از سوی دیگر پراکندگی مزارع مرغ اجداد گوشتی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۱۷ آمده است. براساس این شکل ۵۰٪ مزارع مرغ اجداد گوشتی در غرب استان و مابقی (۵۰٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده اند (شکل ۱۷).

جدول ۷- تعداد مزارع مرغ اجداد گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	مزارع مرغ اجداد گوشتی
تنکابن	۴
بابل	۴
سوادکوه	۱
مجموع	۹

شکل-۱۶. فراوانی نسبی مزارع مرغ اجداد گوشتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شکل-۱۷. فراوانی نسبی مزارع مرغ اجداد گوشتی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

۳-۲- مزارع مرغ تخم‌گذار

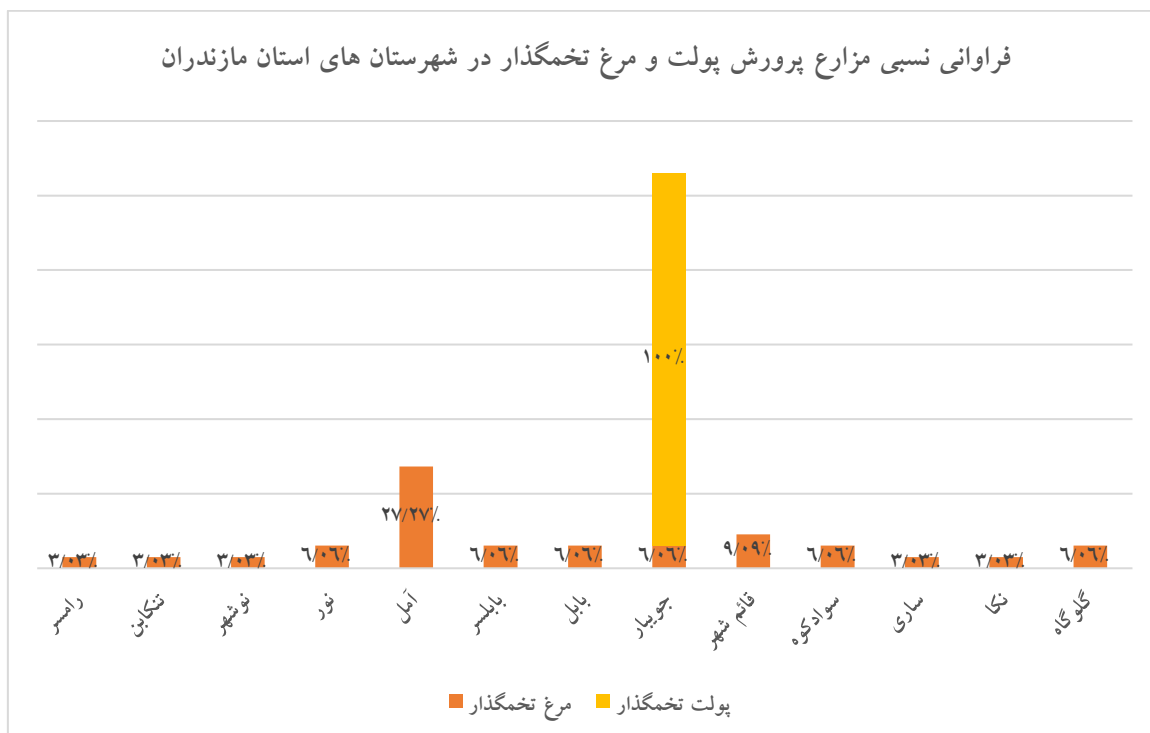
براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۸ و ۹، تا سال ۱۴۰۱ در ۱۳ شهرستان استان مازندران ۲۹ واحد پرورش مرغ تخم‌گذار و در ۱ شهرستان استان مازندران ۱ واحد پرورش پالت تخم‌گذار فعالیت می‌کنند. شکل ۱۸، درصد پراکندگی مزارع مرغ و پالت تخم‌گذار را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی مزارع مرغ تخم‌گذار در شهرستان آمل (۲۷/۲۷٪) مشاهده شده است و این مقدار در باقی شهرستان‌ها به کمتر از ۱۰٪ کاهش میابد (شکل ۱۵). از سوی دیگر پراکندگی مزارع مرغ تخم‌گذار بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۱۹ آمده است. براساس این شکل ۱۷٪ مزارع مرغ تخم‌گذار در غرب استان و مابقی (۸۳٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند (شکل ۱۹).

جدول ۸- تعداد مزارع مرغ تخم‌گذار در استان مازندران به تفکیک شهرستان

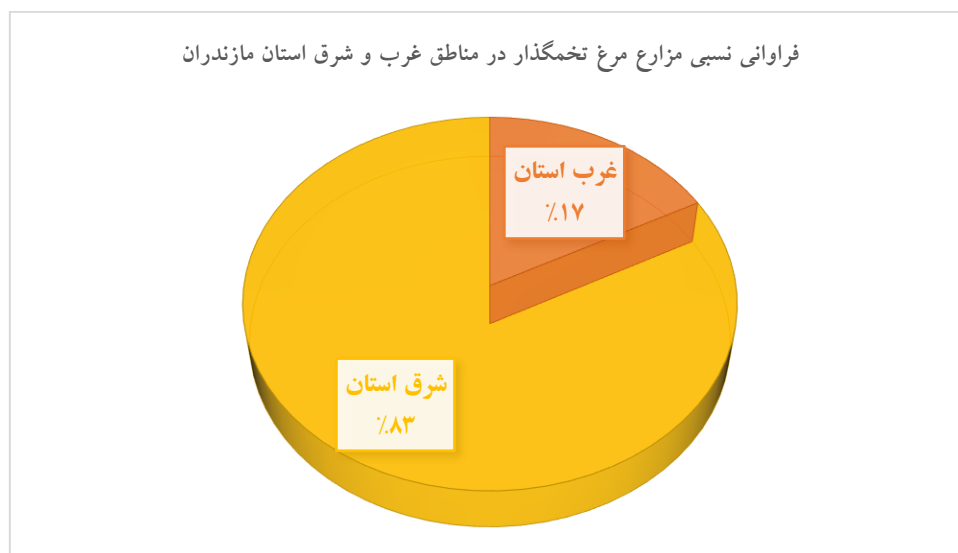
شهرستان	مزارع مرغ تخم‌گذار
رامسر	۱
تنکابن و عباس آباد	۳
نوشهر	۱
نور	۲
آمل	۱۰
بابلسر و فریدونکنار	۲
بابل	۲
جویبار	۳
قائم شهر	۳
سوادکوه	۲
ساری	۱
نکا	۱
گلوگاه	۲
مجموع	۳۳

جدول ۹- تعداد واحد جوجه کشی مرغ گوشتی در شهرستان‌های استان مازندران

شهرستان	واحد جوجه کشی مرغ گوشتی
تنکابن و عباس آباد	۷
نوشهر	۳
نور	۳
محمودآباد	۲
آمل	۱۲
بابلسر و فریدونکنار	۱
بابل	۵
جویبار	۸
قائم شهر	۱
سوادکوه	۱
ساری	۶
میاندورود	۱
مجموع	۵۰

شکل-۱۸. فراوانی نسبی مزارع پرورش پولت و مرغ تخمگذار در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

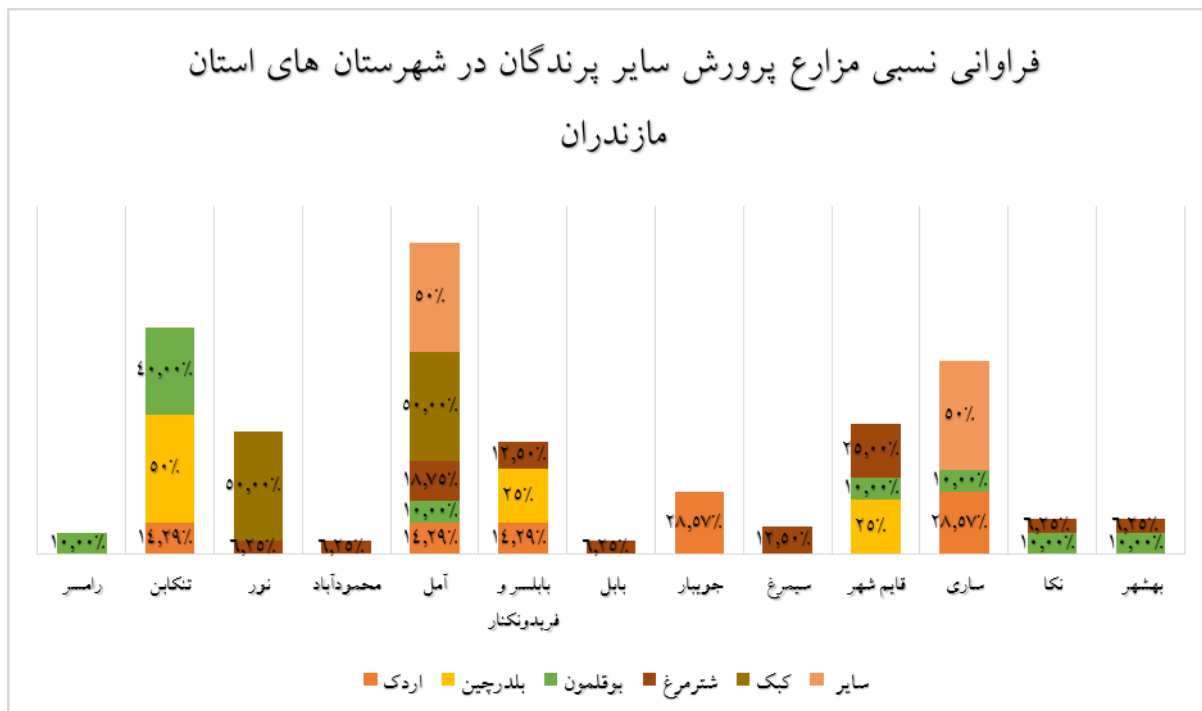
شکل-۱۹. فراوانی نسبی مزارع مرغ تخمگذار در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران

۲-۴- مزارع سایر پرندگان

آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۰، تعداد مزارع پرورش اردک، بلدرچین، بوقلمون، شترمرغ، کبک، پرندگان زینتی و سایر پرندگان (غاز، قرقاول و...) در استان مازندران را تا سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. براساس این جدول در ۵ شهرستان استان ۷ مزرعه پرورش اردک، در ۳ شهرستان استان ۴ مزرعه پرورش بلدرچین، در ۷ شهرستان استان ۱۰ مزرعه پرورش بوقلمون، در ۱۰ شهرستان استان ۱۶ مزرعه پرورش شترمرغ، در ۲ شهرستان استان ۲ مزرعه پرورش کبک و در ۲ شهرستان استان ۲ مزرعه پرورش سایر پرندگان (غاز، قرقاول و...) ثبت شده است. شکل ۲۰، درصد پراکندگی مزارع پرورش این پرندگان را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد.

جدول ۱۰- تعداد مزارع پرورش سایر پرندگان در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	اردک	بلدرچین	بوقلمون	شترمرغ	کبک
رامسر			۱		
تنکابن	۱	۲	۴		
نور				۱	۱
محمودآباد				۱	
آمل	۱	۱	۱	۲	۱
بابلسر و فریدونکنار	۲	۳		۲	
بابل				۱	۱
سیمرغ				۲	
قائم شهر		۲	۱	۴	
ساری	۱		۱		
نکا			۲	۱	
بهشهر			۲	۲	
مجموع	۵	۸	۱۲	۱۶	۳

شکل-۲۰. فراوانی نسبی مزارع پرورش سایر پرندگان در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

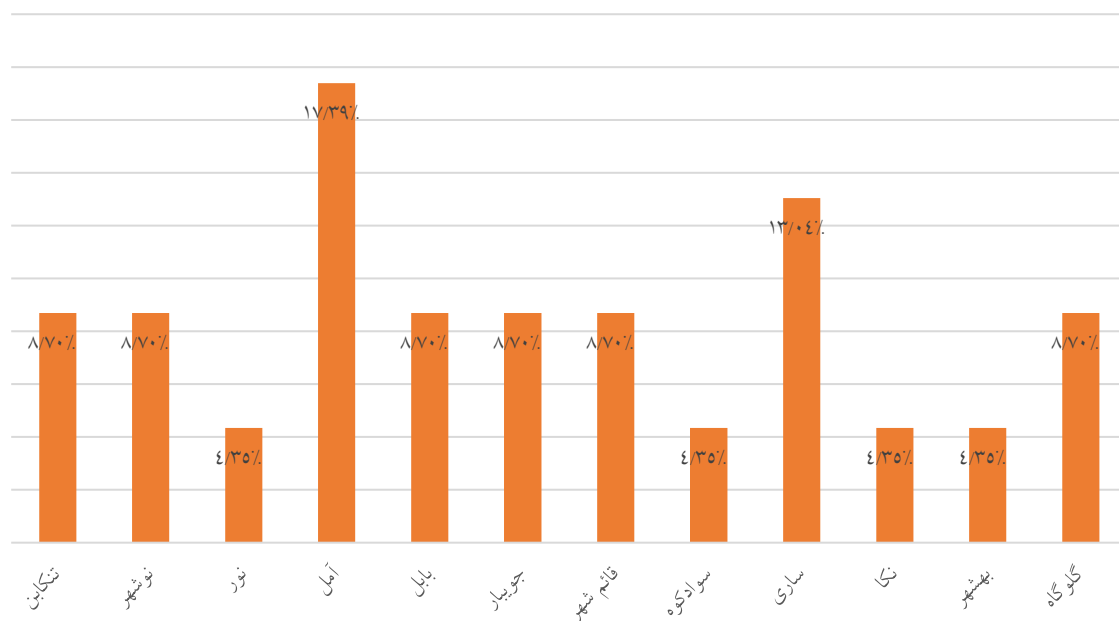
۲-۵- کشتارگاه های صنعتی طیور

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۱، تا سال ۱۴۰۱ در ۱۲ شهرستان استان مازندران ۲۴ کشتارگاه صنعتی طیور فعالیت می کنند. شکل ۲۱ درصد پراکندگی کشتارگاه های صنعتی طیور را در استان به تفکیک شهرستان ها نشان می دهد. براساس این شکل بیشترین فراوانی نسبی کشتارگاه های صنعتی طیور در شهرستان آمل (۱۷/۳۹٪) و ساری (۱۳/۰۴٪) بوده و فراوانی نسبی کشتارگاه ها در سایر شهرستان های استان کمتر از ۱۰٪ گزارش شده است (شکل ۲۱). از سوی دیگر پراکندگی کشتارگاه های صنعتی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران در شکل ۲۲ آمده است. براساس این شکل، ۲۲٪ کشتارگاه های صنعتی در غرب استان و مابقی (۷۸٪) در شرق استان متمرکز شده اند.

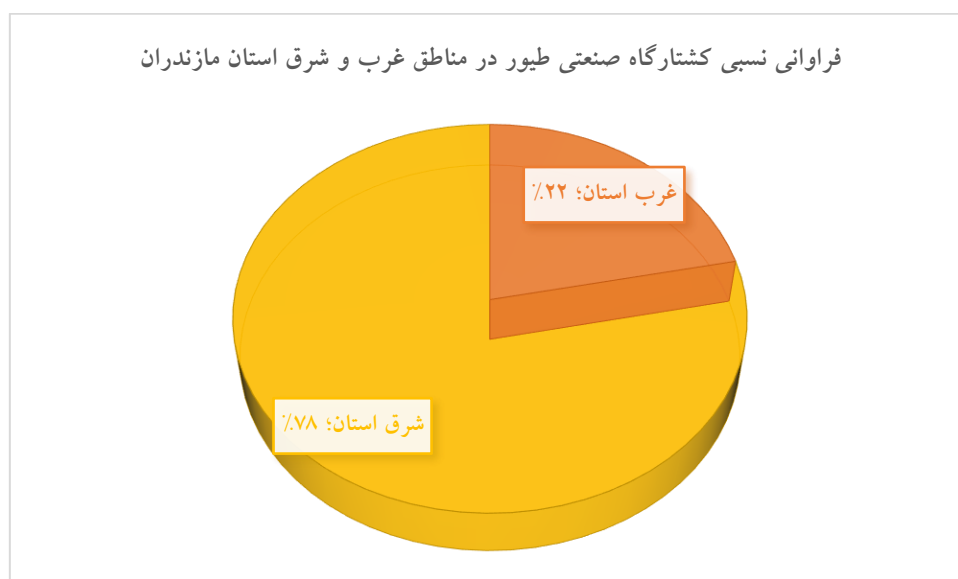
جدول ۱۱- تعداد کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	کشتارگاه‌های صنعتی طیور
تنکابن	۲
نوشهر	۲
نور	۱
آمل	۴
بابل	۲
جویبار	۲
قائم شهر	۲
سوادکوه	۱
ساری	۱
میاندروذ	۳
نکا	۱
بهشهر	۱
گلوگاه	۲
مجموع	۲۴

فراوانی نسبی کشتارگاه‌های صنعتی طیور در شهرستان‌های استان مازندران

شکل- ۲۱. فراوانی نسبی کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

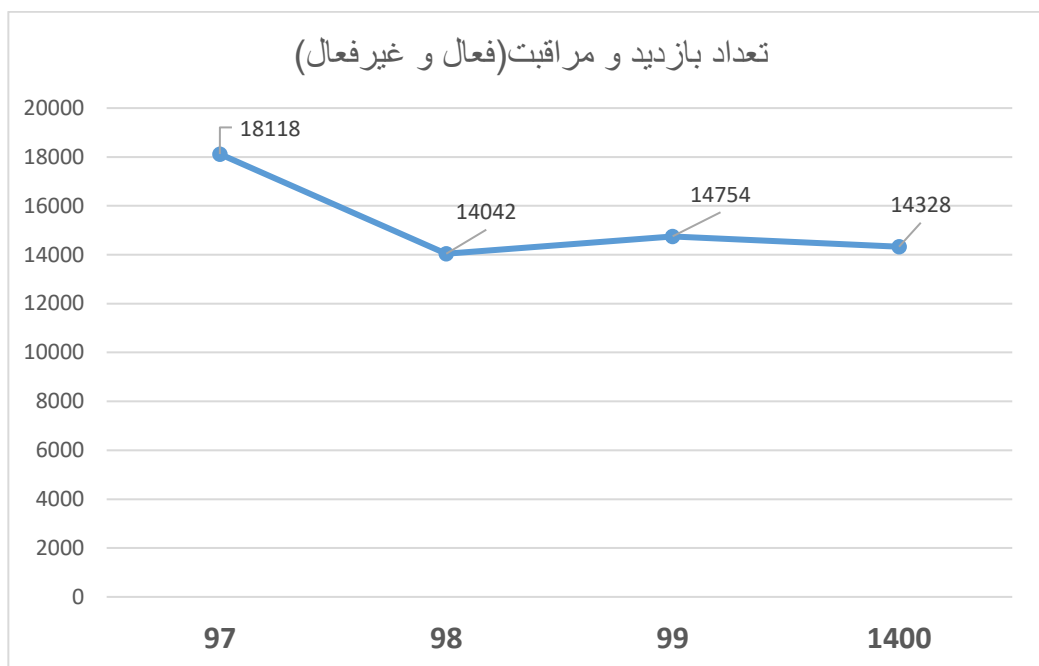

شکل- ۲۲. فراوانی نسبی کشتارگاه‌های صنعتی طیور در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

۲-۶- گزارش عملکرد ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان

۲-۶-۱- بازدید و مراقبت

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در شکل ۲۳، در سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۴۳۲۸ مورد بازدید و مراقبت فعال و غیرفعال توسط ستاد اجرایی و پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران انجام شده است. این تعداد بازدید در مقایسه با سال‌های ۹۹ و ۹۸ در محدوده تقریباً یکسانی قرار دارد در حالیکه از سال ۱۳۹۷ کمتر می‌باشد.

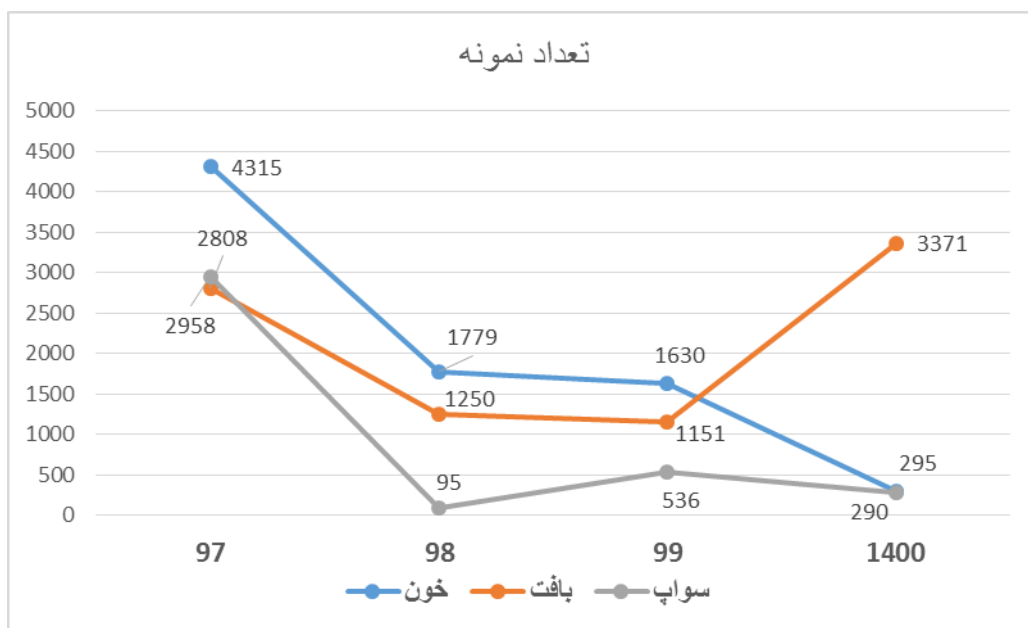

شکل-۲۳. روند تعداد بازدید و مراقبت فعال و غیر فعال انجام شده توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

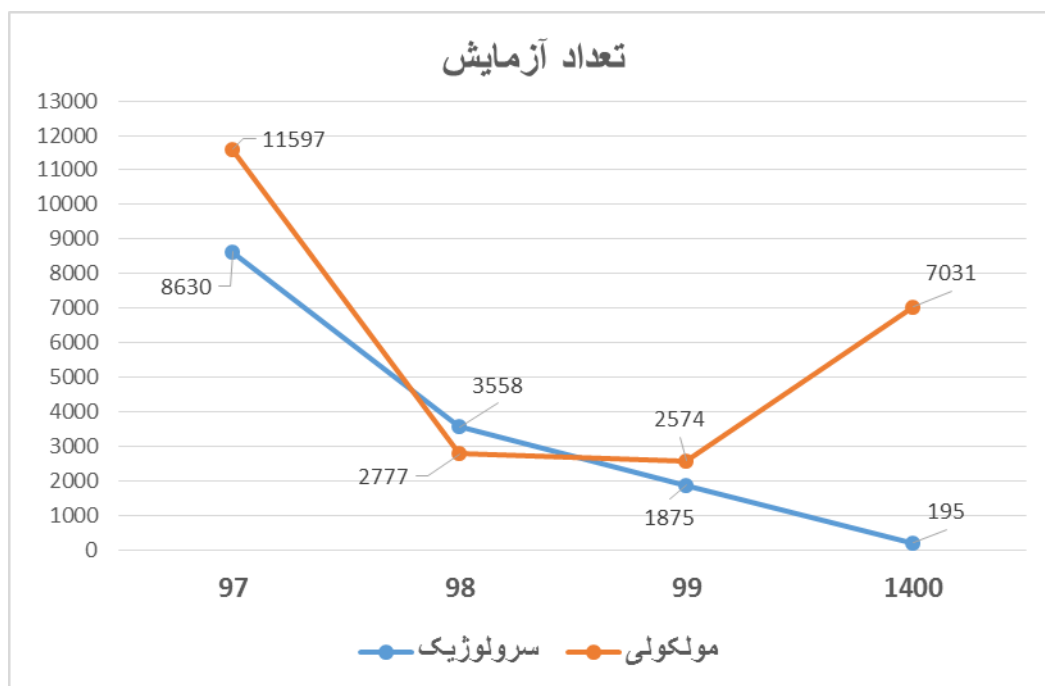
۲-۶-۲- نمونه برداری

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در شکل ۲۴، در سال ۱۴۰۰ در مجموع تعداد ۲۹۵ نمونه خون، ۳۳۷۱ نمونه بافت و ۲۹۰ نمونه سواب توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران نمونه گیری شده است. همچنان که در نمودار مشخص است تعداد نمونه برداری خون و سواب از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ روند نزولی به خود گرفته است درحالیکه نمونه بافت افزایش شدیدی را از سال ۱۳۹۹ تا سال ۱۴۰۰ نشان داده است.

همچنین براساس آمارهای موجود نشان داده شده در شکل ۲۵، در سال ۱۴۰۰ در مجموع تعداد ۱۹۵ آزمایش سرولوژیک و ۷۰۳۱ آزمایش مولکولی توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران انجام گرفته است. براساس نمودار تعداد آزمایشات سرولوژیک از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ شیب نزولی به خود گرفته درحالیکه آزمایشات مولکولی افزایش شدیدی را در ۱۴۰۰ نشان می دهد.

شکل-۲۴. تعداد نمونه برداری انجام شده توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

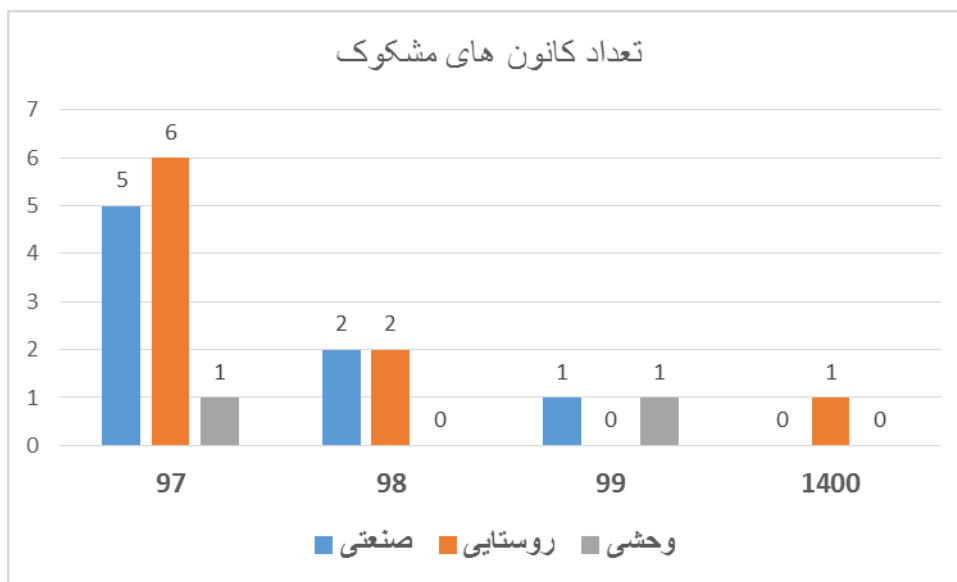

جدول ۱۲-

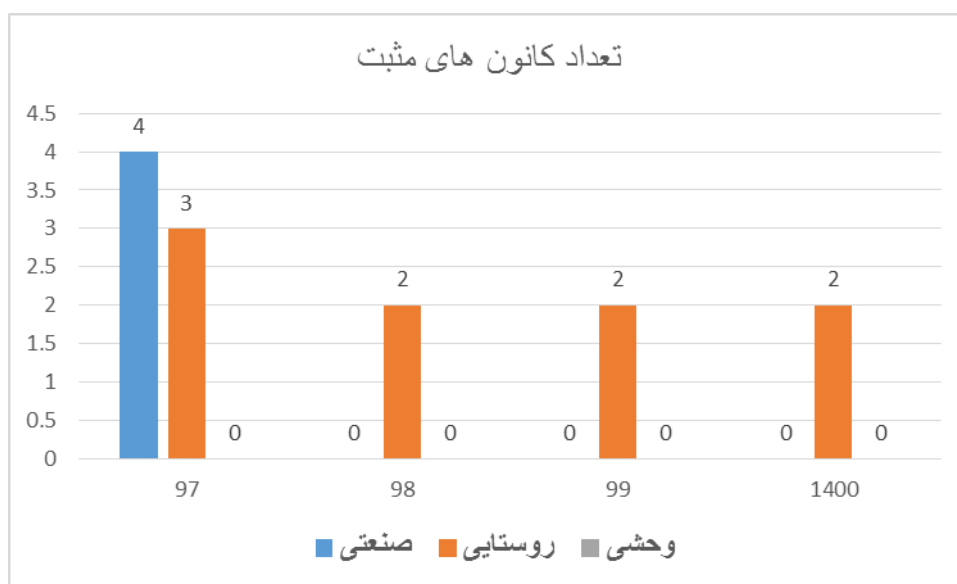
شکل ۲۱- مجموع آزمایش انجام شده توسط ستاد اجرایی و پیشگیری کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

۳-۶-۲- بررسی کانون‌های بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان

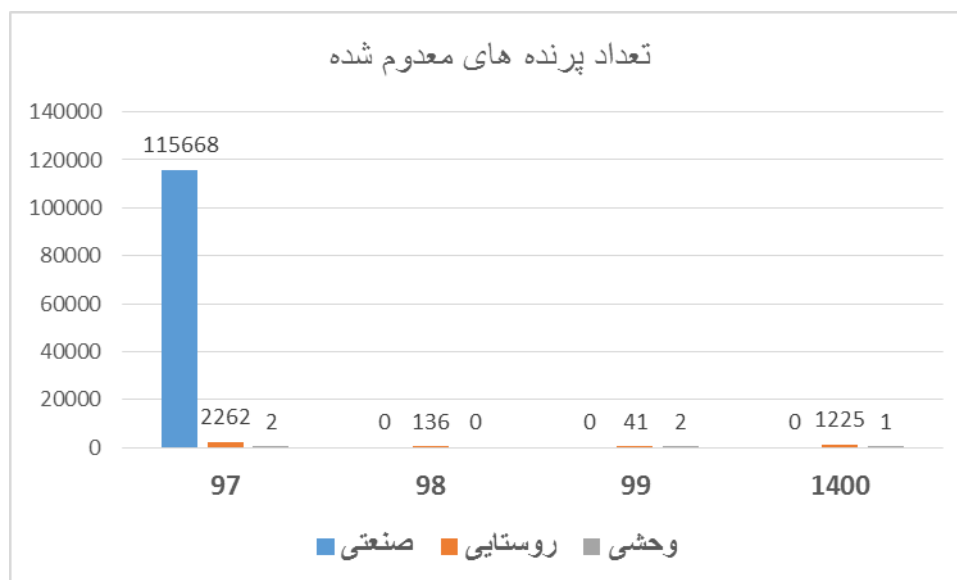
تعداد کانون‌های مشکوک، کانون‌های مثبت و همچنین تعداد پرنده‌های معدوم شده ناشی از بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ به ترتیب در شکل های ۲۵، ۲۶ و ۲۷ نشان داده شده است.

شکل- ۲۵. تعداد کانون‌های مشکوک به بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

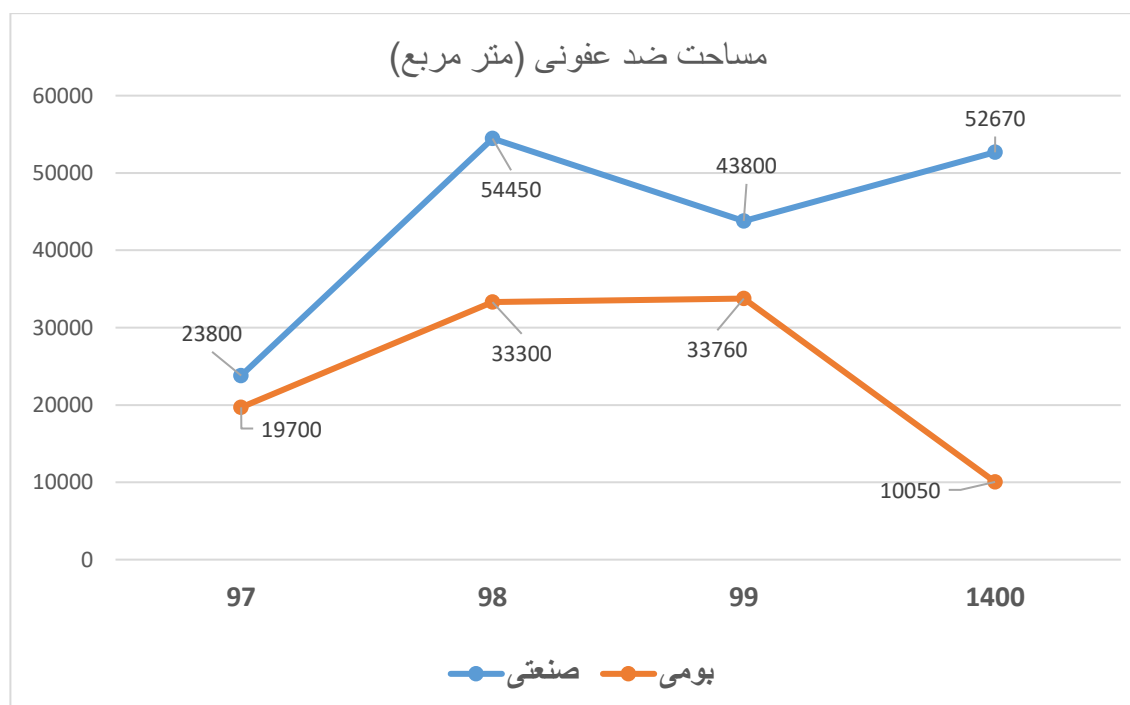

شکل- ۲۶. تعداد کانون‌های مثبت بیماری انفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

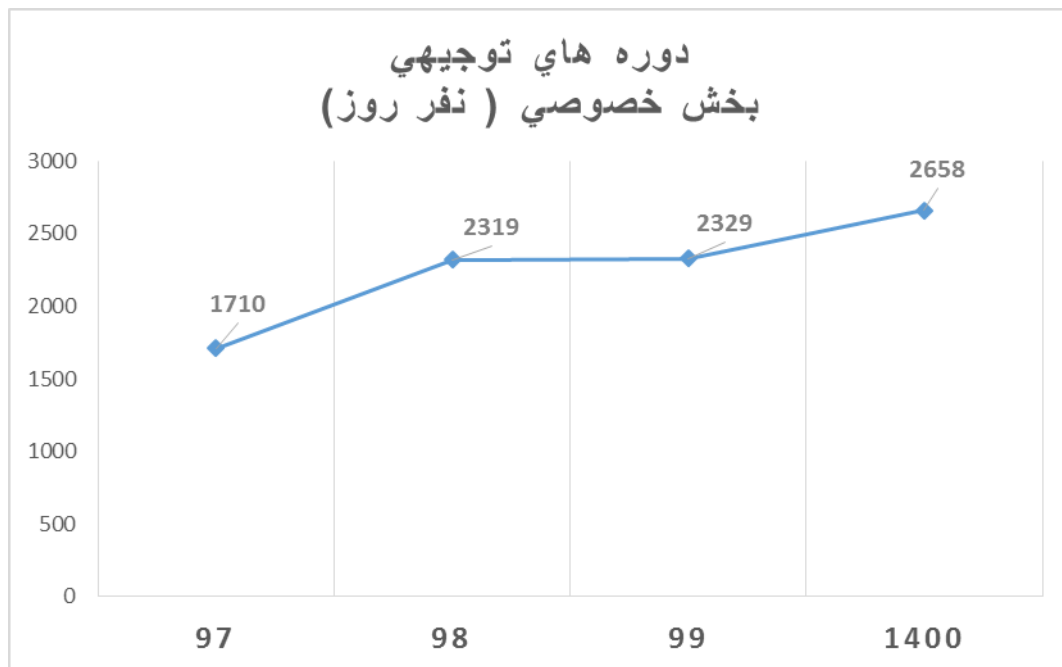
شکل-۲۷. تعداد پرنده های معدوم شده ناشی از بیماری انفلوانزای فوق حاد پرندگان در سال های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

ضد عفونی سطوح یکی از راه های پیشگیری بیماری است که در نمودار ۲۸ عملکرد ستاد در خصوص ضد عفونی سطوح در مراکز بومی و صنعتی مشخص شده است. همانطور که مشاهده می شود روند ضد عفونی در مراکز صنعتی از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ افزایشی بود در حالیکه این روند در مراکز بومی حالت کاهشی را نشان داده است.

شکل-۲۸. مساحت ضد عفونی شده بر حسب مترمربع جهت مبارزه با بیماری انفلوانزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

آموزش و کلاس‌های توجیهی برای پرورش دهندگان اقدامی مناسب و عملی در جهت کاهش بیماری‌ها بویژه بیماری انفلوانزای فوق حاد پرندگان است. بر اساس شکل ۲۹ دوره‌های توجیهی از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ رو به افزایش بود که نشان از اقدام مناسب این ستاد در جهت کاهش بیماری دارد.

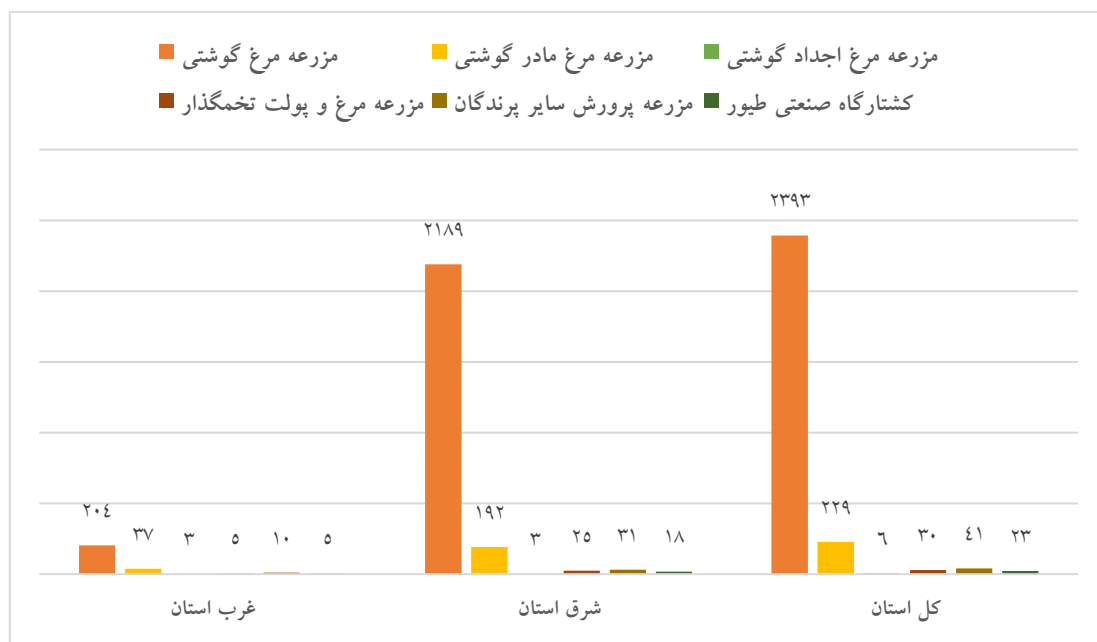
شکل-۲۹. دوره‌های توجیهی بخش خصوصی جهت مبارزه با بیماری انفلوانزای فوق حاد پرندگان در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

همچنین در جدول ۱۳ تعداد مزارع مرغ گوشتی، مرغ و پولت تخم‌گذار، پرورش سایر پرندگان و کشتارگاه‌های صنعتی طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان آورده شده است. در شکل ۳۰ تعداد مزارع پرورش مرغ گوشتی، تخم‌گذار، سایر پرندگان و کشتارگاه‌های صنعتی طیور در مناطق غرب و شرق اشاره شده است.

جدول ۱۳- تعداد مزارع مرغ گوشتی، مرغ و پولت تخم گذار، پرورش سایر پرندگان و کشتارگاه های صنعتی

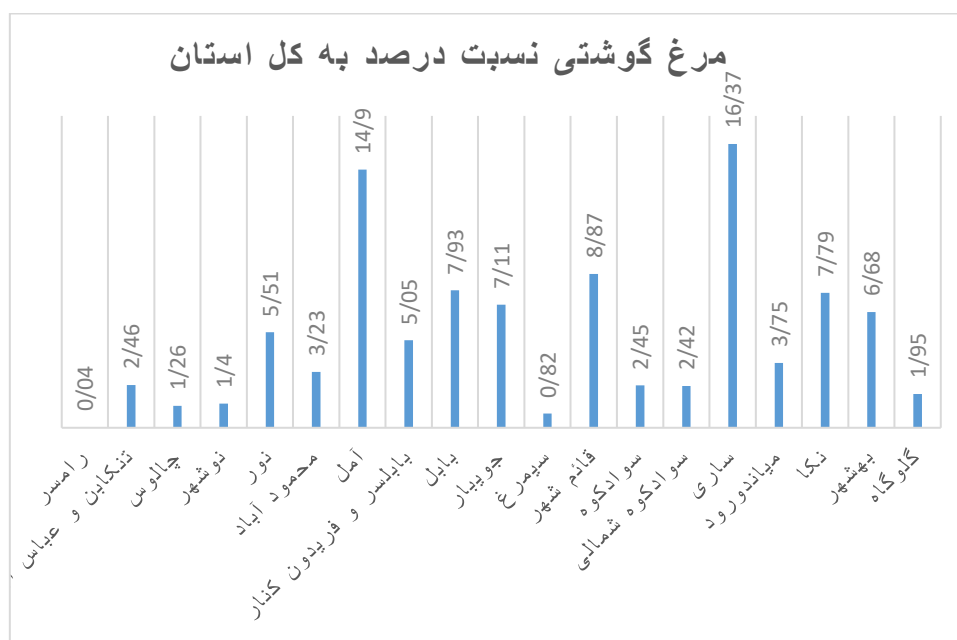
طیور در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرستان	مزرعه مرغ گوشتی	مزرعه مرغ مادر گوشتی	مزرعه مرغ اجداد گوشتی	مزرعه مرغ تخم گذار	مزرعه پرورش پولت تخم گذار	مزرعه پرورش سایر پرندگان	کشتارگاه صنعتی طیور
رامسر	۴			۱		۱	
تنکابن و عباس آباد	۳۹	۸	۳	۱		۷	۲
چالوس	۲۹	۱					
نوشهر	۳۸	۴		۱			۲
نور	۹۴	۲۴		۲		۲	۱
محمودآباد	۸۲	۲				۱	
آمل	۳۷۱	۳۰		۹		۷	۴
بابلسر و فریدونکنار	۱۱۶	۱۸		۲		۴	
بابل	۲۲۹	۱۹	۲	۲		۱	۲
جویبار	۱۹۵	۱۶		۲	۱	۲	۲
سیمرغ	۱۸	۷				۲	
قائم شهر	۱۷۶	۱۷		۳		۶	۲
سوادکوه	۹۵	۱۸	۱	۲			۱
سوادکوه شمالی	۱	۱					
ساری	۴۸۴	۴۹		۱		۴	۳
نکا	۲۰۰	۷		۱		۲	۱
بهشهر	۱۶۸	۸				۲	۱
گلوگاه	۵۴			۲			۲
مجموع	۲۳۹۳	۲۲۹	۶	۲۹	۱	۴۱	۲۳

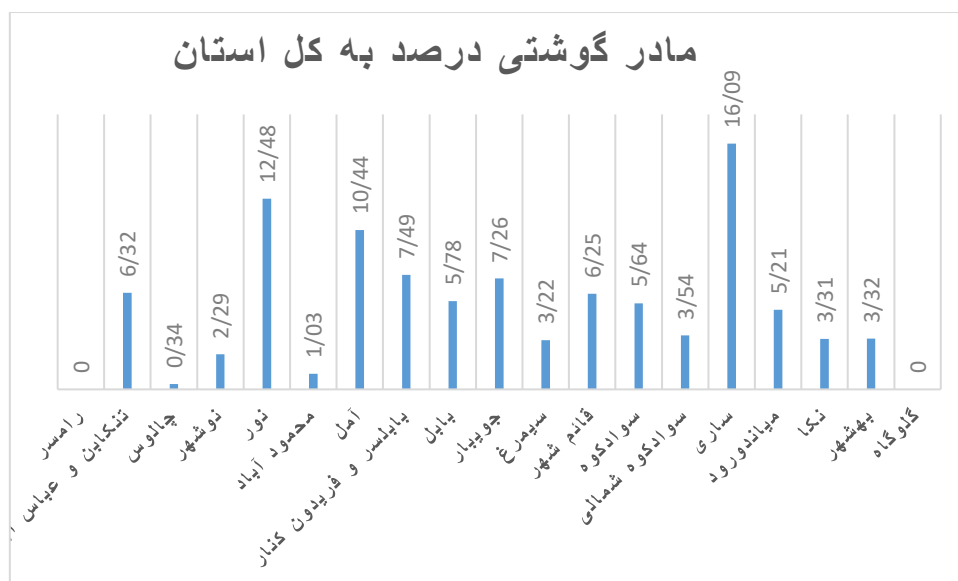
شکل-۳۰. تعداد مزارع پرورش مرغ گوشتی، تخم‌گذار، سایر پرندگان و کشتارگاه‌های صنعتی طیور در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) و کل استان مازندران

علاوه بر تعداد واحد‌های پرورشی، ظرفیت پرورش مرغ هر واحد نیز با اهمیت می‌باشد و بر اساس ابعاد واحد پرورش تعداد قطعه قابل پرورش در واحد سطح نیز متغیر خواهد بود. لذا در نمودارهای زیر ظرفیت پرورشی شهرستان‌های مختلف نسبت به کل استان بر حسب درصد تعیین شده است. در شکل ۲۱، درصد ظرفیت پرورش مرغ گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران مشخص شده است. بیشترین ظرفیت پرورش مرغ گوشتی به ترتیب در شهرستان‌های ساری (۱۶.۳۷٪) و آمل (۱۴.۹٪) قرار دارد.

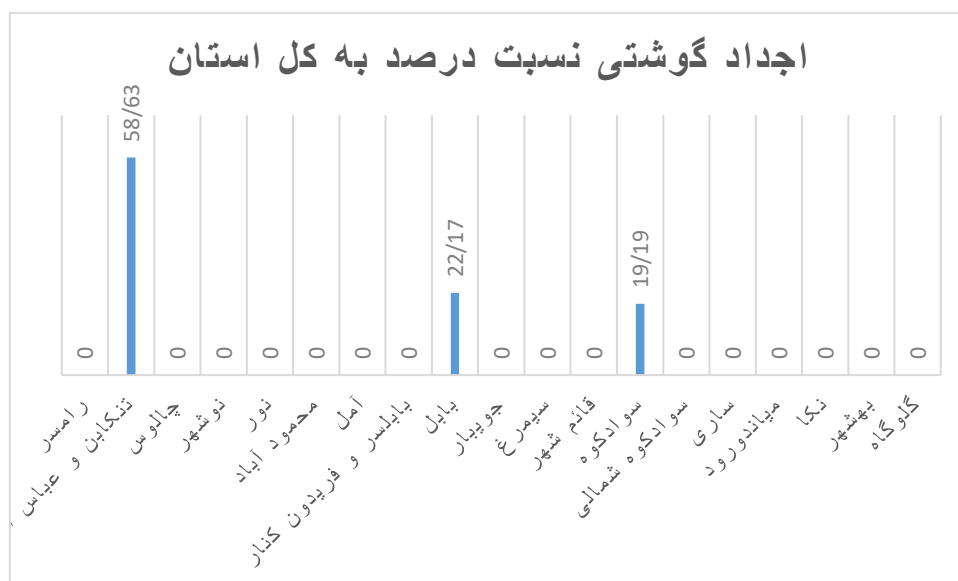
شکل-۳۱. درصد ظرفیت مزارع پرورش مرغ گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران

بر اساس نمودار ۳۲، بالاترین ظرفیت مرغ مادر گوشتی در شهرستان ساری و سپس در شهرستان نور مشخص شده است.

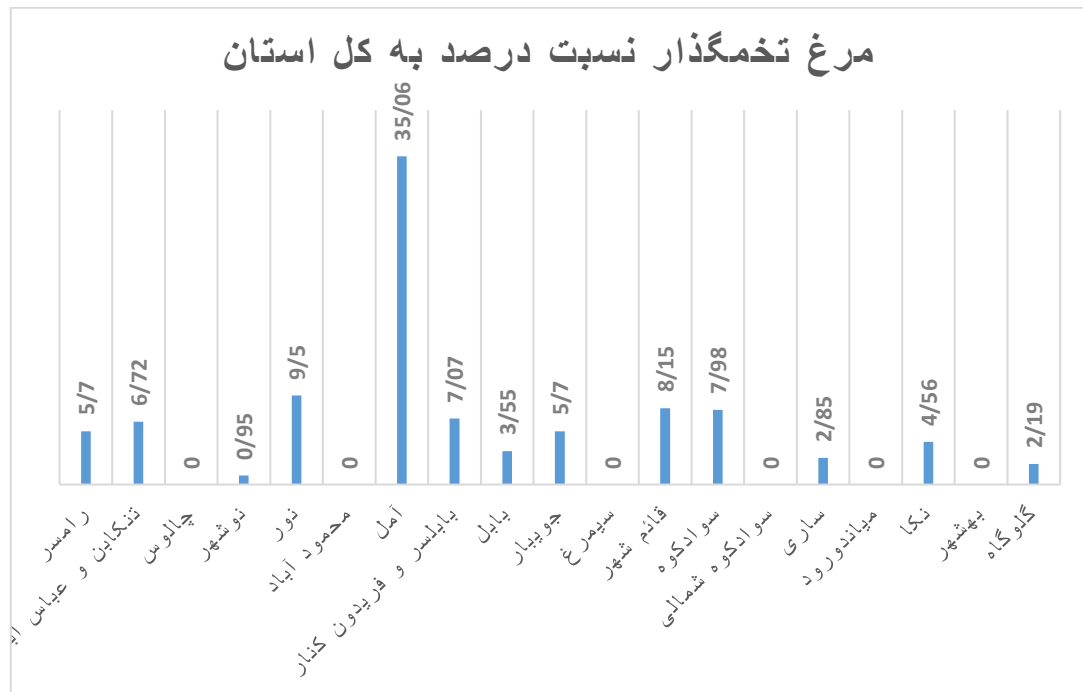
شکل-۳۲. درصد ظرفیت پرورش مرغ مادر گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران

پرورش اجداد گوشتی در سطح استان از پراکندگی زیادی برخوردار نیست و فقط در سه تنکابن، بابل و سوادکوه مستقر هستند. تنکابن و عباس آباد با ۵۸.۶۳٪ بیشترین سهم پرورش اجداد گوشتی استان را دارد (شکل ۳۳).

شکل-۳۳. درصد ظرفیت پرورش مرغ اجداد گوشتی شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران

همانطور که در شکل ۳۴ قابل مشاهده است بیشترین ظرفیت فروش مرغ تخم‌گذار در شهرستان آمل (۳۵.۰۶٪) قرار دارد.

شکل-۳۴. درصد ظرفیت فروش مرغ تخم‌گذار شهرستان‌ها نسبت به کل استان مازندران

۳- بررسی وضعیت موجود مراکز پرورش ماهی در استان مازندران

۱-۳- مقدمه

امروزه آبی‌پروری در جهان در رشد بوده و در ایران نیز جهت‌گیری برای توسعه آبی‌پروری صورت گرفته است. ایران از نظر آبی‌پروری در رتبه دوم کشورهای منطقه خاورمیانه و نوزدهم کشورهای جهان قرار گرفته است. تولید آبزیان در جمهوری اسلامی ایران نسبت به پیش از انقلاب اسلامی با افزایش قابل توجهی از ۷۲۱۰۵ تن در سال ۱۳۵۷ به ۱۲۸۲۴۷۵ تن در سال ۱۳۹۸ رسیده است. همچنین تولیدهای آبی‌پروری از ۴۹۳۵ تن در سال ۱۳۵۷ به ۳۳۸ هزار تن در سال ۱۳۹۱ و ۵۲۶۷۴۷ تن در سال ۱۳۹۸ رسیده است. کل تولیدات حاصل از آبی‌پروری ۴۴٪، تولید میگوی پرورشی ۳۷۱٪ و پرورش ماهیان خاویاری ۵۱۵٪ افزایش داشته‌است. یکی از استان‌هایی که همواره در این صنعت پیشرو بوده است، استان مازندران است. روند رو به توسعه و رشد قابل توجه فعالیت‌های مربوط به آبی‌پروری در مازندران نسبت به استان‌های همسایه طی سال‌های اخیر مشهود و برجسته است. استمرار برنامه‌ریزی‌های توسعه‌محور در زمینه آبی‌پروری سبب شده که این استان پیش‌تاز پرورش آبزیان در کشور باشد و سهم قابل توجهی از اشتغال و اقتصاد شیلاتی برای خود دست و پا کند. اشتغال ۱۲ هزار نفر در حوزه شیلات، صادرات ۱۱ هزار تنی محصولات شیلاتی از استان در سال ۱۳۹۸ و درآمد بیش از ۳۵ میلیون دلاری استان از این صادرات و رشد ۳۰ برابری تولید آبزیان پرورشی در مازندران طی دو دهه اخیر خبر از شرایط رو به گسترش تولید آبزیان پرورشی در مازندران می‌دهد. استان مازندران در شمال کشور و با وسعتی معادل ۲۳۷۵۶ کیلومتر مربع حدود ۱۰۴۶ درصد از مساحت کشور را در بر داشته است. دریای خزر در شمال، استان‌های تهران، البرز، قزوین و سمنان در جنوب و استان‌های گیلان و گلستان به ترتیب در غرب و شرق استان قرار دارند. مازندران بر اساس آخرین تقسیمات کشوری دارای ۲۲ شهرستان به ترتیب از غرب به شرق به نام‌های رامسر، تنکابن، عباس‌آباد، کلاردشت، چالوس، نوشهر، نور، محمودآباد، فریدونکنار، آمل، بابل، بابلسر، جویبار، سیمرغ، سوادکوه، سوادکوه شمالی، قائمشهر، ساری، میاندرد، نکا، بهشهر و گلوگاه و ۵۷ شهر، ۵۷ بخش، ۱۳۲ دهستان و ۳۶۴۵ آبادی می‌باشد.

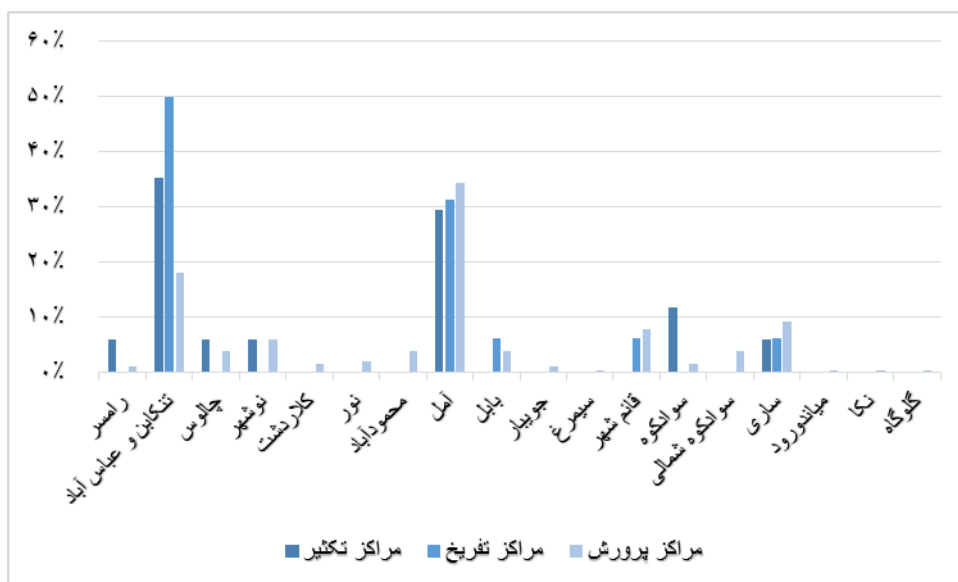
۲-۳- مراکز تکثیر، تفریخ و پرورش ماهیان سردابی

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۴، تا سال ۱۴۰۰ در ۷ شهرستان استان مازندران ۱۷ مرکز تکثیر، در ۵ شهرستان ۱۶ مرکز تفریخ و در ۱۹ شهرستان ۲۰۳ مرکز پرورش ماهیان سردابی فعالیت می‌کنند. شکل ۳۵ درصد پراکندگی مراکز تکثیر، تفریخ و پرورش ماهیان سردابی را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل تاکنون بیشترین فراوانی نسبی مراکز تکثیر به ترتیب در شهرستان‌های تنکابن (۳۵/۲۹٪) و آمل (۲۹/۴۱٪)، بیشترین فراوانی نسبی مراکز تفریخ به ترتیب در شهرستان‌های تنکابن (۵۰٪) و آمل (۳۱/۲۵٪) و بیشترین فراوانی نسبی مراکز پرورش به ترتیب در شهرستان‌های آمل (۳۴/۳۱٪) و تنکابن (۱۵/۶۹٪) مشاهده شده است (شکل ۳۵). از سوی دیگر پراکندگی مراکز تکثیر، تفریخ و پرورش ماهیان سردابی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از

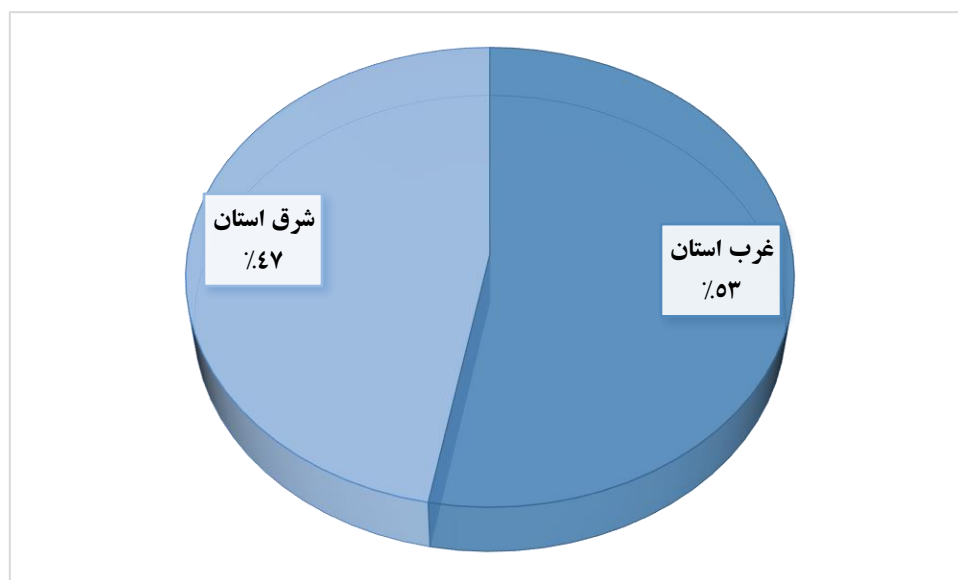
شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران به ترتیب در شکل‌های ۳۶، ۳۷ و ۳۸ آمده است. براساس شکل ۳۶، ۵۳٪ مراکز تکثیر ماهی سردابی در غرب استان و مابقی (۴۷٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند. براساس شکل ۳۷، ۵۰٪ مراکز تفریخ ماهی سردابی در غرب استان و مابقی (۵۰٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند. براساس شکل ۳۸، ۳۲٪ مراکز پرورش ماهی سردابی در غرب استان و مابقی (۶۸٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند.

جدول ۱۴- تعداد مراکز تکثیر، تفریخ و پرورش ماهیان سردابی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

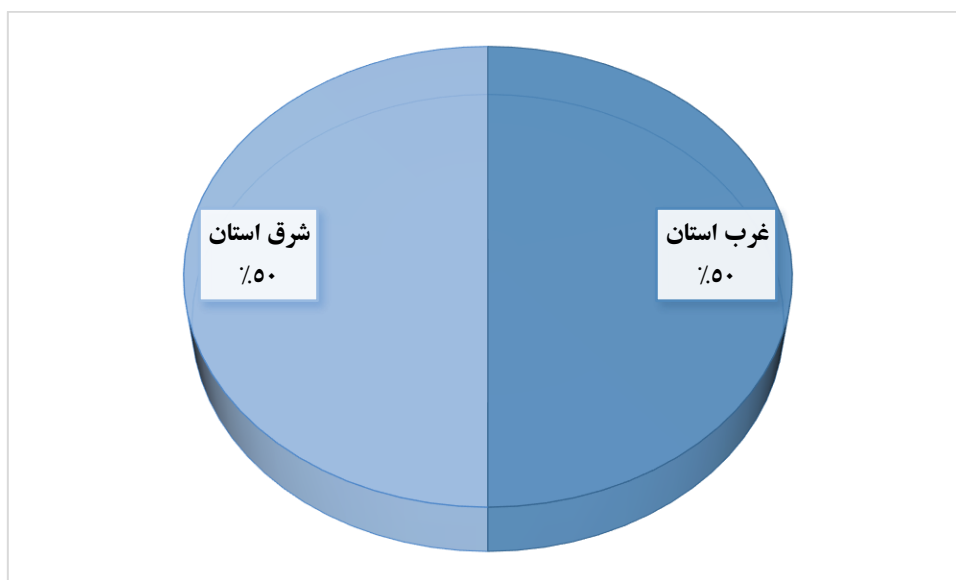
شهرستان	مراکز تکثیر	مراکز تفریخ	مراکز پرورش
رامسر	۱		۲
تنکابن	۶	۷	۳۲
عباس آباد			۵
چالوس	۱		۸
نوشهر	۱		۱۲
کلاردشت			۳
نور			۴
محمودآباد			۸
آمل	۵	۴	۷۰
بابل		۱	۸
جویبار			۲
سیمرغ			۱
قائم شهر		۱	۱۶
سوادکوه	۲		۳
سوادکوه شمالی			۸
ساری	۱	۱	۱۹
میانرود			۱
نکا			۱
گلوگاه			۱
مجموع	۱۷	۱۴	۲۰۳

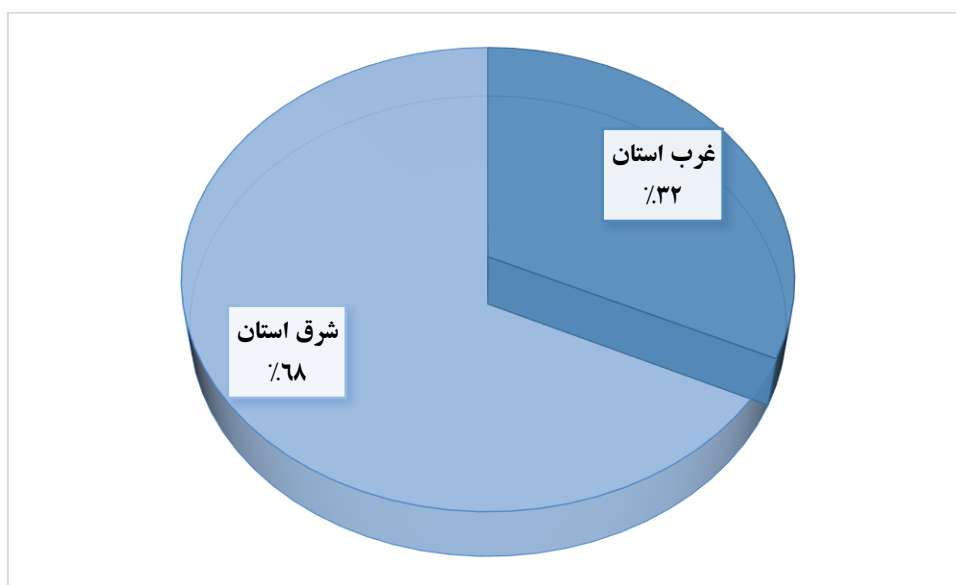
شکل-۳۵. فراوانی نسبی مراکز تکثیر، تخریخ و پرورش ماهیان سردابی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

شکل-۳۶. فراوانی نسبی مراکز تکثیر ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلگاه) استان مازندران

شکل-۳۷. فراوانی نسبی مراکز تفریح ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

شکل-۳۸. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان سردابی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

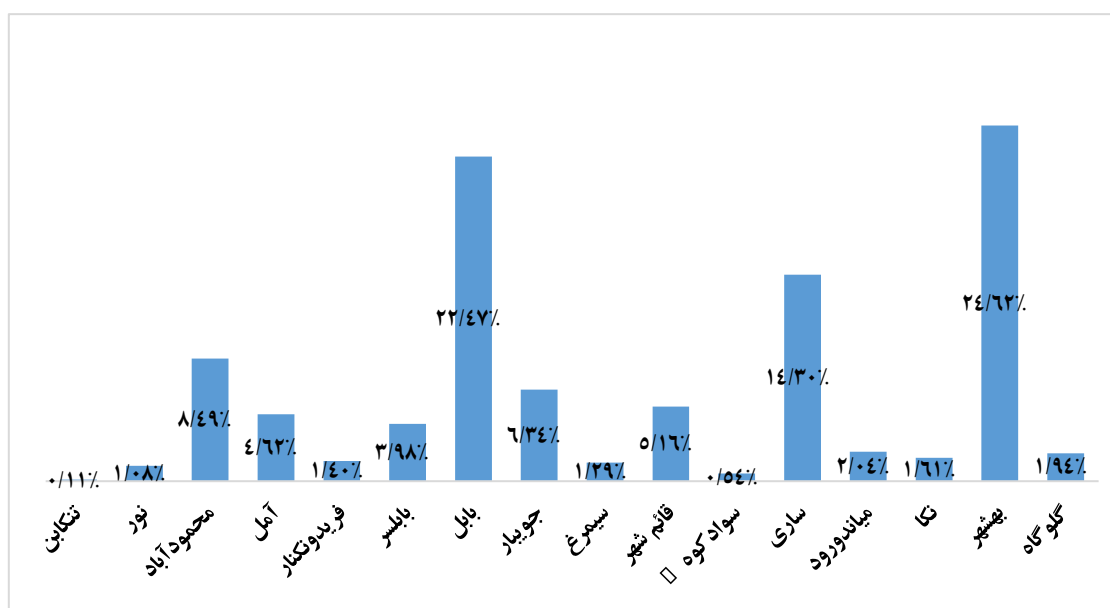
۳-۳- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان گرم‌آبی

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۵، تا سال ۱۴۰۰ تنها مرکز فعال تکثیر ماهیان گرم‌آبی در شهرستان میاندورود بوده و در ۱۶ شهرستان ۹۱۷ مرکز پرورش فعالیت می‌کنند. شکل ۳۹ درصد پراکندگی مراکز پرورش ماهی گرم‌آبی را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل و بیشترین فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان گرم‌آبی به ترتیب در شهرستان‌های بهشهر (۲۴/۶۲٪)، بابل (۲۲/۴۷٪) و ساری (۱۴/۳۰٪) فعالیت می‌کنند و در باقی شهرستان‌ها این میزان به کمتر از ۱۰٪ می‌رسد.

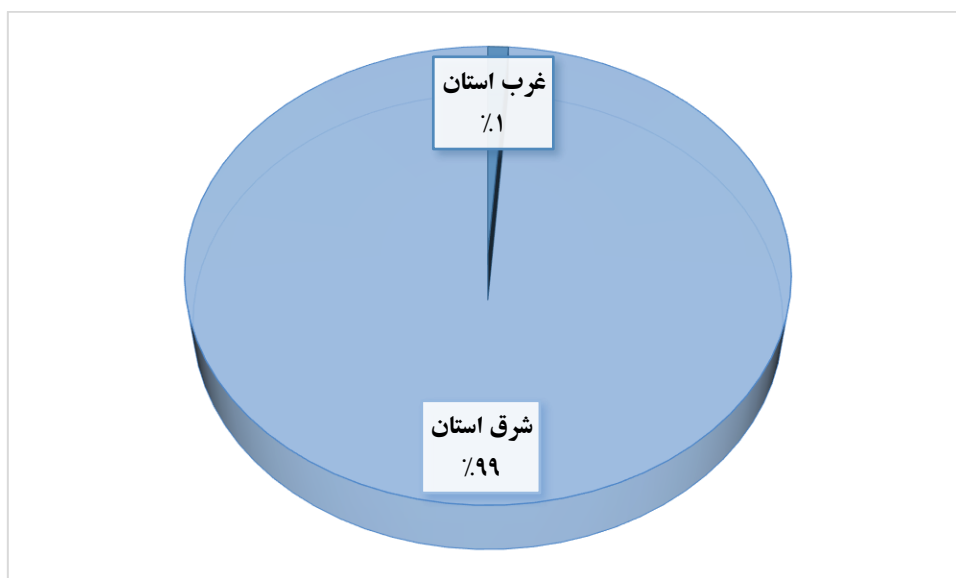
(شکل ۲۵). از سوی دیگر پراکندگی مراکز پرورش ماهیان گرم‌آبی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران به ترتیب در شکل ۴۰ آمده است. براساس این شکل، ۱٪ مراکز پرورش ماهی گرم‌آبی در غرب استان و مابقی (۹۹٪) در شرق استان مازندران متمرکز شده‌اند.

جدول ۱۵- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان گرم‌آبی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	مراکز پرورش	مراکز تکثیر
تنکابن	۱	
نور	۱۰	
محمودآباد	۷۹	
آمل	۳۵	
فریدونکنار	۹	
بابلسر	۳۸	
بابل	۲۰۸	
جویبار	۵۸	
سیمرغ	۱۰	
قائم شهر	۵۱	
سوادکوه شمالی	۷	
ساری	۱۴۱	
میاندورود	۱۹	۱
نکا	۷	
بهشهر	۲۲۹	
گلوگاه	۱۵	
مجموع	۹۱۷	۱

شکل ۳۹- فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان گرم‌آبی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

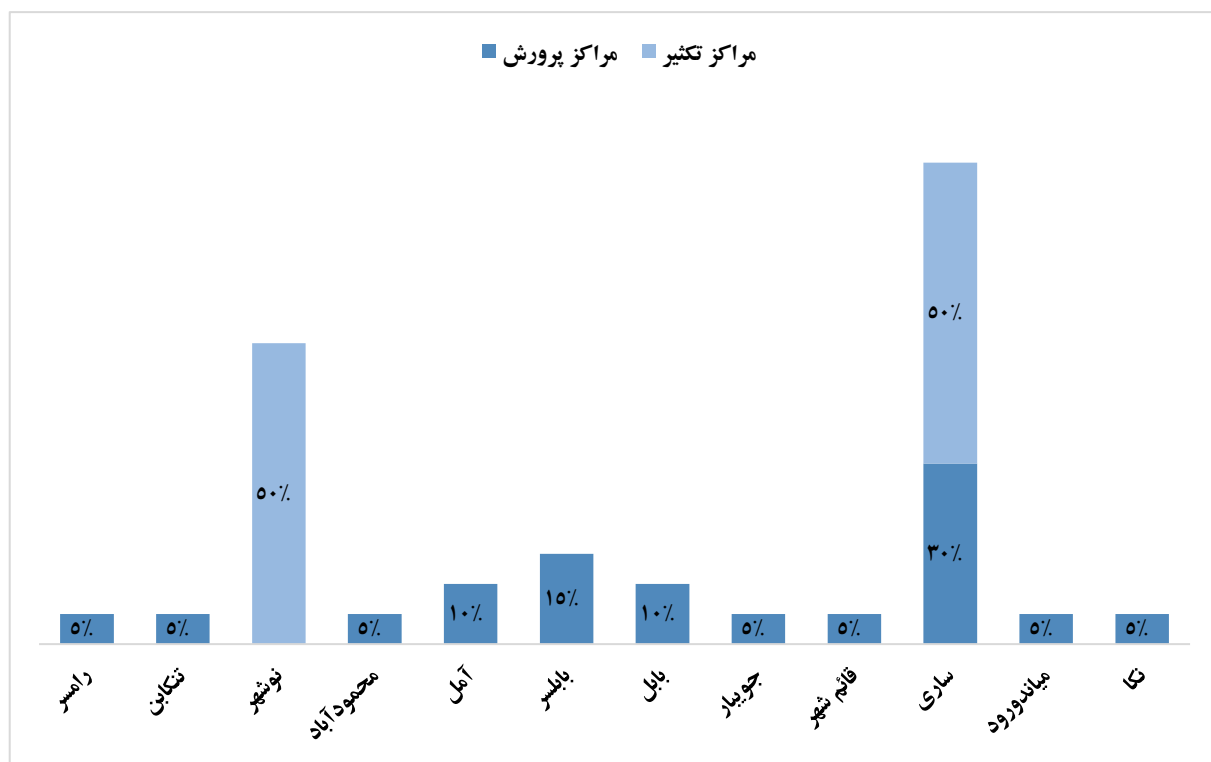
شکل-۴۰. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان گرم‌آبی در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

۴-۳- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری

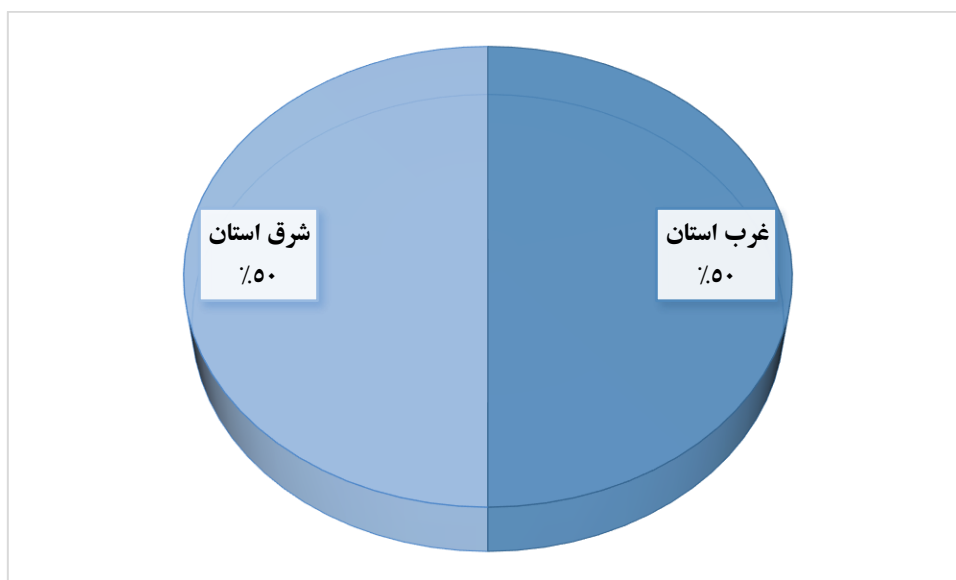
براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۶، تا سال ۱۴۰۰ در ۲ شهرستان استان مازندران ۲ مرکز تکثیر و در ۱۲ شهرستان ۳۴ مرکز پرورش ماهیان خاویاری فعالیت می‌کنند. براساس این جدول تنها دو مرکز تکثیر ماهیان خاویاری در شهرستان‌های نوشهر و ساری در حال فعالیت است که در شکل ۴۱ نیز نشان داده شده است. همچنین شکل ۲۷ درصد پراکندگی مراکز پرورش ماهیان خاویاری را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل بیشترین فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان خاویاری به ترتیب در شهرستان‌های ساری (۳۰٪) و بابل (۱۵٪) به ثبت رسیده است و در باقی شهرستان‌ها این میزان به کمتر از ۱۰٪ می‌رسد (شکل ۴۱). از سوی دیگر پراکندگی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران به ترتیب در شکل‌های ۴۲ و ۴۳ آمده است. براساس شکل ۴۲، ۵۰٪ مراکز تکثیر در غرب استان و ۵۰٪ در شرق استان و براساس شکل ۴۳، ۱۰٪ مراکز پرورش در غرب استان و مابقی (۹۰٪) در شرق استان متمرکز شده‌اند.

جدول ۱۶- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری در استان مازندران به تفکیک شهرستان

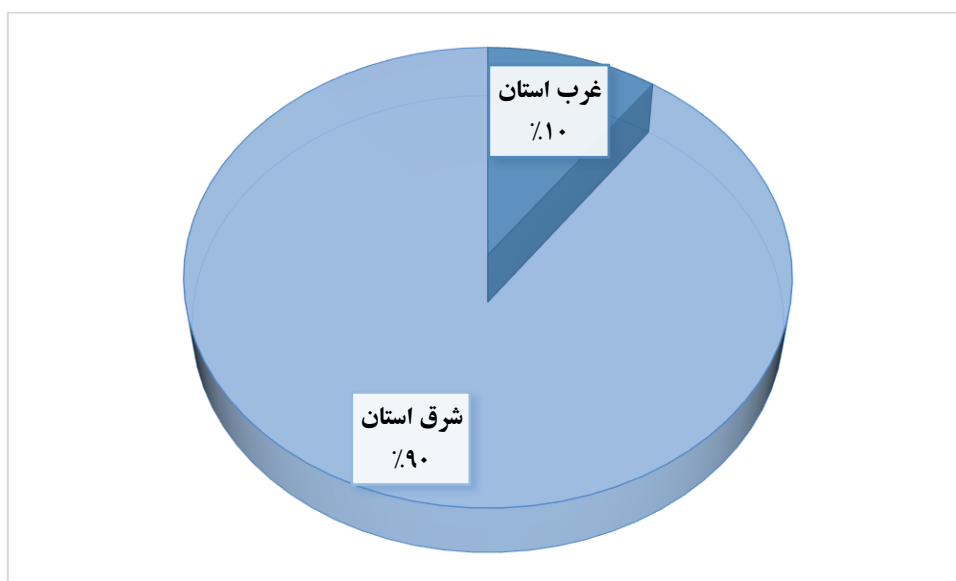
شهرستان	مراکز پرورش	مراکز تکثیر
رامسر	۲	
تنکابن	۱	
نوشهر		۱
محمودآباد	۲	
آمل	۲	
بابلسر و فریدونکنار	۵	
بابل	۵	
جویبار	۳	
قائم شهر	۲	
ساری	۱۰	۱
میاندورود	۲	
نکا	۱	
مجموع	۳۵	۲

شکل-۴۱. فراوانی نسبی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شکل-۴۲. فراوانی نسبی مراکز تکثیر ماهیان خاویاری در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

شکل-۴۳. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان خاویاری در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

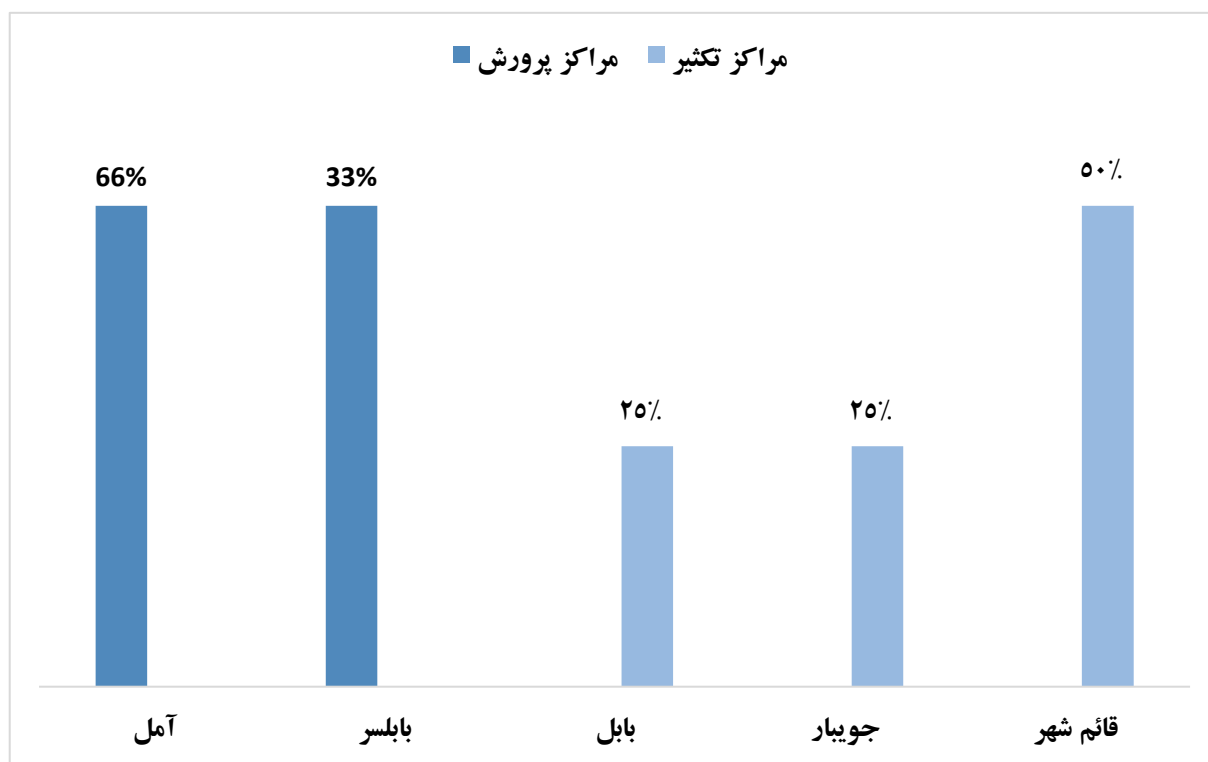
۵-۳- مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۷، تا سال ۱۴۰۰ در ۲ شهرستان استان مازندران ۴ مرکز تکثیر و در ۲ شهرستان ۳ مرکز پرورش ماهیان زینتی فعالیت می‌کنند. شکل ۴۴ درصد پراکندگی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل بیشترین فراوانی نسبی مراکز تکثیر ماهیان زینتی در شهرستان قائم شهر (۵۰٪) به ثبت رسیده است و بیشترین فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان زینتی مربوط به شهرستان آمل (۶۶/۶۶٪) است (شکل ۴۴). از سوی دیگر

پراکندگی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران، تنها محدود به شرق استان می‌باشد.

جدول ۱۷- تعداد مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	مراکز پرورش	مراکز تکثیر
آمل	۲	
بابلسر	۱	
بابل		۱
جویبار		۱
قائم شهر		۲
مجموع	۳	۴

شکل-۴۴. فراوانی نسبی مراکز تکثیر و پرورش ماهیان زینتی در استان مازندران به تفکیک شهرستان

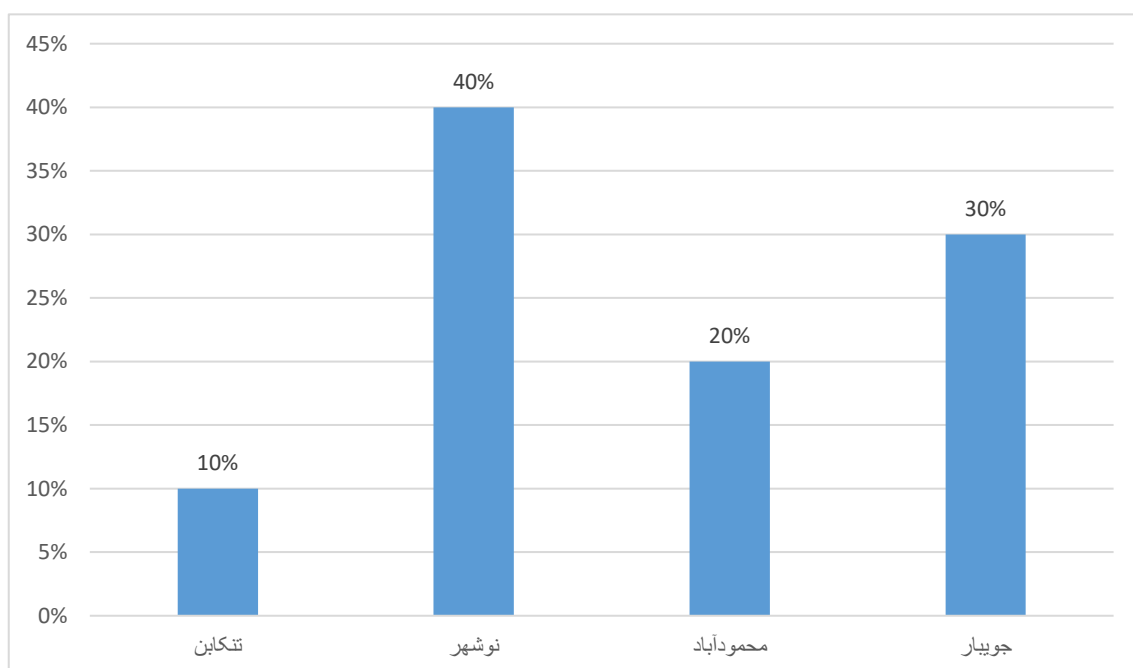
۳-۶- مراکز پرورش ماهیان قفس

براساس آمارهای موجود نشان داده شده در جدول ۱۸، تا سال ۱۴۰۰ در ۴ شهرستان استان مازندران ۸ مرکز پرورش ماهی قفس فعالیت می‌کنند. شکل ۴۵، درصد پراکندگی مراکز پرورش ماهی قفس را در استان به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد. براساس این شکل بیشترین فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهی قفس در شهرستان نوشهر (۵۰٪) به ثبت رسیده است. از سوی دیگر پراکندگی مراکز پرورش ماهی قفس بر اساس مناطق غرب (از شهرستان رامسر تا نور) و شرق (از شهرستان محمودآباد تا گلوگاه) استان مازندران، در شکل

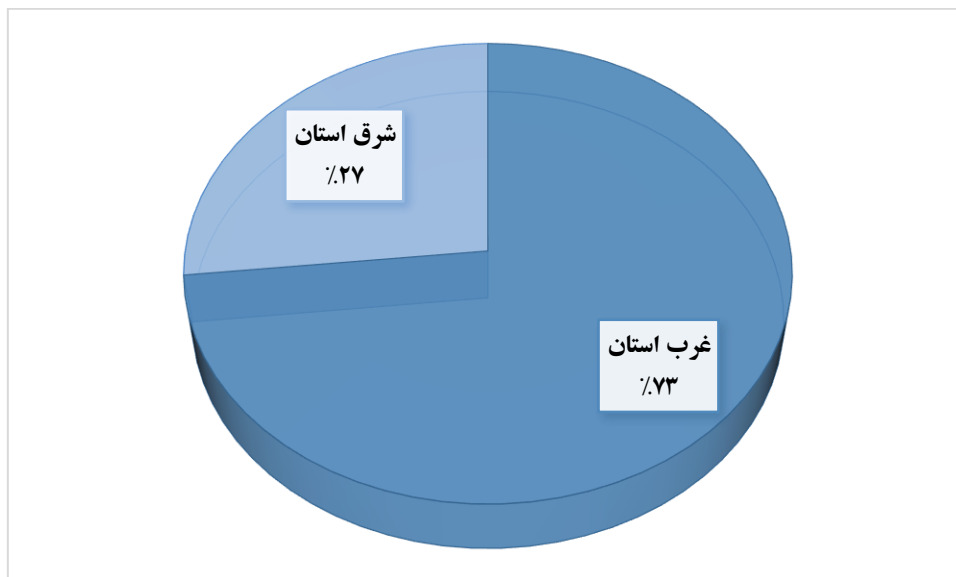
۳۲ نشان داده شده است. براساس این شکل ۷۳٪ مراکز پرورش ماهی قفس در غرب استان و مابقی (۲۷٪) در شرق استان متمرکز شده‌اند (شکل ۴۶).

جدول ۱۸- تعداد مراکز پرورش ماهیان قفس در استان مازندران به تفکیک شهرستان (از غرب به شرق)

شهرستان	مراکز پرورش ماهی در قفس
تنکابن	۱
نوشهر	۴
محمودآباد	۲
جویبار	۳
مجموع	۱۰

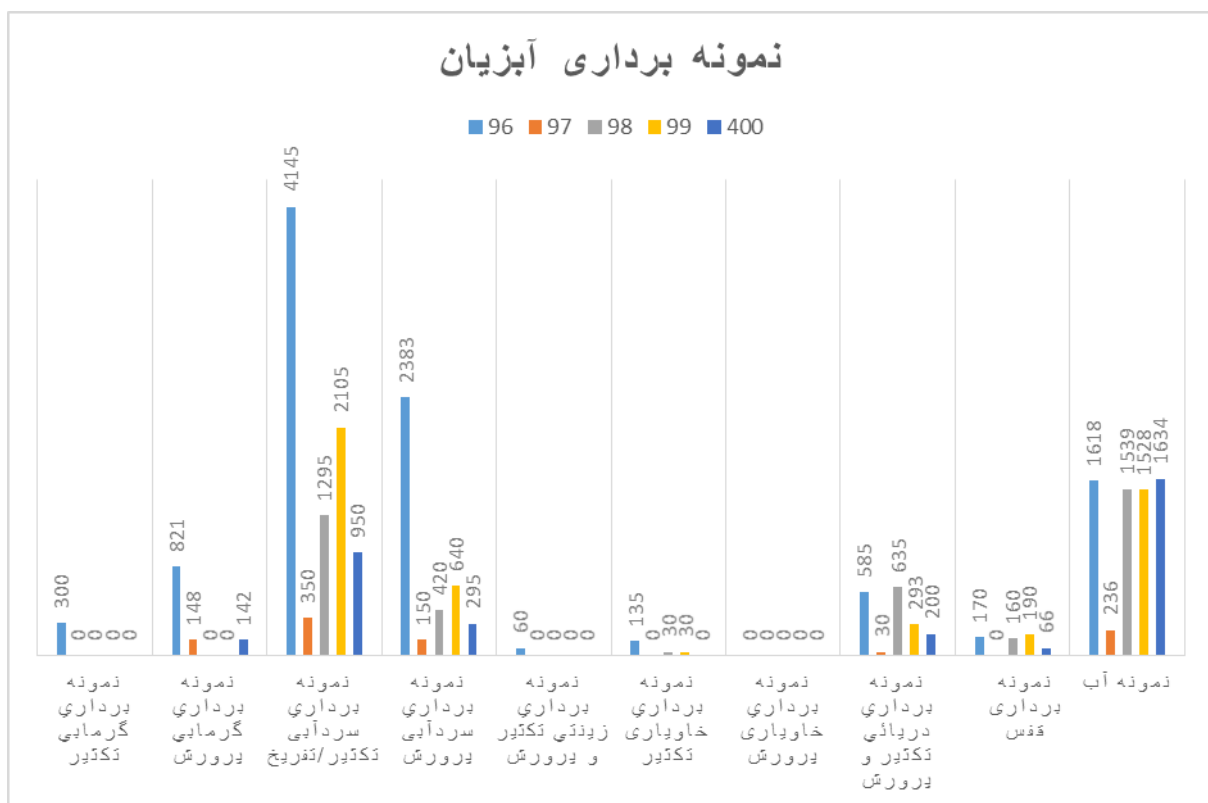
شکل ۴۵- فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان در قفس در استان مازندران به تفکیک شهرستان

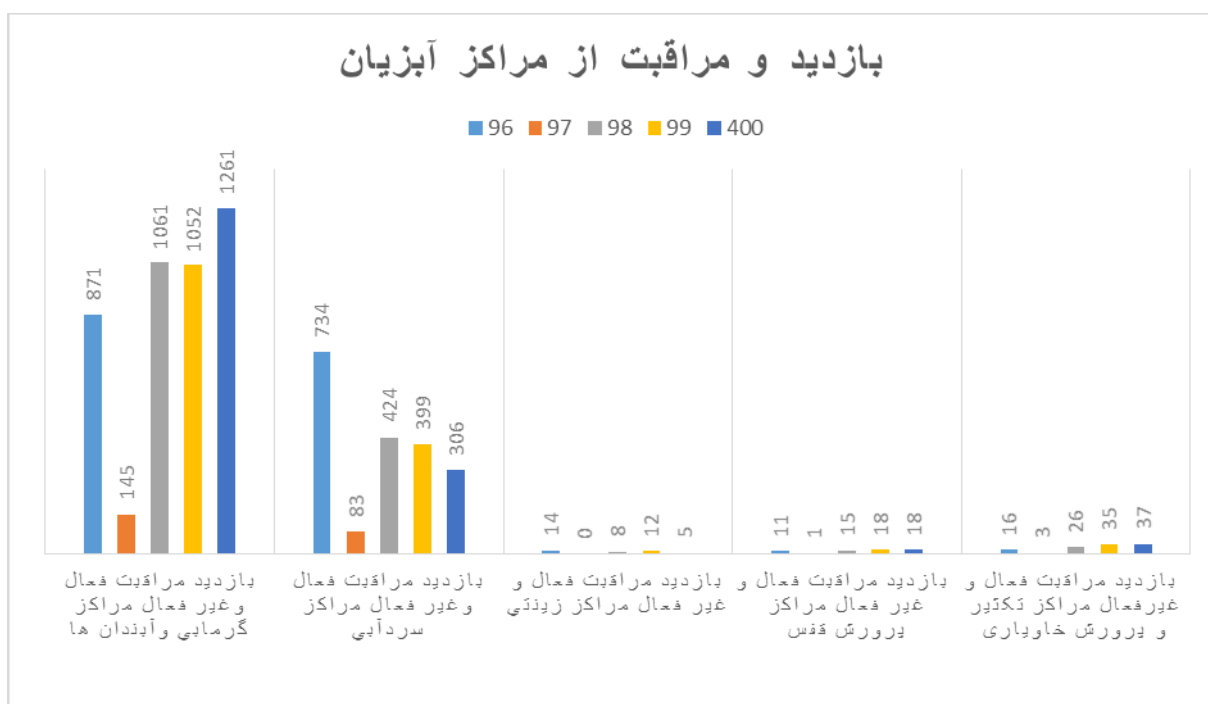
شکل-۴۶. فراوانی نسبی مراکز پرورش ماهیان قفس در مناطق غرب (رامسر تا نور) و شرق (محمود آباد تا گلوگاه) استان مازندران

نمونه‌برداری و بازدید و مراقبت آبزیان :

عملکرد نمونه‌برداری بخش‌های مختلف آبی پروری در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در شکل ۴۷ و ۴۸ مشخص شده است. بطور کل در اکثر موارد تعداد نمونه‌برداری از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ روند کاهشی نشان داده است و فقط نمونه‌برداری از آب در طی این سال‌ها تقریباً در سطح یکسانی انجام شد.

شکل-۴۷. عملکرد نمونه برداری آبیان در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۴۸. عملکرد بازدید و مراقبت آبیان در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۴- بررسی عملکرد اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

۴-۱- مقدمه

نقش دامپزشکی در سلامت و ایمنی مواد غذایی از مزرعه تا بشقاب بعنوان نقشی استراتژیک و کلیدی بسیار حائز اهمیت و انکار ناپذیر می‌باشد. در واقع با توجه به ابعاد گسترده وظایف و مسئولیت‌ها، دامپزشکی یکی از ارکان اساسی زمینه ساز امنیت غذایی محسوب می‌گردد. بر طبق قوانین سازمان تجارت جهانی WTO صادرات کالاهایی از قبیل فرآورده‌های خام دامی مانند پوست، سالامبور، تخم مرغ، عسل، گوشت قرمز، مرغ، ماهی و ... فقط با گواهی قرنطینه دامپزشکی کشور مبداء قابلیت صادرات دارد که این نشان دهنده اهمیت و نقش کلیدی این سازمان در صادرات و رونق اقتصادی کشورها دارد. استان مازندران به دلیل دارا بودن شرایط مناسب آب و هوایی برای کشت نباتات علوفه‌ای و بر خورداری از مراتع وسیع و مستعد، از موقعیت مناسبی برای پرورش انواع دام برخوردار است. فعالیت‌های دامپروری در سطح استان بطور عمده شامل پرورش گاو، گوسفند، بز، مرغ گوشتی، زنبور عسل و آبزیان می‌باشد که قابلیت صادرات داشته و می‌توانند نقش به سزایی در رشد اقتصادی استان ایفا کنند.

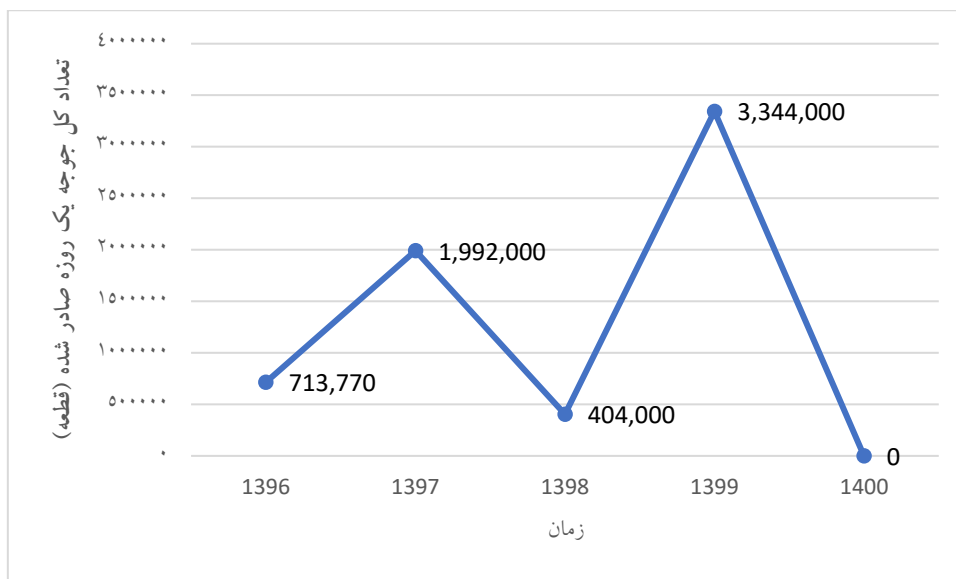
۴-۲- عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

آمار عملکرد صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران در جدول ۱۹ نشان داده شده است. بر اساس این آمار از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰، صادرات پولت تخم‌گذار طی ۵ سال اخیر انجام نشده است. صادرات جوجه یکروزه طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ به صورت کلی نشان دهنده روند نزولی بود به گونه‌ای که در سال ۱۴۰۰ صادرات به میزان صفر رسید (شکل ۴۹). صادرات تخم مرغ نطفه دار طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۷ این میزان به صفر رسید در حالیکه طی دو سال بعد رشد قابل توجهی نشان داد. بیشترین میزان صادرات تخم مرغ نطفه دار در سال ۱۳۹۹ (۳,۱۲۷,۷۰۰ کیلوگرم) ثبت شد (شکل ۵۰). صادرات تخم مرغ خوراکی تنها در سال ۱۳۹۸ (۳۱,۱۹۰ کیلوگرم) صورت گرفته است و در باقی سال‌ها این میزان صفر بود (شکل ۵۱). صادرات مرغ منجمد طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، به گونه‌ای که در سال ۱۴۰۰ این میزان به صفر رسید. بیشترین میزان صادرات مرغ منجمد در سال ۱۳۹۹ (۷,۵۰۲,۳۲۱ کیلوگرم) ثبت شد (شکل ۵۲). صادرات گوشت مرغ تازه تنها در سال ۱۳۹۷ (۷,۱۴۰ کیلوگرم) صورت گرفته است و در باقی سال‌ها این میزان صفر بود (شکل ۵۳). صادرات ماهی خوراکی تازه طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۷ (۳,۱۱۱,۰۰۰ کیلوگرم) شاهد افزایش صادرات نسبت به سال ۱۳۹۶ (۱۳۸,۰۰۰ کیلوگرم) بودیم اما از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ میزان صادرات به تدریج کاهش یافت (شکل ۵۴). صادرات ماهی خوراکی منجمد طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، با این حال بیشترین میزان صادرات در سال ۱۴۰۰ (۶۹۵,۷۶۹ کیلوگرم) ثبت گردید (شکل ۵۵). صادرات خاویار طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند افزایشی بوده و بیشترین میزان صادرات در سال ۱۴۰۰ (۶,۹۴۱ کیلوگرم) ثبت گردید (شکل ۵۶). صادرات محصولات لبنی طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، با اینحال بیشترین میزان صادرات در سال ۱۴۰۰ (۱۳,۰۹۲,۹۳ کیلوگرم) ثبت گردید (شکل ۵۷). صادرات بره موم زنبور عسل طی سال‌های ۱۳۹۶

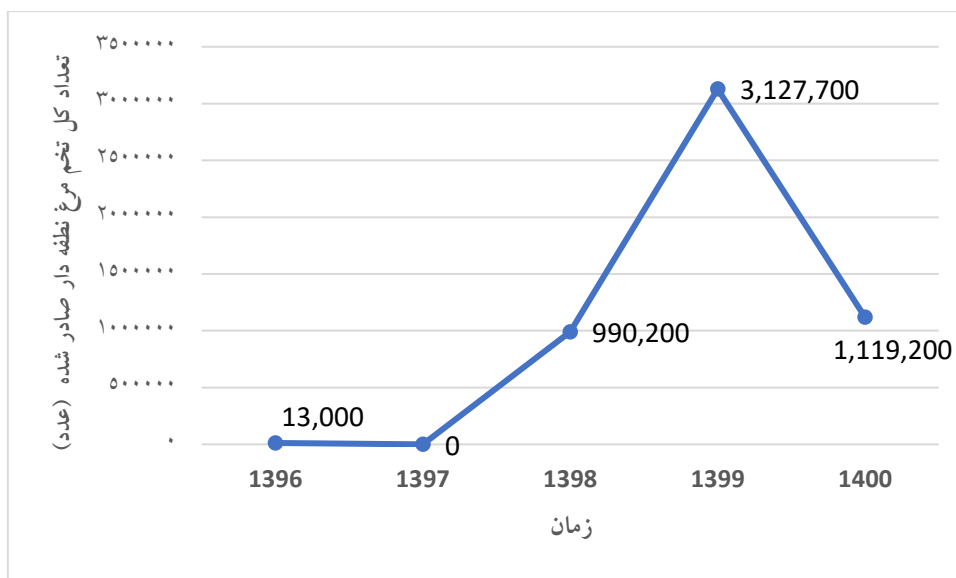
تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۶ این میزان صفر بود اما در سال ۱۳۹۷ به ۳,۱۵۰ کیلوگرم رسید و در سال‌های بعد مجدد شاهد افزایش و کاهش صادرات بودیم، با اینحال بیشترین میزان صادرات در سال ۱۴۰۰ (۸,۰۰۰ کیلوگرم) ثبت گردید (شکل ۵۸). صادرات خوراک دام طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دارای روند یکسانی نبود، به گونه‌ای که طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ صادرات کاهش یافت اما از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ شاهد رشد مجدد میزان صادرات خوراک دام بودیم و بیشترین میزان صادرات در سال ۱۴۰۰ (۸۹۷,۰۰۰ کیلوگرم) ثبت گردید (شکل ۵۹).

جدول ۱۹- آمار عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰

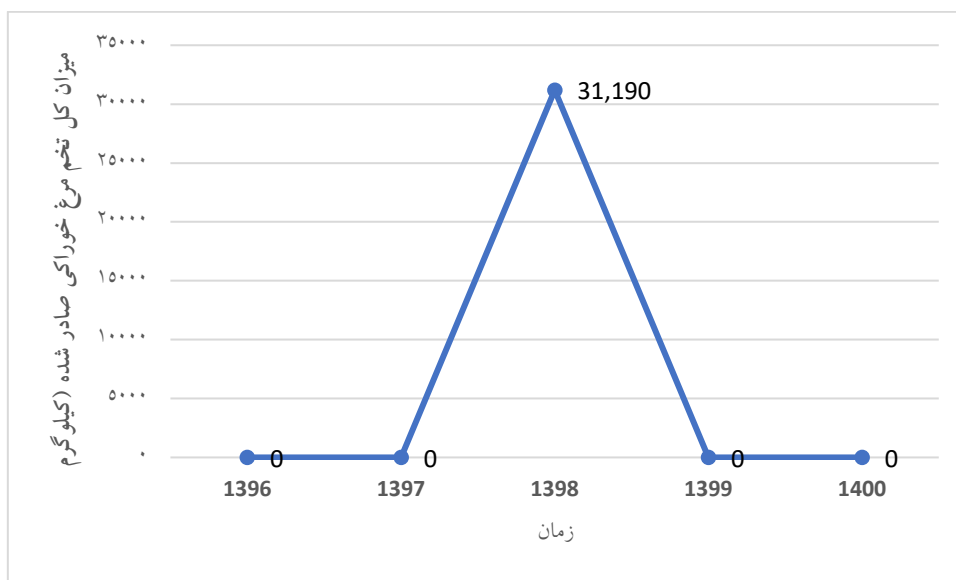
محصول	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	جمع ۵ ساله	واحد
پولت تخم‌گذار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	قطعه
جوجه یک روزه	۷۱۳,۷۷۰	۱,۹۹۲,۰۰۰	۴۰۴,۰۰۰	۳,۳۴۴,۰۰۰	۰	۶,۴۵۳,۷۷۰	قطعه
تخم مرغ نطفه دار	۱۳,۰۰۰	۰	۹۹۰,۲۰۰	۳,۱۲۷,۷۰۰	۱,۱۱۹,۲۰۰	۵,۲۵۰,۱۰۰	عدد
تخم مرغ خوراکی	۰	۰	۳۱,۱۹۰	۰	۰	۳۱,۱۹۰	کیلو گرم
مرغ منجمد	۵۰,۰۰۰	۱,۳۵۴,۵۰۰	۲۰,۰۰۰	۷,۵۰۲,۳۲۱	۰	۸,۹۲۶,۸۲۱	کیلو گرم
گوشت مرغ تازه	۰	۷,۱۴۰	۰	۰	۰	۷,۱۴۰	کیلو گرم
ماهی خوراکی تازه	۱۳۸,۰۰۰	۳,۱۱۱,۰۰۰	۳,۱۰۳,۱۰۰	۱,۷۴۴,۸۰۰	۲۹۰,۳۰۰	۸,۳۸۷,۲۰۰	کیلوگرم
ماهی خوراکی منجمد	۲۴,۸۴۰	۱۶۸,۰۷۶	۶۹,۷۰۹	۳۰۵,۶۸۹	۶۹۵,۷۶۹	۱,۲۶۴,۰۸۳	کیلوگرم
خاویار	۱۶۲	۱,۰۸۹	۱,۱۰۴	۱,۸۶۲	۲,۷۲۴	۶,۹۴۱	کیلو گرم
محصولات لبنی	۳,۶۲۶,۳۹۵	۱,۹۳۹,۰۹۰	۲,۷۳۲,۲۴۰	۸,۳۴۰,۲۱۳	۱۳,۰۹۲,۹۳۵	۲۹,۷۳۰,۸۷۳	کیلو گرم
بره موم زنبور عسل	۰	۳,۱۵۰	۹۶۵	۴,۱۴۵	۸,۰۰۰	۱۶,۲۶۰	کیلو گرم
خوراک دام - پودر گوشت	۱۰,۰۰۰	۷۶,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۸۹۷,۰۰۰	۱,۰۳۳,۰۰۰	کیلوگرم
خوراک ومکمل آبزیان	۲۵۶,۴۰۰	۹۳۸,۸۴۰	۲,۱۴۲,۵۷۰	۲,۶۹۵,۰۵۰	۲,۴۰۸,۰۰۰	۸,۴۴۰,۸۶۰	کیلوگرم
خوراک ومکمل طیور	۷۳,۲۸۲	۰	۰	۰	۰	۷۳,۲۸۲	کیلوگرم

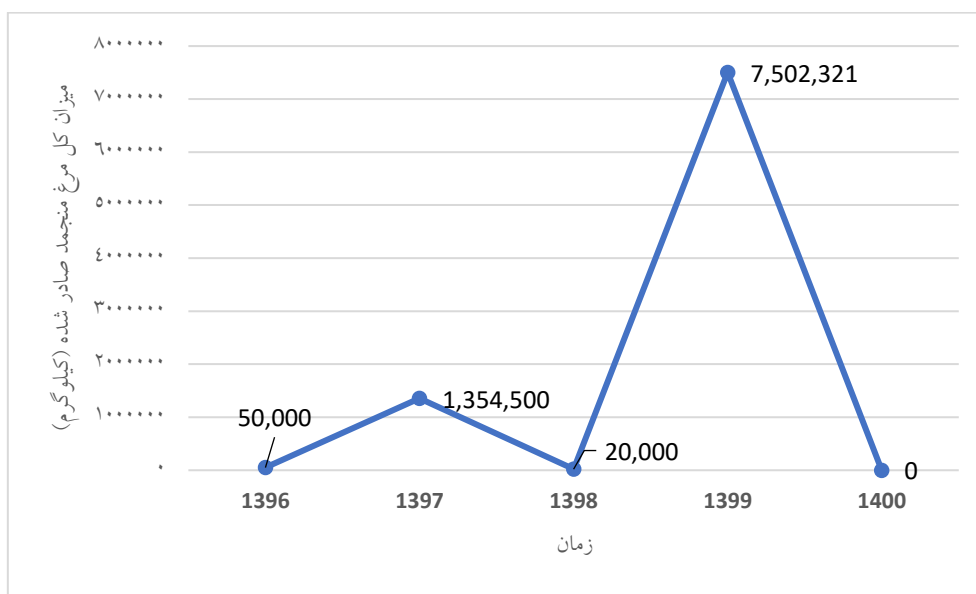
شکل-۴۹. تعداد کل جوجه یک روزه صادر شده (قطعه) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

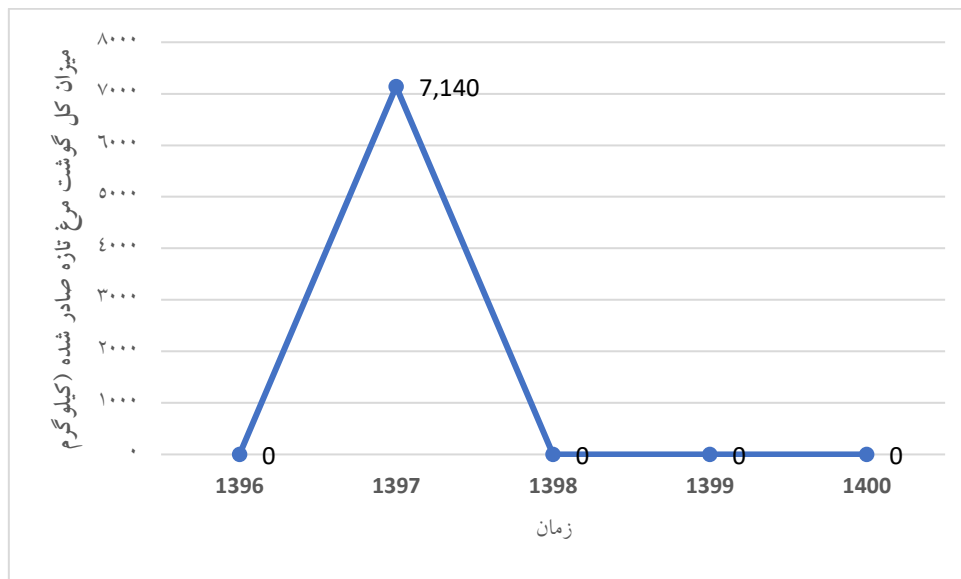
شکل-۵۰. تعداد کل تخم مرغ نطفه دار صادر شده (عدد) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

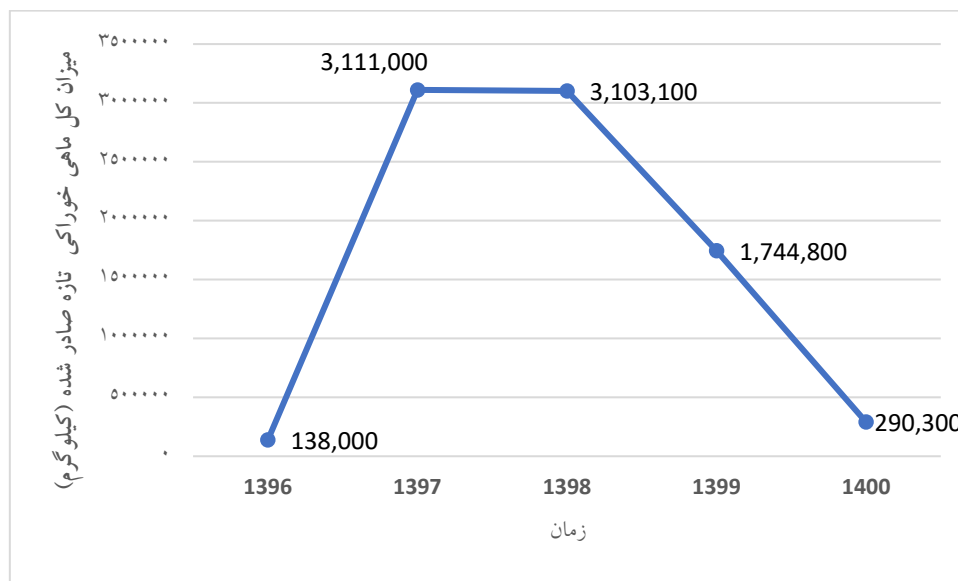
شکل-۵۱. میزان کل تخم مرغ خوراکی صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

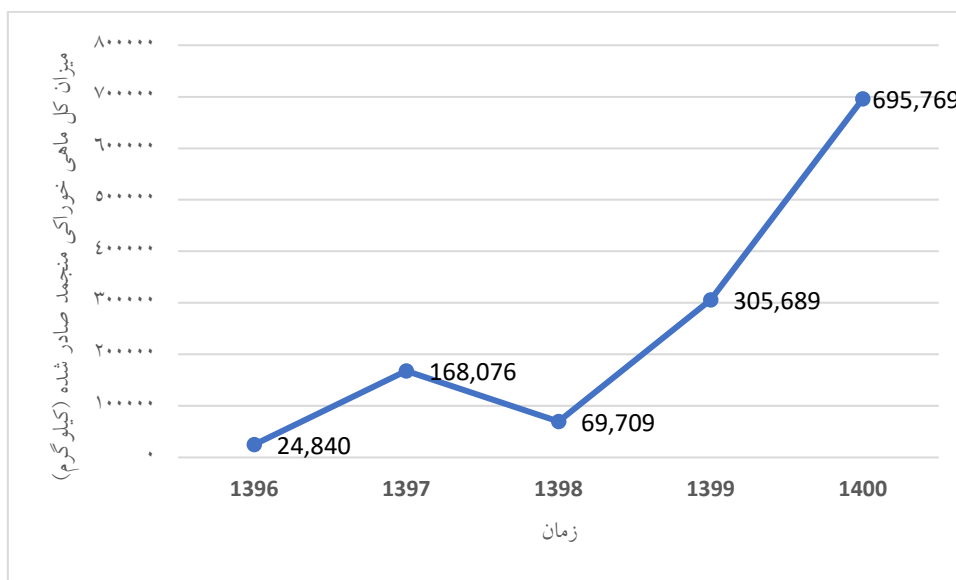
شکل-۵۲. میزان کل تخم مرغ خوراکی صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

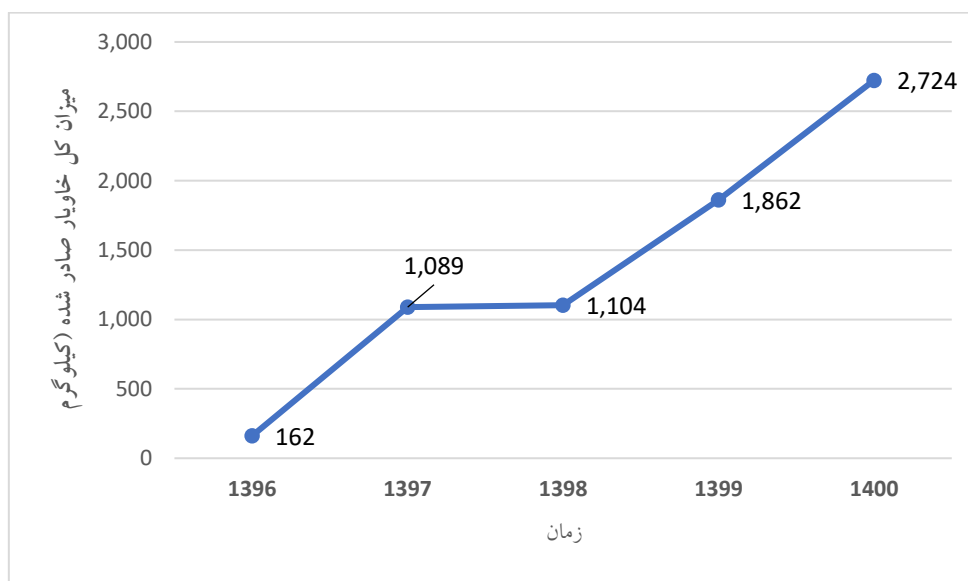
شکل-۵۳. میزان کل گوشت مرغ تازه صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

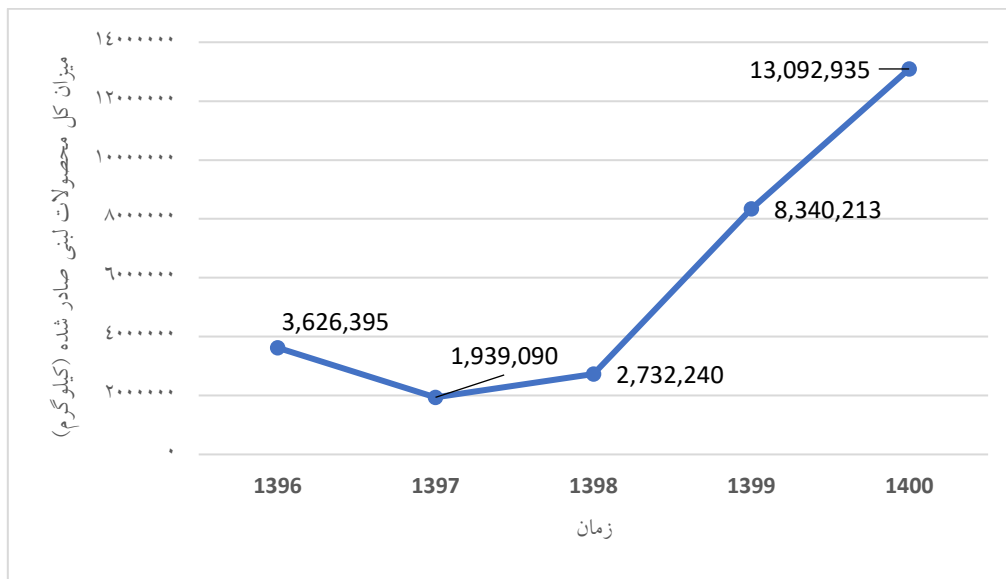
شکل-۵۴. میزان کل ماهی خوراکی تازه صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

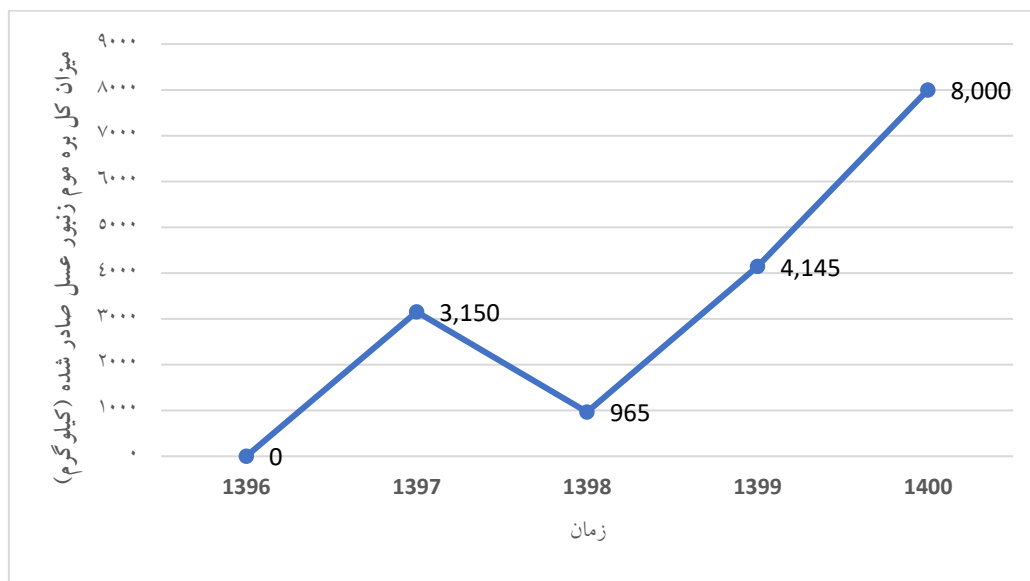
شکل-۵۵. میزان کل ماهی خوراکی منجمد صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

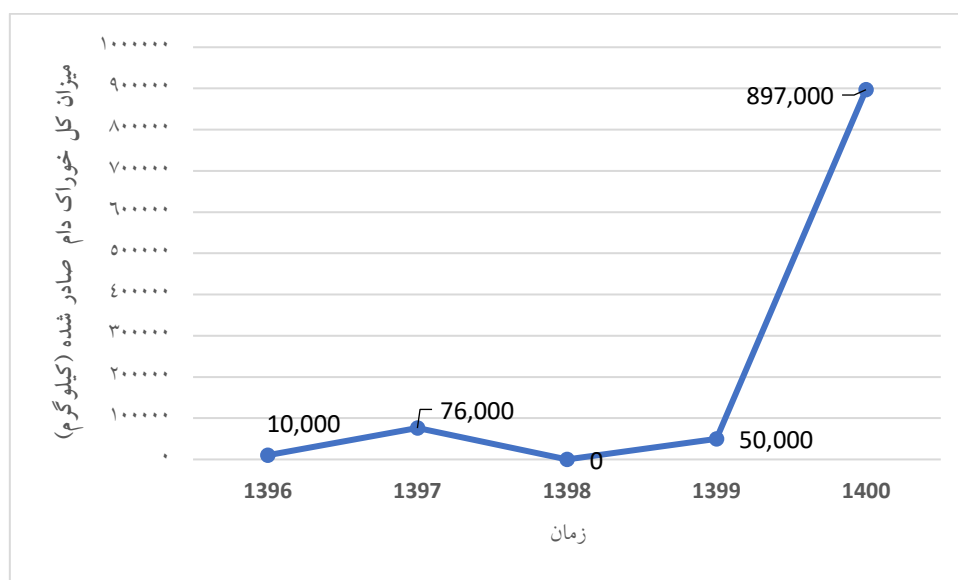
شکل-۵۶. میزان کل خاویار صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

شکل-۵۷. میزان کل محصولات لبنی صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

شکل-۵۸. میزان کل بره موم زنبور عسل صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

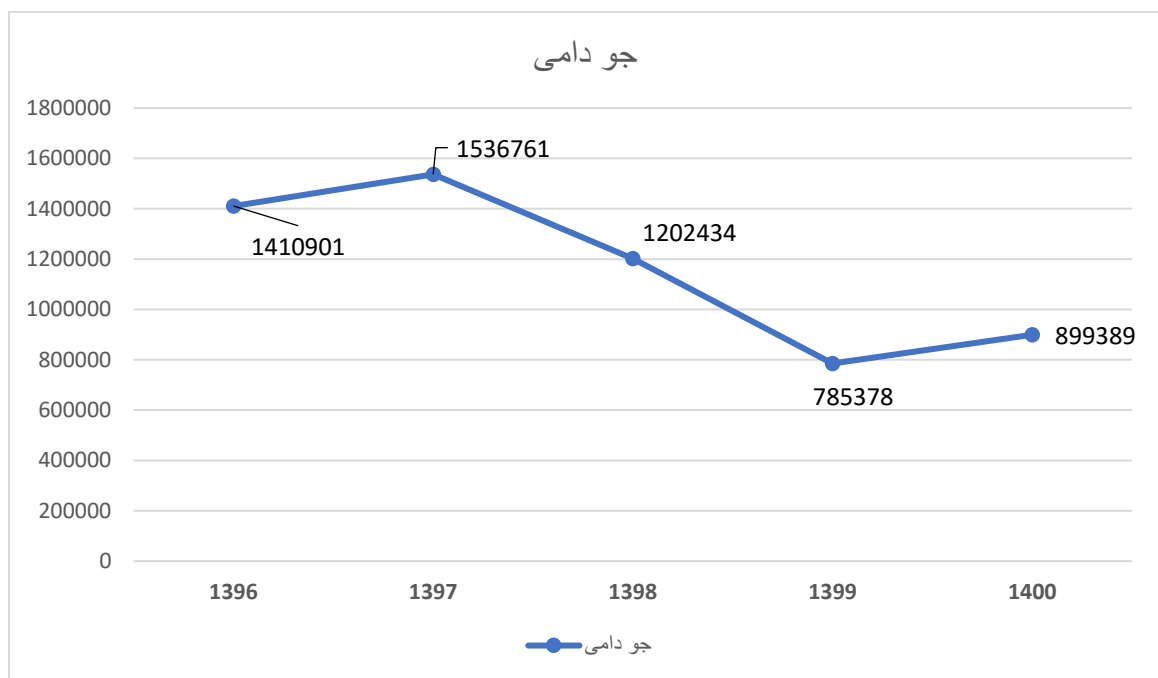
شکل-۵۹. میزان کل خوراک دام صادر شده (کیلوگرم) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

۳-۴- عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

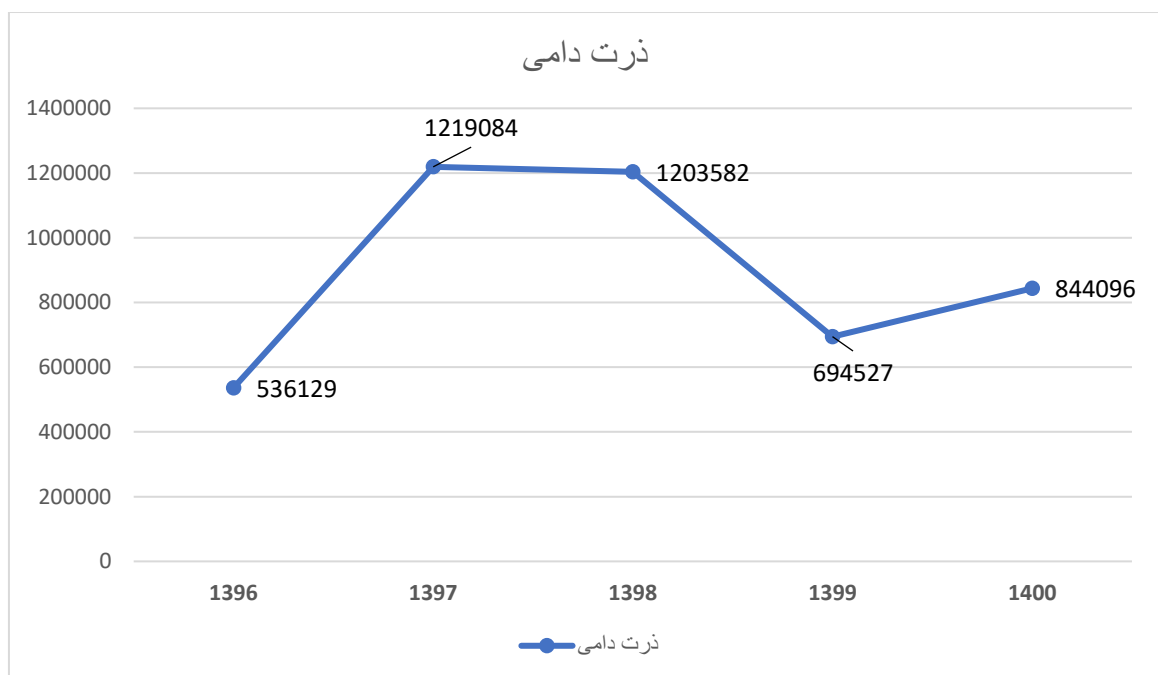
همانطور که در جدول ۲۰ مشخص شده است واردات کنجاله سویا از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ انجام نشده است. محصولاتی مانند جو دامی و ذرت دامی به ترتیب بیشترین محصولات وارداتی به استان بودند (شکل ۶۰ تا ۷۱).

جدول ۲۰- آمار عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰

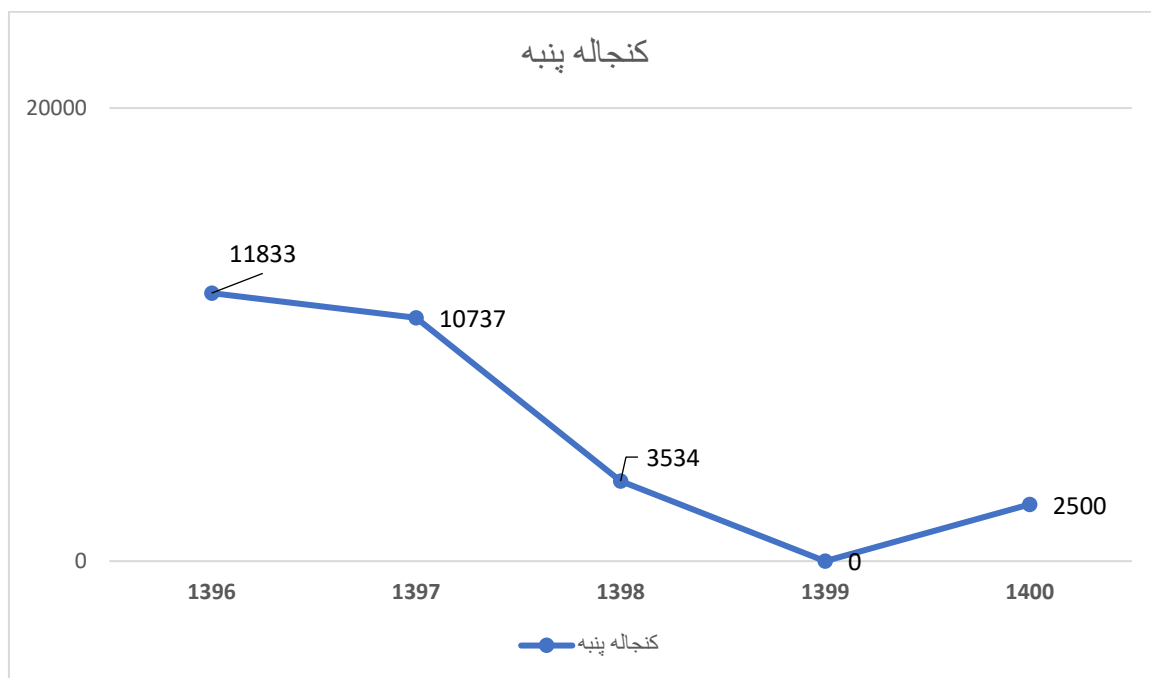
محصول	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	جمع ۵ ساله	واحد
جو دامی	۱,۴۱۰,۹۰۱	۱,۵۳۶,۷۶۱	۱,۲۰۲,۴۳۴	۷۸۵,۳۷۸	۸۹۹,۳۸۹	۵,۸۳۴,۸۶۳	تن
ذرت دامی	۵۳۶,۱۲۹	۱,۲۱۹,۰۸۴	۱,۲۰۳,۵۸۲	۶۹۴,۵۲۷	۸۴۴,۰۹۶	۴,۴۹۷,۳۶۸	تن
کنجاله پنبه	۱۱,۸۳۳	۱۰,۷۳۷	۳,۵۳۴	۰	۲,۵۰۰	۲۸,۶۰۴	تن
کنجاله کلزای	۲,۶۸۱	۹۵۷	۰	۰	۰	۳,۳۶۸	تن
تفاله نشاسته	۰	۶,۸۴۲	۰	۰	۰	۶,۸۴۲	تن
ارزن	۰	۰	۱,۰۰۱	۴۹۴	۰	۱,۴۹۵	تن
کنجاله سویا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تن

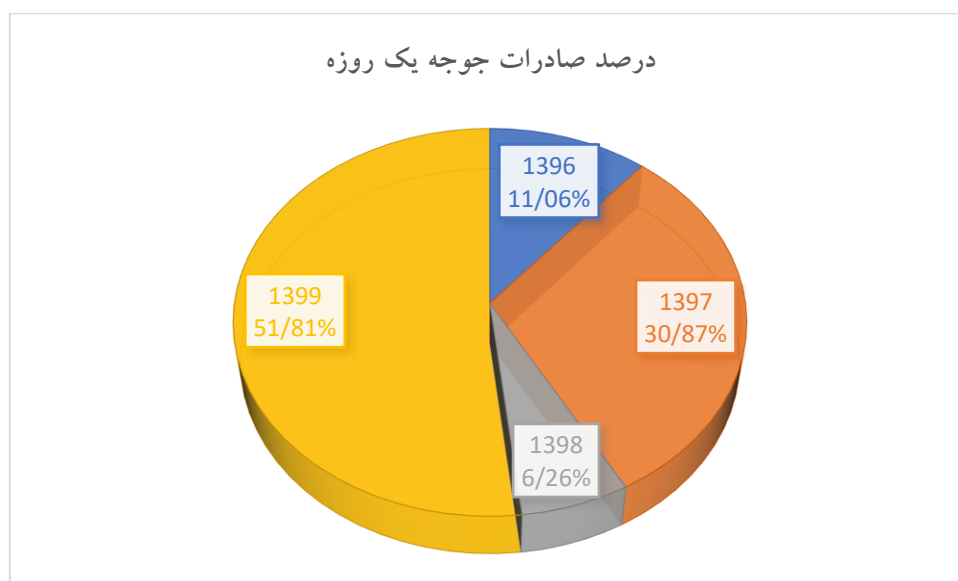
شکل-۶۰. میزان کل جو دامی وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

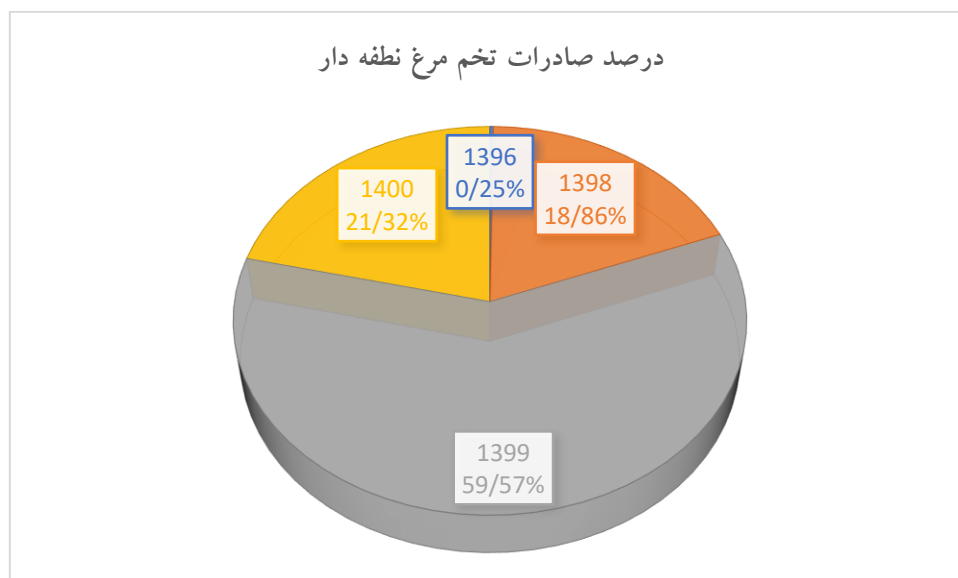
شکل-۶۱. میزان کل ذرت دامی وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

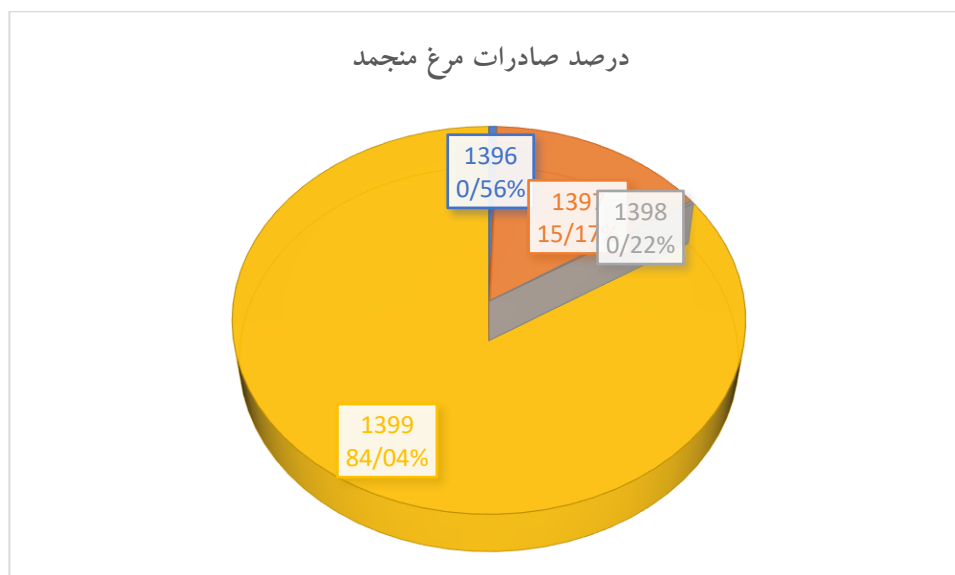
شکل-۶۲. میزان کل کنجاله پنبه وارد شده (تن) با مجوز دامپزشکی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

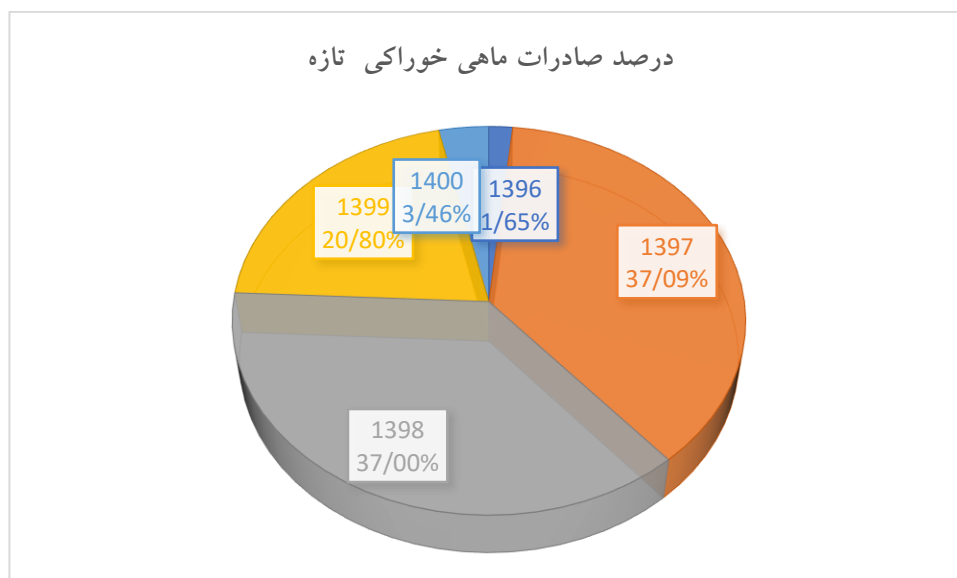
شکل-۶۳. درصد صادرات جوجه یک روزه از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

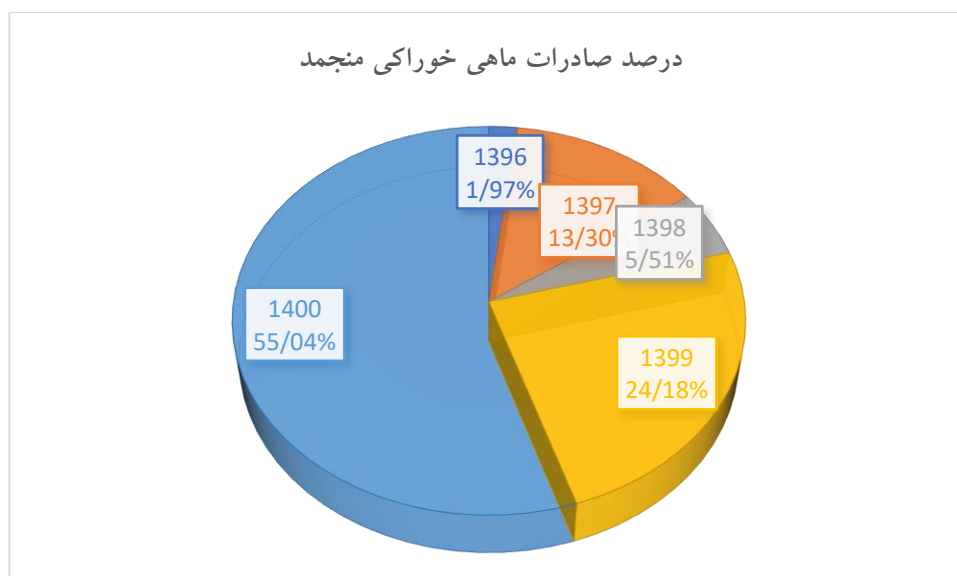
شکل-۶۴. درصد صادرات تخم مرغ نطفه دار از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

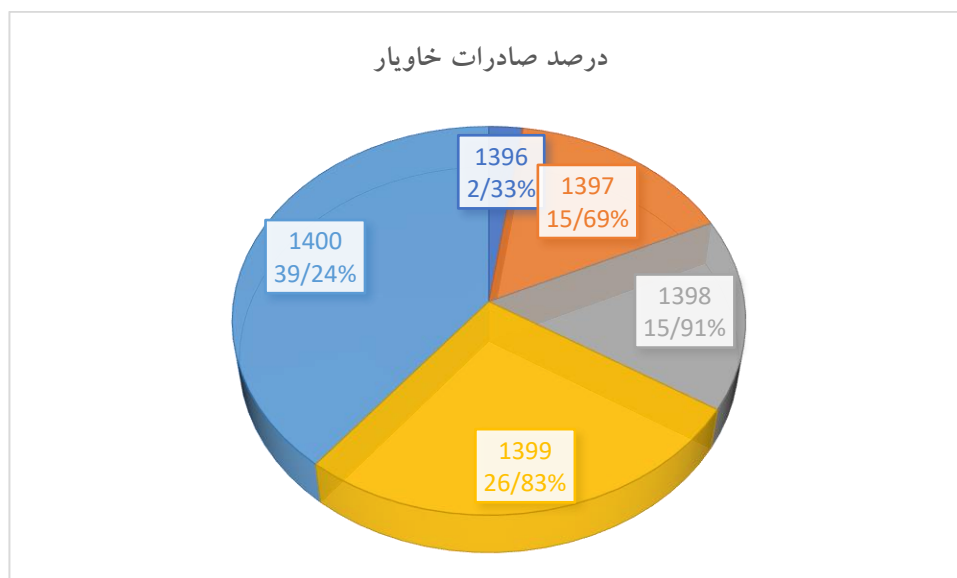
شکل-۶۵. درصد صادرات مرغ منجمد از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

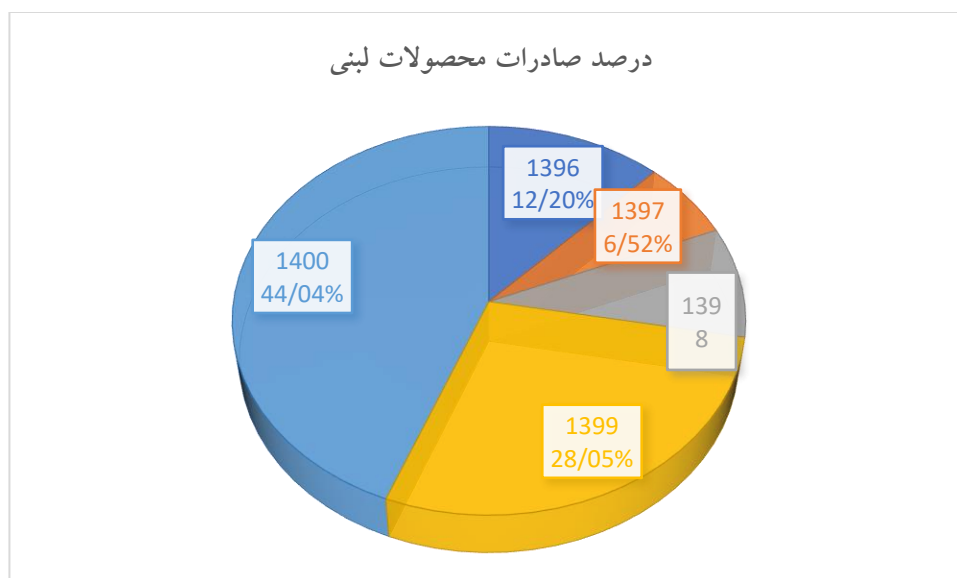
شکل-۶۶. درصد صادرات ماهی خوراکی تازه از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

شکل-۶۷. درصد صادرات ماهی خوراکی منجمد از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

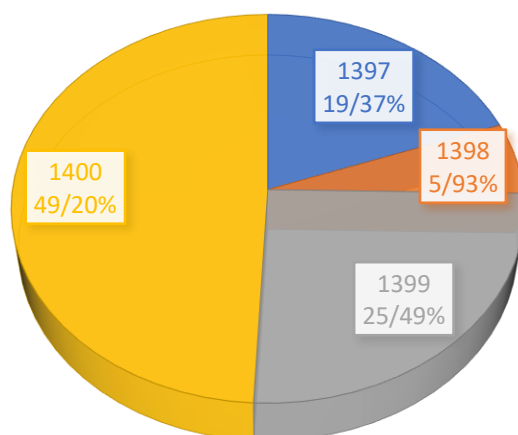

شکل-۶۸. درصد صادرات خاویار از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

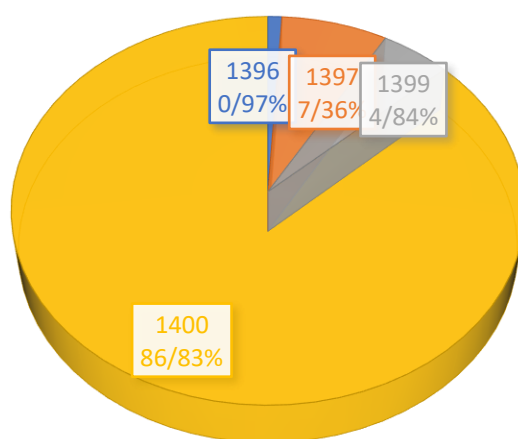
شکل-۶۹. درصد صادرات محصولات لبنی از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

درصد صادرات بره موم زنبور عسل

شکل-۷۰. درصد صادرات بره موم زنبور عسل از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

درصد صادرات خوراک دام

شکل-۷۱. درصد صادرات خوراک دام از سال ۱۳۹۶ لغایت ۱۴۰۰ در استان مازندران.

۵- بررسی وضعیت موجود نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی در استان مازندران

۵-۱- اقدامات در زمینه کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی

در جدول ۲۱ اقدامات در زمینه کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی به تفکیک سال از ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ مشخص شده است

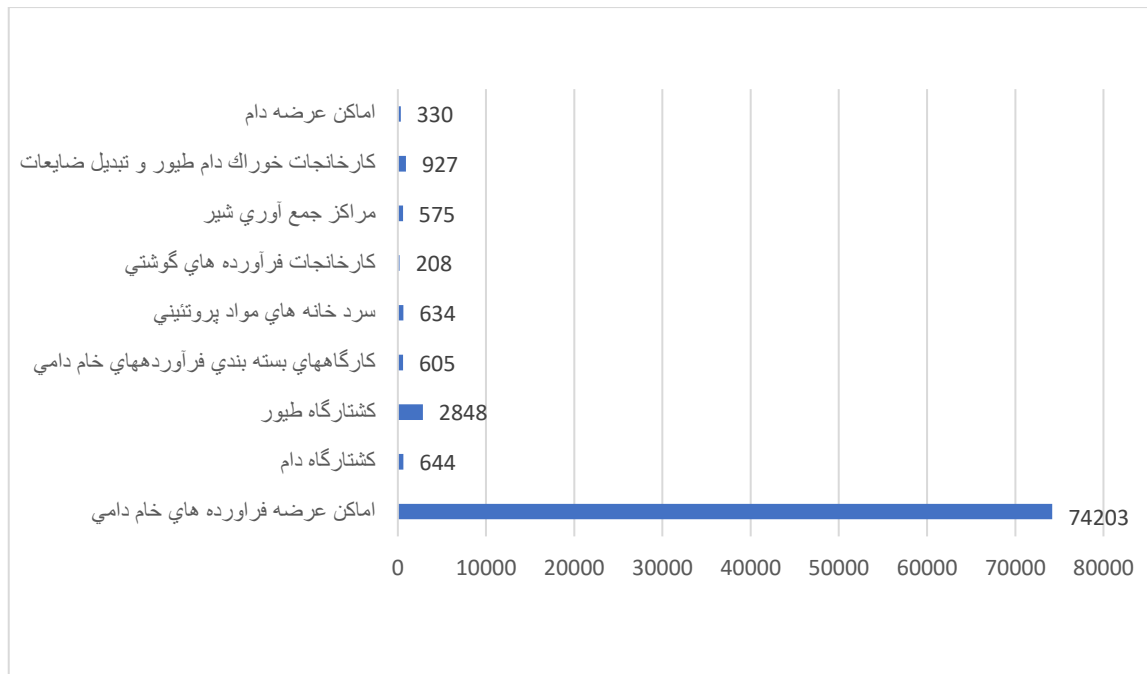
جدول ۲۱- اقدامات در زمینه کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده‌های خام دامی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ اداره کل دامپزشکی استان

	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰		
۱	۴۷۳۷۲۷	۳۶۳۲۱۹	۳۸۹۱۷۳	۵۱۷۱۶۶	۷۹۰۱۷۵	نصب TAG بر روی تمامی لاشه‌های دامی در تمامی کشتارگاه‌های استان	لاشه
۲	۹۴۶۲۴	۸۰۷۷۵	۷۷۲۱۹	۷۵۴۳۵	۷۴۲۰۳	تعداد مورد بازدید از اماکن عرضه فرآورده‌های خام دامی	مورد
۳	۲۳۶۶	۹۷۴	۶۹۹	۳۱۸	۶۴۴	تعداد بازدید از کشتارگاه دام	مورد
۴	۶۴۹	۱۳۳۸	۱۴۴۶	۸۷۵	۲۸۴۸	تعداد بازدید از کشتارگاه طیور	مورد
۵	۱۱۶۳	۷۱۷	۶۲۲	۵۳۶	۶۰۵	تعداد بازدید از کارگاه‌های بسته بندی فرآورده‌های خام دامی	مورد
۶	۲۸۶	۵۲۵	۷۶۶	۷۶۶	۶۳۴	تعداد بازدید از سردخانه‌های مواد پروتئینی	مورد
۷	۵۵۳	۳۷۱	۲۵۳	۲۲۶	۲۰۸	تعداد بازدید از کارخانجات فرآورده‌های گوشتی	مورد
۸	۷۷۸	۶۸۱	۶۴۵	۶۹۸	۵۷۵	تعداد بازدید از مراکز جمع‌آوری شیر	مورد
۹	۶۳۶	۷۰۲	۹۰۵	۹۲۶	۹۲۷	تعداد بازدید از کارخانجات خوراک دام طیور و تبدیل ضایعات	مورد
۱۰	۱۲۱۰	۲۱۷	۱۳۲	۳۳۷	۳۳۰	تعداد بازدید از اماکن عرضه دام	مورد
۱۱	۷۷۲	۱۷۲۹	۱۳۶۴	۳۴۲۶	۴۴۷۷	تعداد کل نمونه برداری از مراکز عرضه و کارخانجات خوراک دام، تبدیل ضایعات و ...	مورد
۱۲	۱۱۲۳۱۸	۱۲۶۳۱۳	۲۸۳۲۴۹	۸۰۲۲۵۱	۱۸۹۰۹۱	میزان کل فرآورده‌های خام دامی غیر بهداشتی ضبط شده (از قصابیها و مرغ فروشیها و...)	کیلوگرم
۱۳	۹۱۷۸۹	۷۹۰۲۲	۶۴۹۹۷	۲۵۰۲۷۹	۱۱۵۶۹۰	میزان کل فرآورده‌های خام دامی غیر بهداشتی معدوم شده (از قصابیها و مرغ فروشیها و...)	کیلوگرم
۱۴	۲۴۲۴۴۵۱	۲۷۱۷۸۵۷	۴۹۸۹۶۷۸	۳۷۲۶۰۲۴	۲۵۹۵۲۵۶	میزان کل گوشت منجمد گاو و گوسفندی وارد شده تحت نظارت بهداشتی دامپزشکی به	کیلوگرم

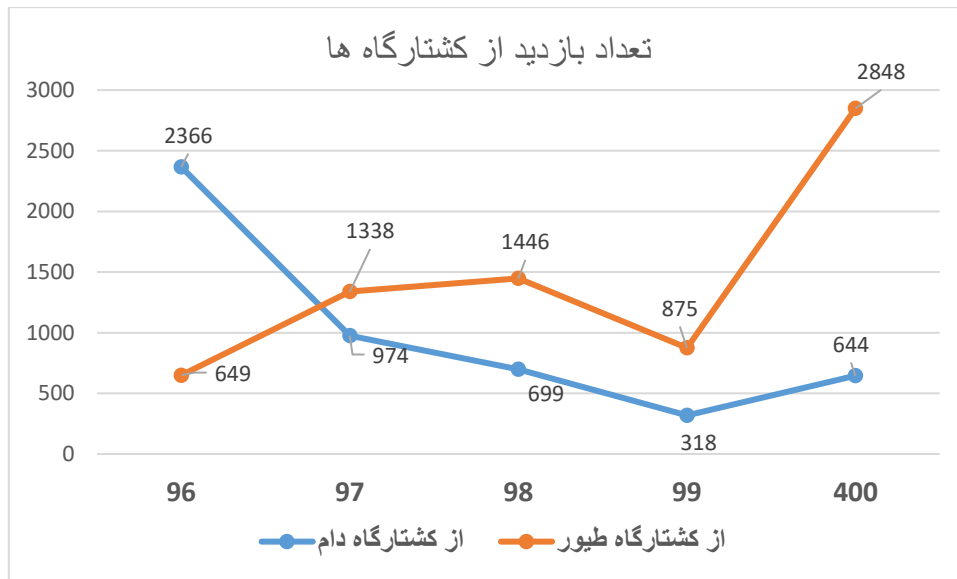
۱۵	میزان کل گوشت تازه گاوی و گوسفندی وارد شده تحت نظارت بهداشتی دامپزشکی به کیلوگرم	۲۰۷۲۸۷۳	۱۸۵۱۴۱۸	۲۴۰۲۹۷۹	۳۱۳۳۰۱۱	۵۶۷۳۷۳۵
۱۶	تعداد کل گواهی حمل بهداشتی صادره برای حمل مرغ زنده کشتاری	۷۴۲۴۰	۴۴۰۴۶۰	۴۴۵۳۹	۵۶۲۵۸	۱۲۵۸۸۰
۱۷	تعداد پرونده تخلفات بهداشتی ار سال شده به مراجع قضایی	۵۳۵	۴۶۶	۵۲۳	۵۱۴	۳۱۰
۱۸	تعداد پلمپ واحد متخلف	۱۱۲	۸۰	۵۹	۷۸	۴۰
۱۹	تعداد بازدید برای پروانه دامداری روستایی	۲۰۹۸	۲۲۵	۱۴۹	۱۳۱	۳۵
۲۰	تعداد بازدید برای صدور یا تمدید پروانه بهداشتی بهره برداری	۸۸۱	۲۹۵	۲۳۹	۲۴۶	۳۷۸
۲۱	تعداد بازدید برای صدور یا تمدید پروانه بهداشتی تاسیس	۲۶۱	۲۴۰	۱۸۱	۲۰۲	۱۳۱
۲۲	سایر بازدید واستعلام ها ...	۲۸۹	۶۵۹	۱۲۴۱	۱۲۷۷	۱۵۵۹

۱-۱-۵- تعداد بازدید از مراکز فرآورده‌های دامی خام

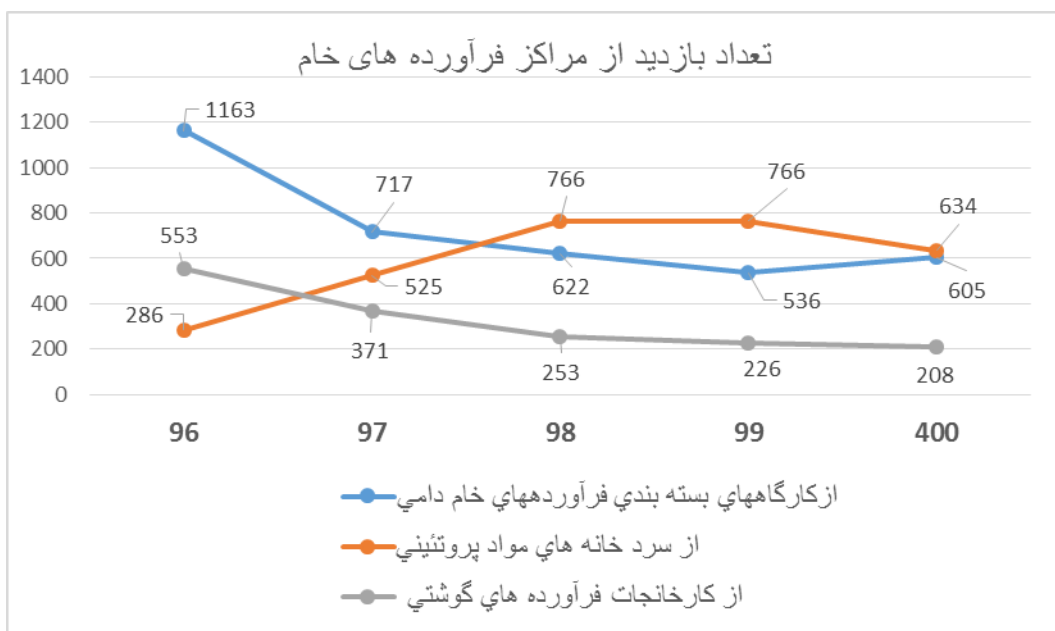
مراکز فرآورده‌های دامی خام طیف گسترده ای را شامل می‌شود که بازدید از آن‌ها اهمیت ویژه ای در کنترل بهداشت عمومی جامعه دارد. در شکل ۷۲ تا ۷۵ این مراکز و تعداد بازدی از آن‌ها نمایش داده شده است. که بر اساس آن اماکن عرضه فرآورده‌های خام دامی بیشترین مورد را دارا است.

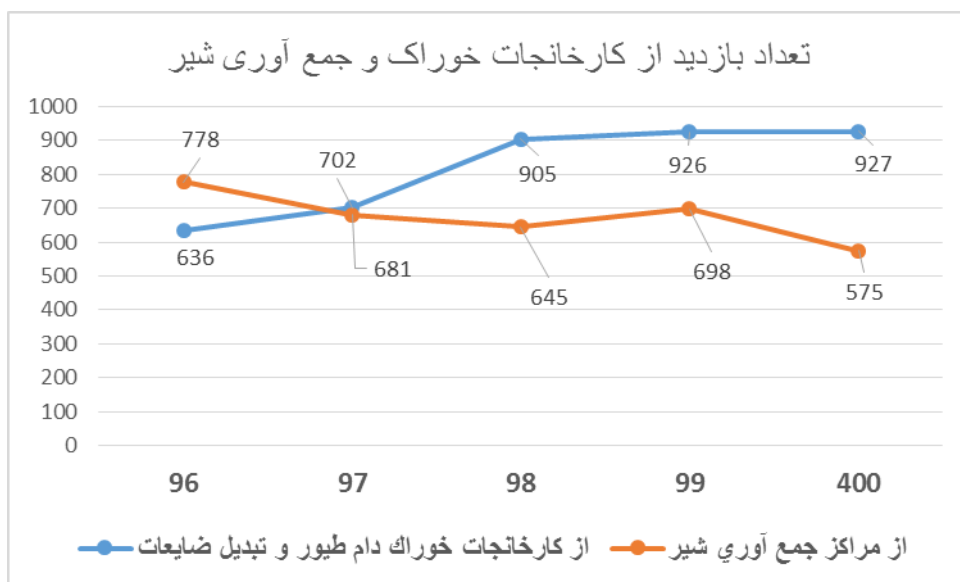
شکل-۷۲. تعداد بازدید مراکز فرآورده‌های دامی خام استان مازندران سال ۱۴۰۰

شکل-۷۳. عملکرد تعداد بازدید از کشتارگاه های استان مازندران در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۷۴. عملکرد تعداد بازدید از کارگاه های بسته بندی، سردخانه ها و کارخانجات فرآورده های گوشتی استان مازندران در سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۷۵. عملکرد تعداد بازدید از کارخانجات خوراک دام و طیور و مراکز جمع آوری شیر استان مازندران در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

همچنین در جدول ۲۲ عملکرد نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌های استان مازندران از ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ به تفکیک مشخص شده است

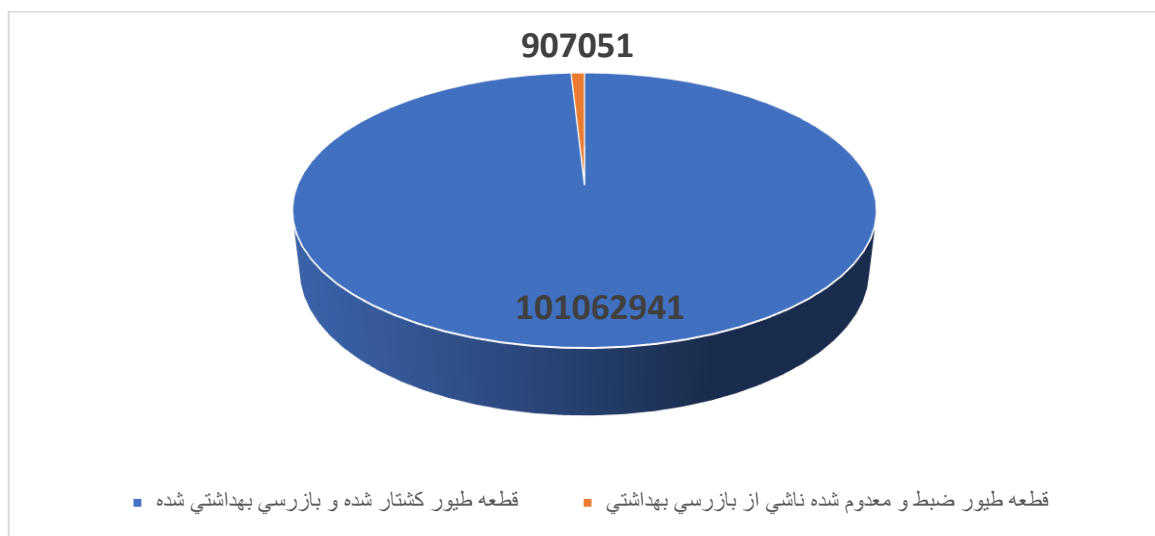
جدول ۲۲- عملکرد نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌ها

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶		
۱۰۱۰۶۲۹۴۱	۶۱۶۲۱۶۵۷	۶۴۶۱۸۵۸۱	۵۱۷۲۷۸۲۷	۵۰۵۴۱۷۵۷	قطعه	۱ تعداد کل طیور کشتار شده و بازرسی بهداشتی شده در کشتارگاه‌های طیور
۹۰۷۰۵۱	۹۲۹۸۲۶	۷۰۵۱۴۸	۵۱۶۷۰۶	۴۳۶۹۵۲	قطعه	۲ تعداد قطعه طیور ضبط و معدوم شده ناشی از بازرسی بهداشتی در کشتارگاه‌های طیور
۱۸۴۶۲۳۰۳۸	۱۱۷۶۲۰۵۴۳	۱۲۶۴۶۹۷۰۶	۱۰۷۱۴۴۹۳۴	۸۸۱۱۳۵۹۵	کیلو گرم	۳ میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی طیور
۵۲۳۱۷۶	۲۹۹۳۳۵	۱۸۹۴۹۷	۲۲۵۰۱۸	۳۰۰۵۷۲	راس	۴ تعداد کل کشتار گوسفند و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
۹۸۳۴۰	۸۰۲۳۷	۷۴۹۹۵	۸۱۲۹۳	۱۰۶۶۲۱	راس	۵ تعداد کل کشتار بز و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
۸۰۲۶۱	۵۹۵۷۲	۴۳۶۲۱	۵۸۱۱۹	۶۶۵۳۴	راس	۶ تعداد کل کشتار گاو و گوساله و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
۷	۱۸	۱	۴	۲	راس	۷ تعداد کل کشتار گاو میش/شترمرغ و بازرسی

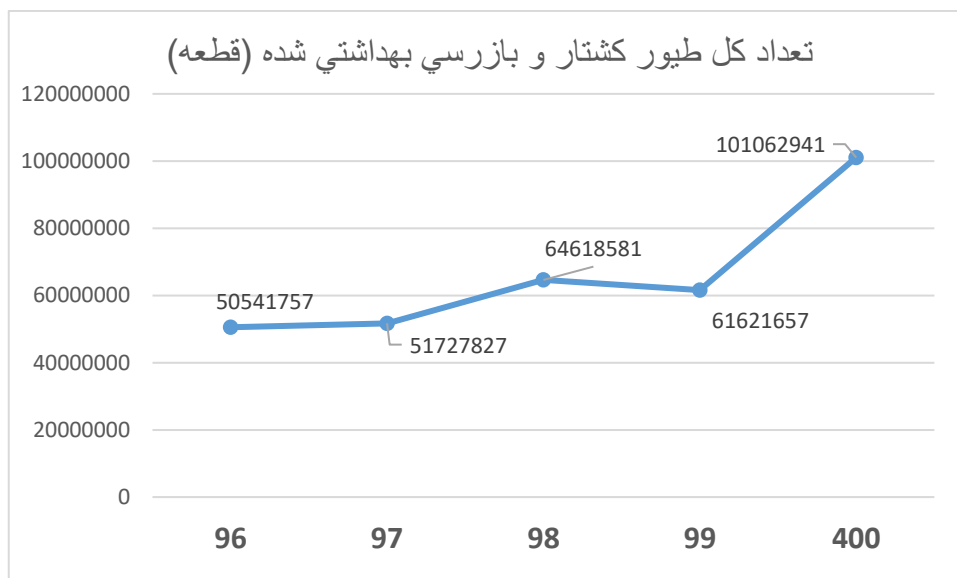
						بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام	
۹۰۰۷۲۸۲	۵۰۶۳۶۳۸	۳۱۱۲۹۱۸	۳۷۵۳۴۱۶	۵۰۵۷۷۴۵	کیلوگرم	میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی گوسفند	۸
۱۴۱۲۴۶۸	۱۱۸۳۳۸۳	۱۰۷۲۲۴۴	۱۱۰۰۱۴۱	۱۵۶۷۴۸۱	کیلوگرم	میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی بز	۹
۱۳۵۷۲۶۰۷	۱۰۲۷۰۷۰۷	۷۳۵۶۹۸۴	۹۶۹۰۸۸۵	۱۰۷۱۹۱۷۴	کیلوگرم	میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی گاو و گوساله	۱۰
۱۵۴۰	۳۹۸۰	۲۰۰	۸۳۰	۴۵۳	کیلوگرم	میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی گاو میش/اشتر مرغ	۱۱
۵۸۸۲۱	۴۶۱۳۹	۳۴۴۶۲	۲۷۳۷۷	۲۰۸۵۶	کیلوگرم	میزان گوشت گوسفندی غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام	۱۲
۵۴۱۳	۷۷۵۹	۶۹۷۸	۴۳۰۶	۴۶۷۳	کیلوگرم	میزان گوشت بزی غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام	۱۳
۹۷۲۱۱	۸۲۰۱۰	۵۲۳۴۸	۷۰۲۲۷	۸۱۵۱۸	کیلوگرم	میزان گوشت گاو و گوساله غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام	۱۴

۲-۱-۵- بازدید کشتارگاه طیور

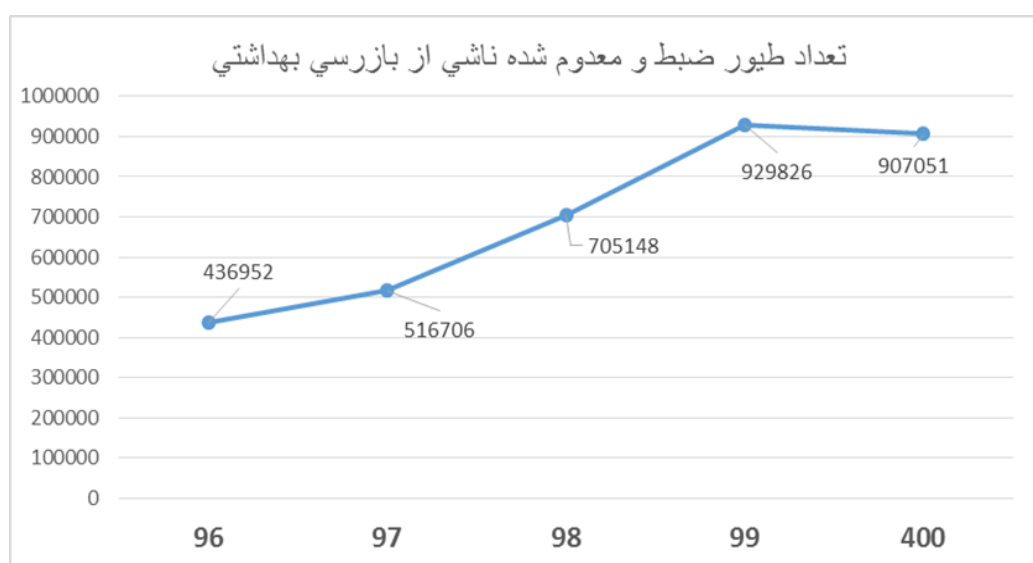
تعداد قطعه طیور بازدید شده در کشتارگاه های استان مازندران تا سال ۱۴۰۰ تقریباً ۱۰۱۹۶۹۹۹۲ قطعه بود (شکل ۷۶ تا ۷۹) که ۹۰۷۰۵۱ قطعه آن پس از بازرسی بهداشتی دقیق ضبط و معدوم شدند.

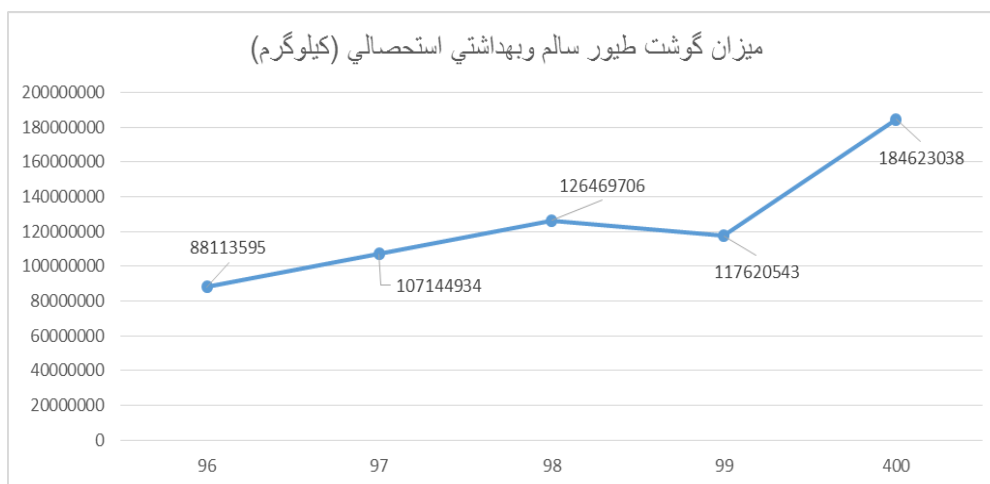
شکل-۷۶. تعداد قطعه طیور بازدید شده در کشتارگاه های استان مازندران

شکل-۷۷. تعداد کل قطعه طیور کشتار و بازرسی شده در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

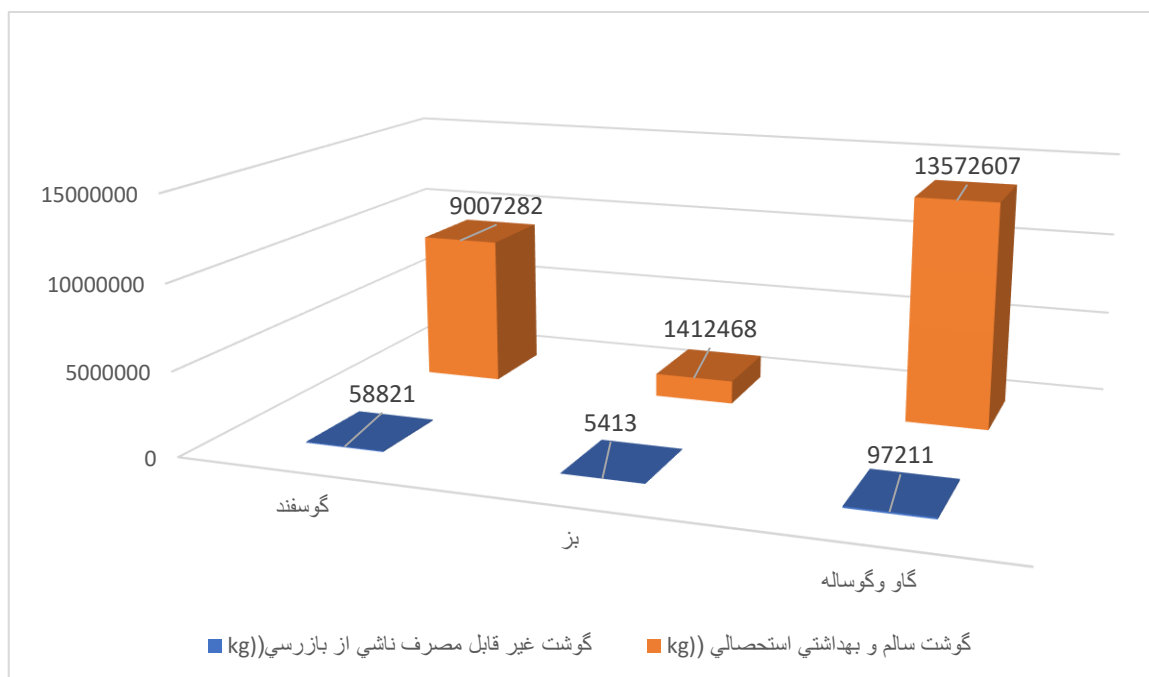
شکل-۷۸. تعداد طیور ضبط و معدوم شده پس از بازرسی بهداشتی در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

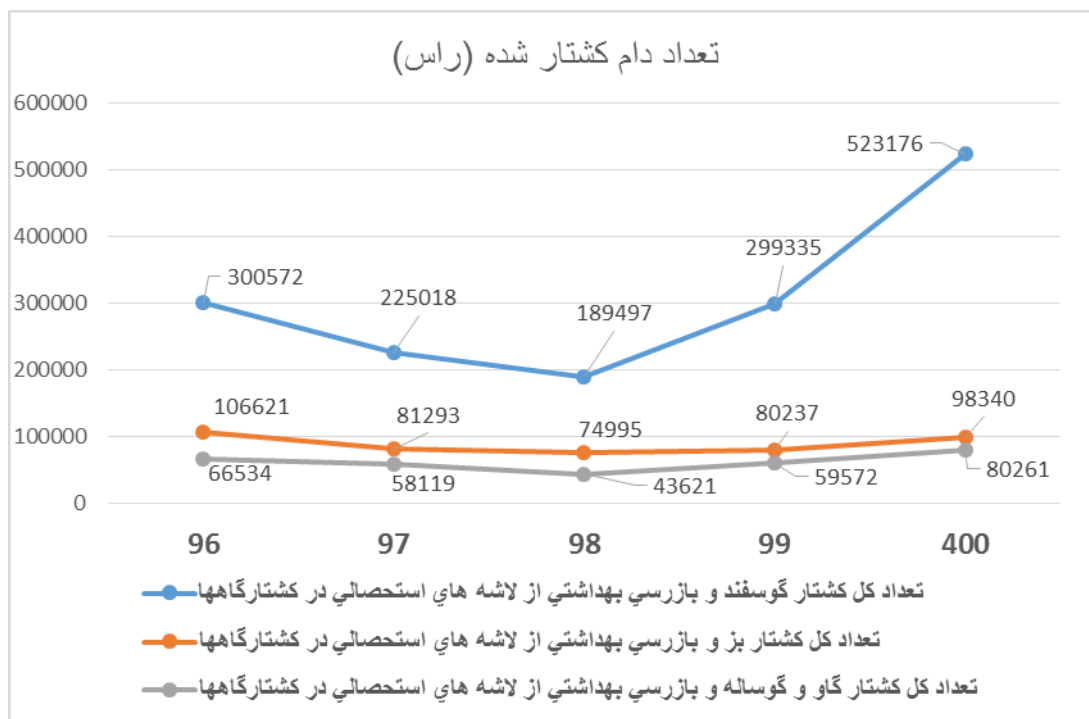
شکل-۷۹. میزان گوشت طیور سالم و بهداشتی استحصالی از کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۳-۱-۵- بازرسی از کشتارگاه های دام

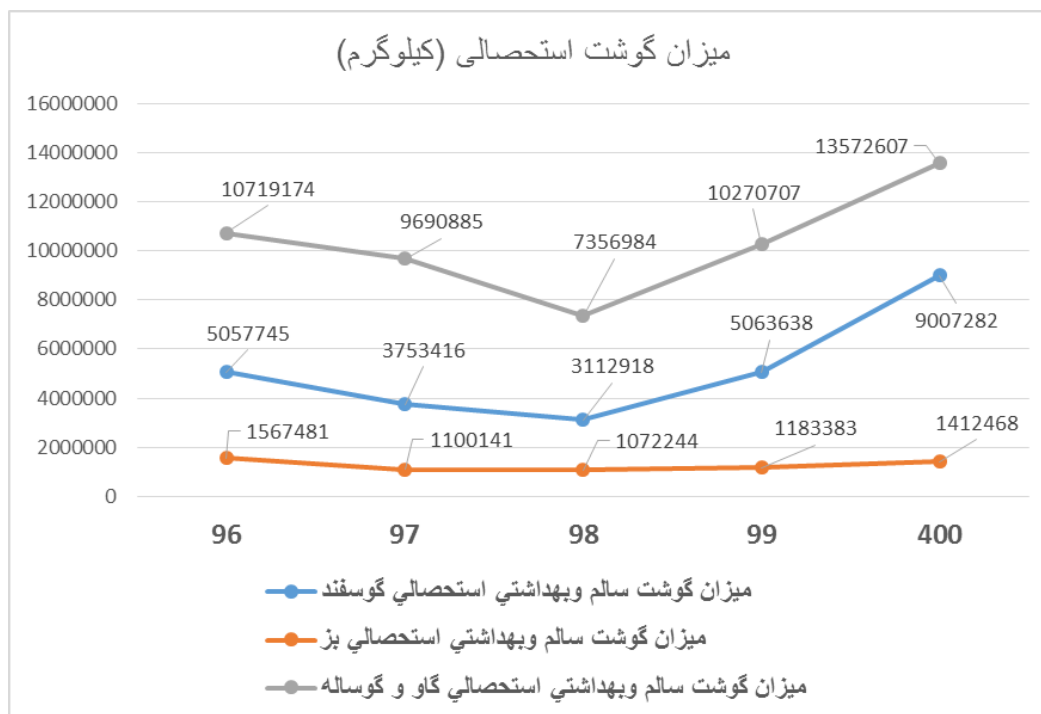
در سال ۱۴۰۰ در مجموع ۱۳۶۶۹۸۱۸ کیلوگرم گوشت گاو و گوساله مورد بازرسی بهداشتی قرار گرفته است (شکل ۸۰ تا ۸۳) که ۹۷۲۱۱ کیلوگرم آن غیر قابل مصرف تشخیص داده شد و ضبط گردید. در مورد دام های سبک هم در مجموع ۱۰۴۸۳۹۸۴ کیلوگرم گوشت گوسفند و بز بازرسی شده است که ۶۴۲۳۴ کیلوگرم آن ضبط غیر قابل مصرف بودند.

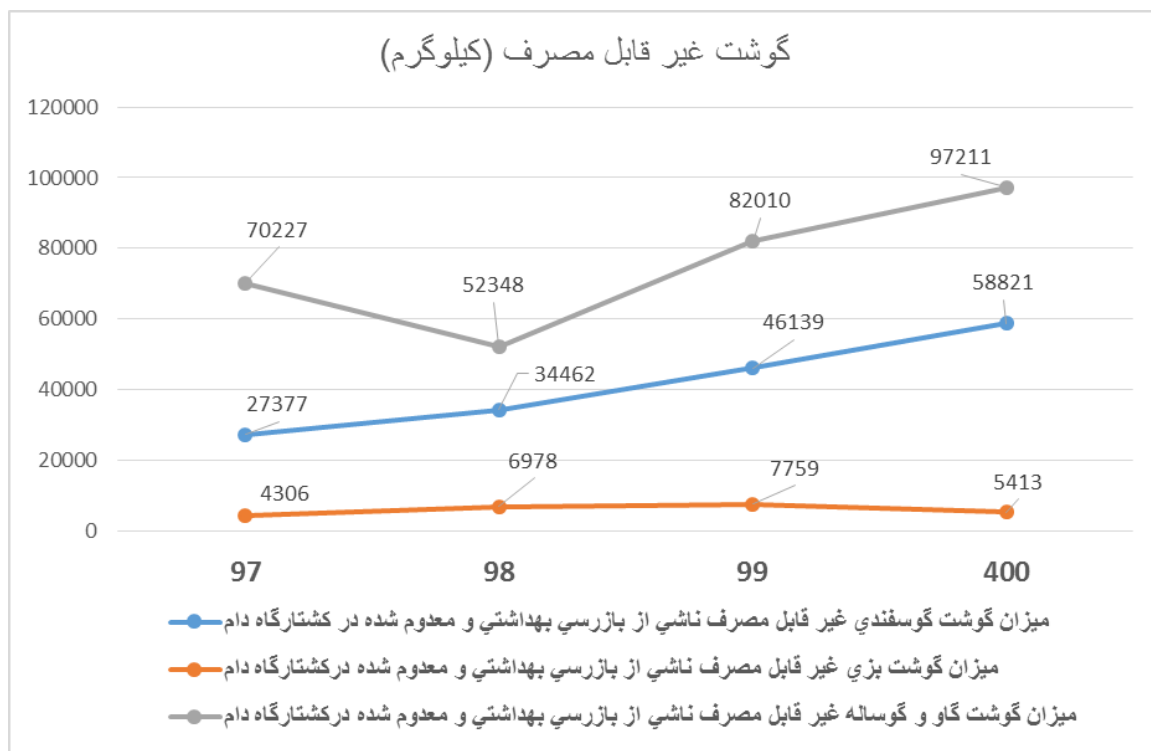
شکل-۸۰. وضعیت بازرسی گوشت دام استان مازندران بر حسب کیلوگرم در سال ۱۴۰۰

شکل-۸۱. تعداد کل دامهای کشتار شده (گوسفند، بز، گاو و گوساله) در کشتارگاههای استان مازندران طی سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۸۲. میزان گوشت سالم و بهداشتی استحصالی از دامهای کشتار شده در کشتارگاههای استان طی سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۸۳. میزان گوشت غیر قابل مصرف و معدوم شده ناشی از بازرسی در کشتارگاه های استان مازندران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۵-۱ صدور پروانه

آمار تعداد پروانه های دامی صادر شده اداره کل دامپزشکی مازندران در جدول زیر به تفکیک سال از ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ مشخص شده است

امار تعداد پروانه های دامی صادر شده اداره کل دامپزشکی مازندران																				
تعداد پروانه تاسیس					تعداد پروانه بهره برداری					تعداد تمدید تاسیس					تعداد تمدید بهره برداری					
۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	نوع دام و نحوه بهره برداری
			۳																	طیور مادر تخم گذار
۱۴	۱۶	۱۲	۱۳		۱	۶				۱	۱	۱				۴	۱	۱		جوجه کشی
			۲																	سایر طیور اهلی {شتر مرغ
			۱																	ماهیپان سردابی
۱		۲	۳		۱			۱												کشتار گاه دام
۹	۳	۸	۴							۳										کشتار گاه طیور
۱۶	۸	۱۱	۹							۱۱	۸	۲	۹		۳	۳	۱	۲		کارگاه بسته بندی
۲۴	۱۱	۱۷	۲۱			۱۰		۲		۱۲	۱۶	۶	۷		۹	۱۲		۴		کارخانجات خوراک دام
۱		۲									۱									کارخانه شیر و فرآورده لبنی
	۲	۳	۳										۳							سکوی شیر
		۲									۱		۱			۲		۲		جایگاه عرضه ماهی زنده
										۱۹۰	۹۹	۱۱۶	۱۷۳							مسول بهداشتی
۴	۴	۱	۶					۱		۳	۴	۲	۱		۱	۱				سردخانه
													۱							فراوری کود مرغی
										۶۱	۲۸	۳۴	۱۸					۵		پروانه تولید
										۳۰۷	۷۹	۱۰۹	۱۴۱							پروانه ساخت

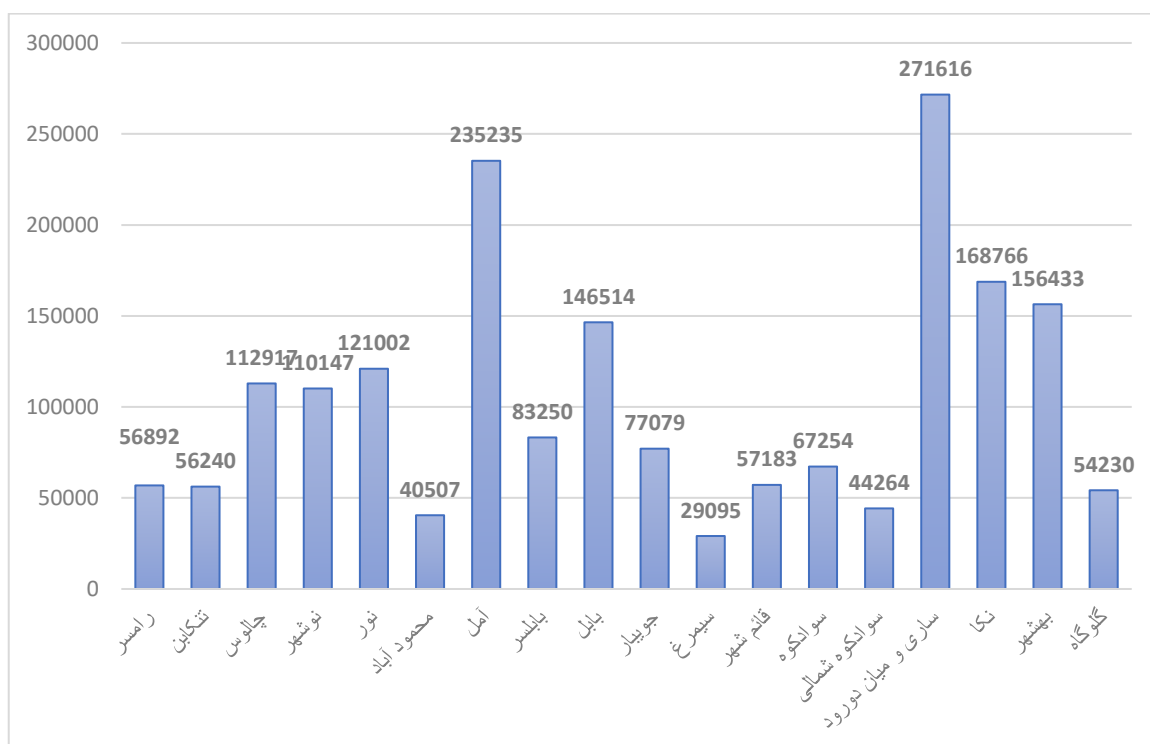
										۱۳۶۱	۱۳۸۳	۱۶۸۵	۱۷۸۱							خودرو حمل خوراک ونهاده
										۱۰۶۶	۹۳۸	۵۴۲	۶۲۰							خودرو حمل فراورده تازه منجمد
										۲۵۰	۱۶۵	۱۳۹	۲۱۵							خودرو حمل شیر
										۱۴۰	۳۲	۱۰۶	۸۶							خودرو حمل دام زنده
										۲۹۶	۲۱۶	۱۹۰	۱۹۶							خودرو حمل جوجه یکروزه
										۱۱۵	۸۸	۱۷	۲۷							خودرو حمل ابزیان زنده
										۵۱۸	۳۵۰	۱۵۶	۱۸۲							خودرو حمل طیور زنده
			۲									۴	۱۷							دستیار مسئول فنی
							۲						۵				۱۷	۱۹		پرورش در قفس
			۱									۲	۴							مرغ بدون آنتی بیوتیک
		۱										۱						۱		عرضه ماهی زنده
												۷								خودرو دارو و سم
۶۹	۴۴	۵۹	۶۸		۲	۱۶	۲	۴		۴۳۳۴	۳۴۰۹	۳۱۱۹	۳۴۸۷		۱۳	۲۲	۱۹	۳۴		جمع کل

۶- بررسی وضعیت موجود مبارزه با بیماری‌های دامی در استان مازندران

۶-۱- وضعیت جمعیت دام سبک استان

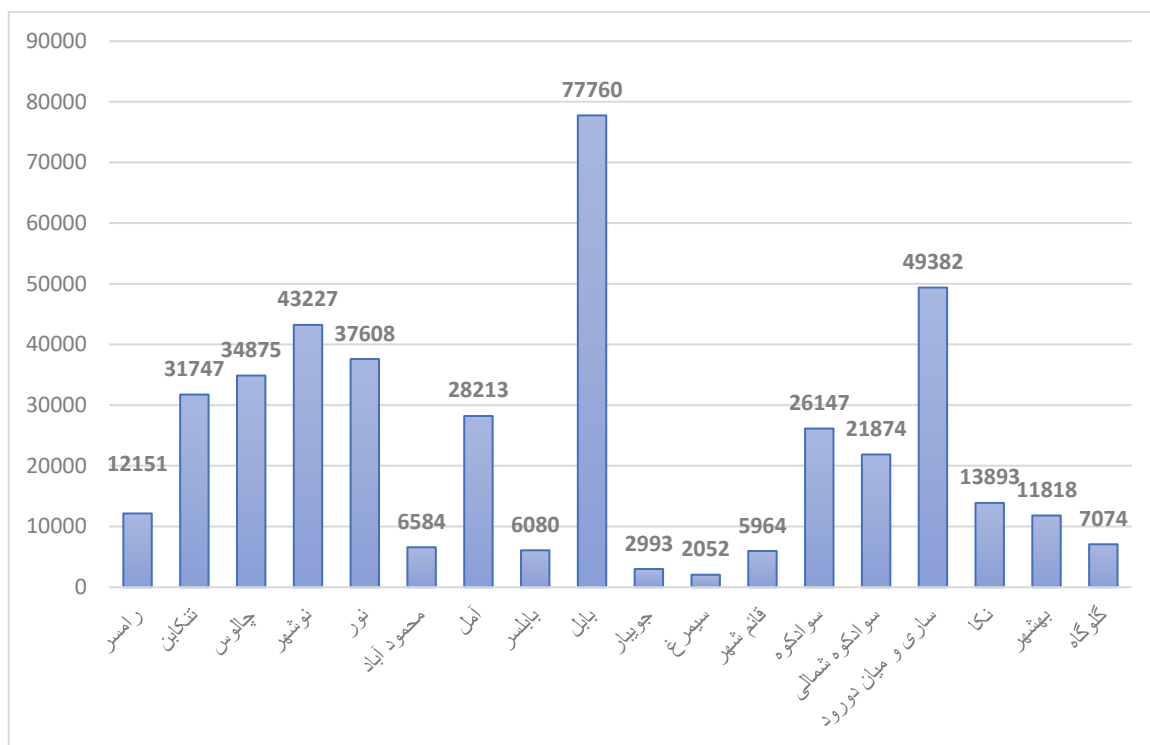
مجموع جمعیت دام سبک استان تا سال ۱۴۰۰ در حدود ۱۸۸۸۱۸۲۴ راس گوسفند و بز است که در شکل ۸۴ جمعیت دام سبک به تفکیک شهرستان مشخص شده است. بر اساس این شکل بیشترین جمعیت این گروه دامی در شهرستان ساری و میاندرد و پس از آن در شهرستان بابل وجود دارد. کمترین جمعیت گوسفند و بز نیز در شهرستان سیمرغ مشاهده شده است.

شکل-۸۴. جمعیت دام سبک (گوسفند و بز) استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق سال

۶-۲- جمعیت گاوی استان مازندران

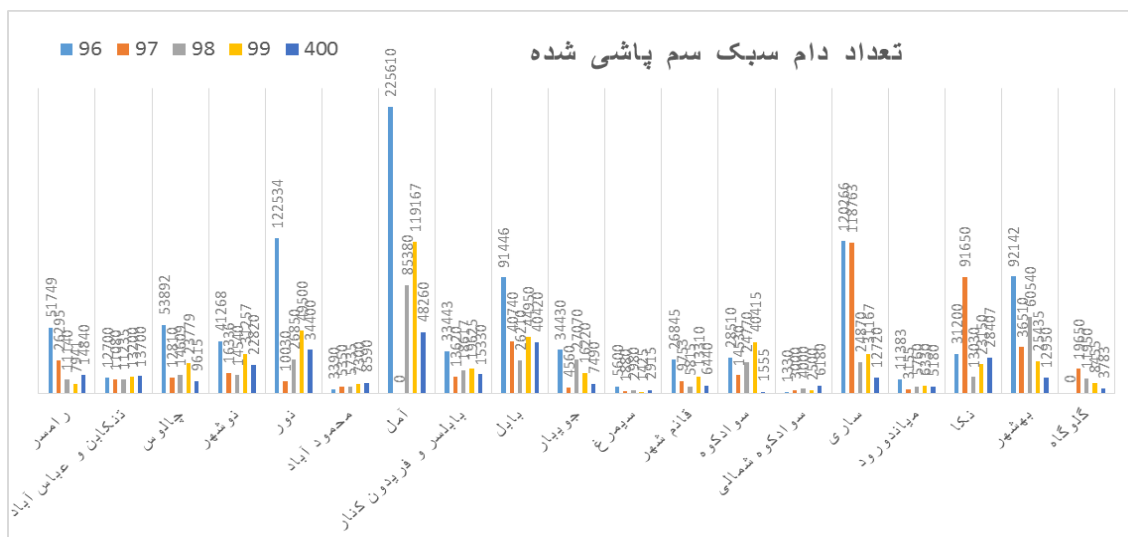
مجموع ۴۱۹۴۴۲ راس گاو، کل جمعیت گاوی استان تا سال ۱۴۰۰ را شامل می‌شود. در شکل ۸۵ این جمعیت به تفکیک شهرستان مشخص شده است که بر اساس آن بیشترین جمعیت گاوی در شهرستان بابل و کمترین آنها در شهرستان سیمرغ مشاهده شده است.

شکل ۸۵- جمعیت گاوی استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق سال

۳-۶- تعداد دام‌های سبک سم‌پاشی شده

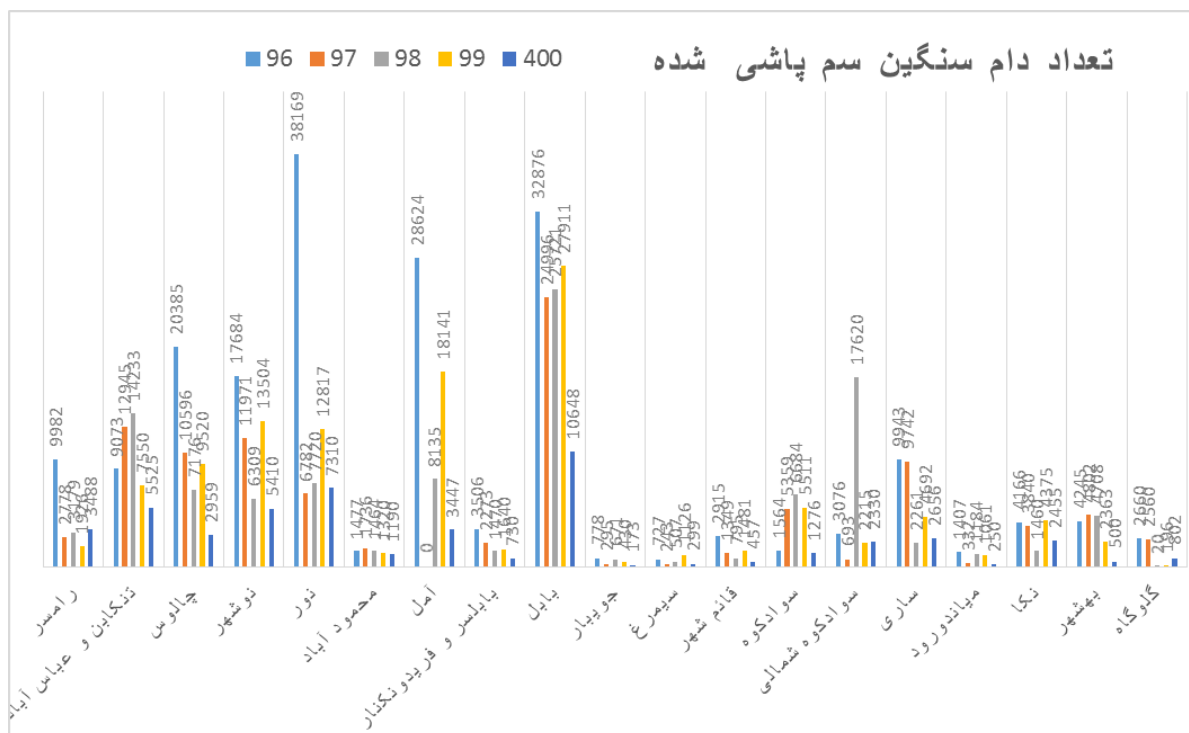
سم‌پاشی دام‌ها یکی از روش‌های مبارزه با بیماری‌های دام است که در سطح استان انجام می‌شود. همانطور که در شکل ۶۱ مشاهده می‌شود، بیشترین تعداد دام سبک سم‌پاشی شده در شهرستان آمل و پس از آن در شهرستان بابل انجام شده است.

شکل ۸۶- تعداد دام سبک سم‌پاشی شده استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۴-۶- تعداد دام سنگین سم‌پاشی شده استان مازندران

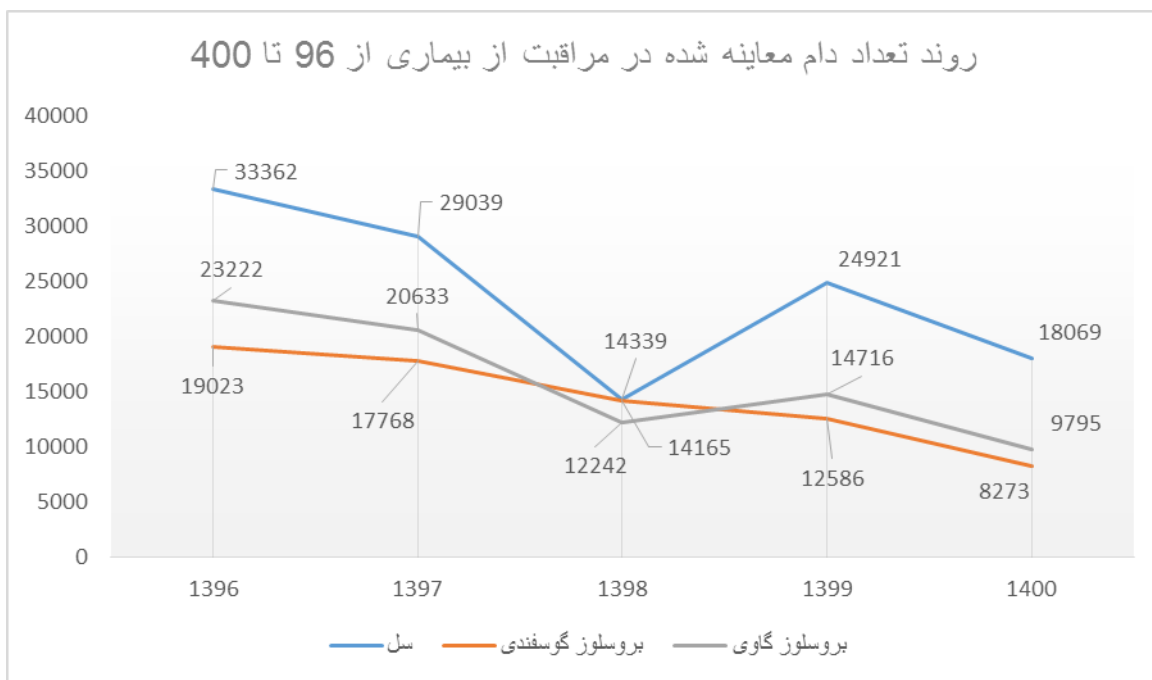
بر اساس شکل ۸۷ بیشترین تعداد دام سنگین سم‌پاشی شده در شهرستان بابل مشاهده می‌گردد.

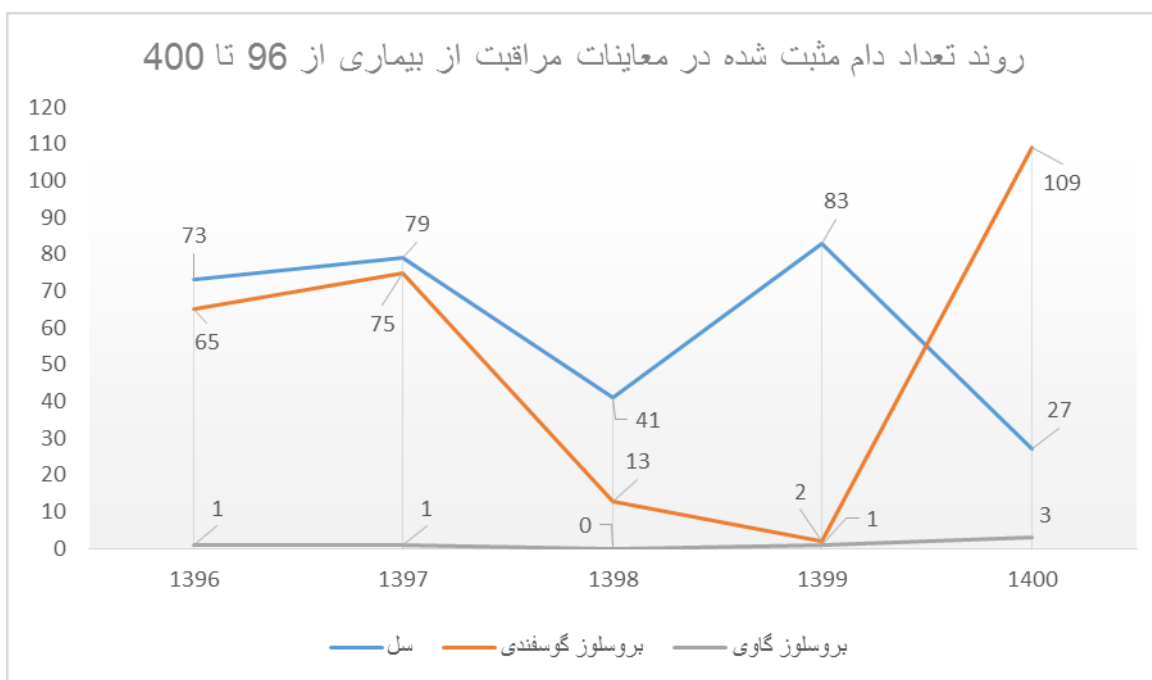
شکل-۸۷. تعداد دام سنگین سم‌پاشی شده استان مازندران به تفکیک شهرستان از غرب به شرق طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۵-۶- مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌های دامی استان مازندران

علوه بر سم‌پاشی دام‌ها، جایگاه‌های نگهداری دام نیز برای قطع ارتباط عوامل بیماریزا و میزبان‌های بیماری به سم‌پاشی نیاز دارند. سم‌پاشی جایگاه‌های دامی استان به تفکیک شهرستان در شکل ۸۸ مشخص شده است. بر این اساس بیشترین سطح سم‌پاشی شده جایگاه در شهرستان بابل و پس از آن در شهرستان نور انجام شده است.

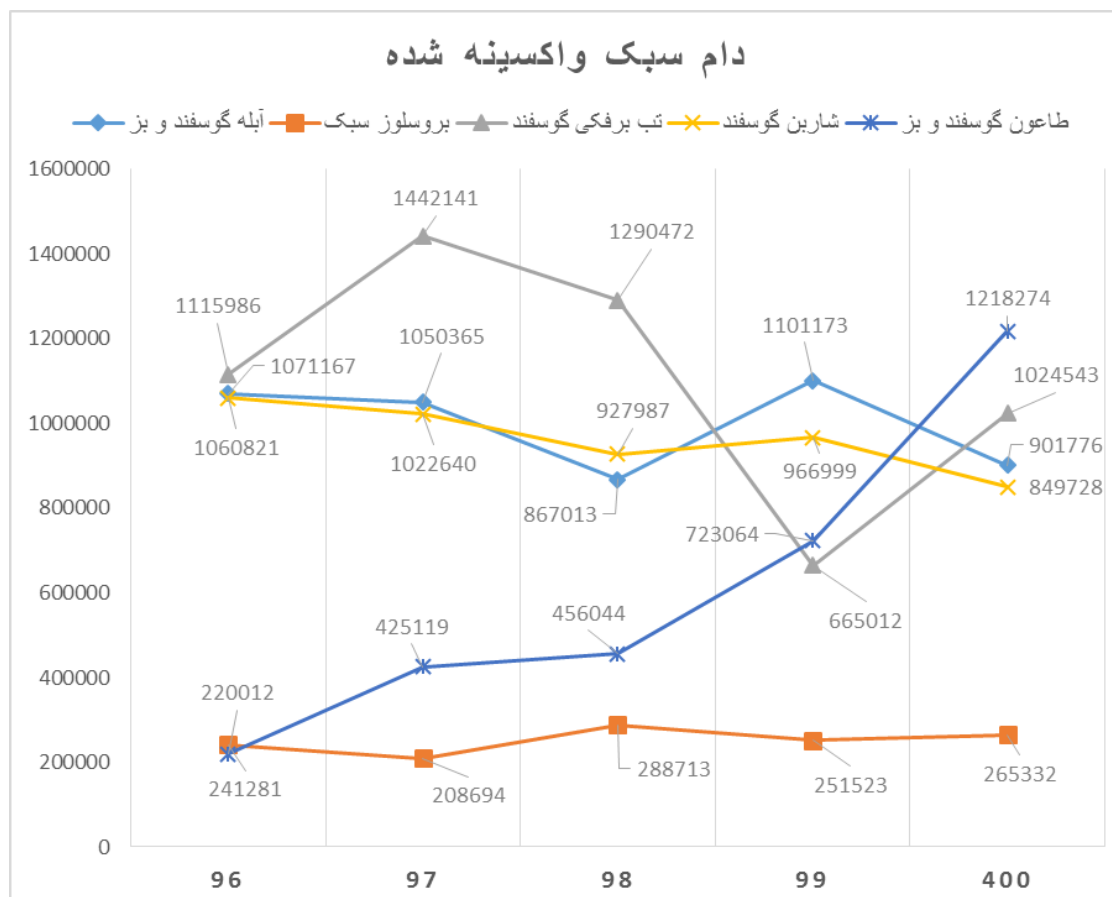

شکل-۸۹. روند تعداد دام معاینه شده در مراقبت از بیماری طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

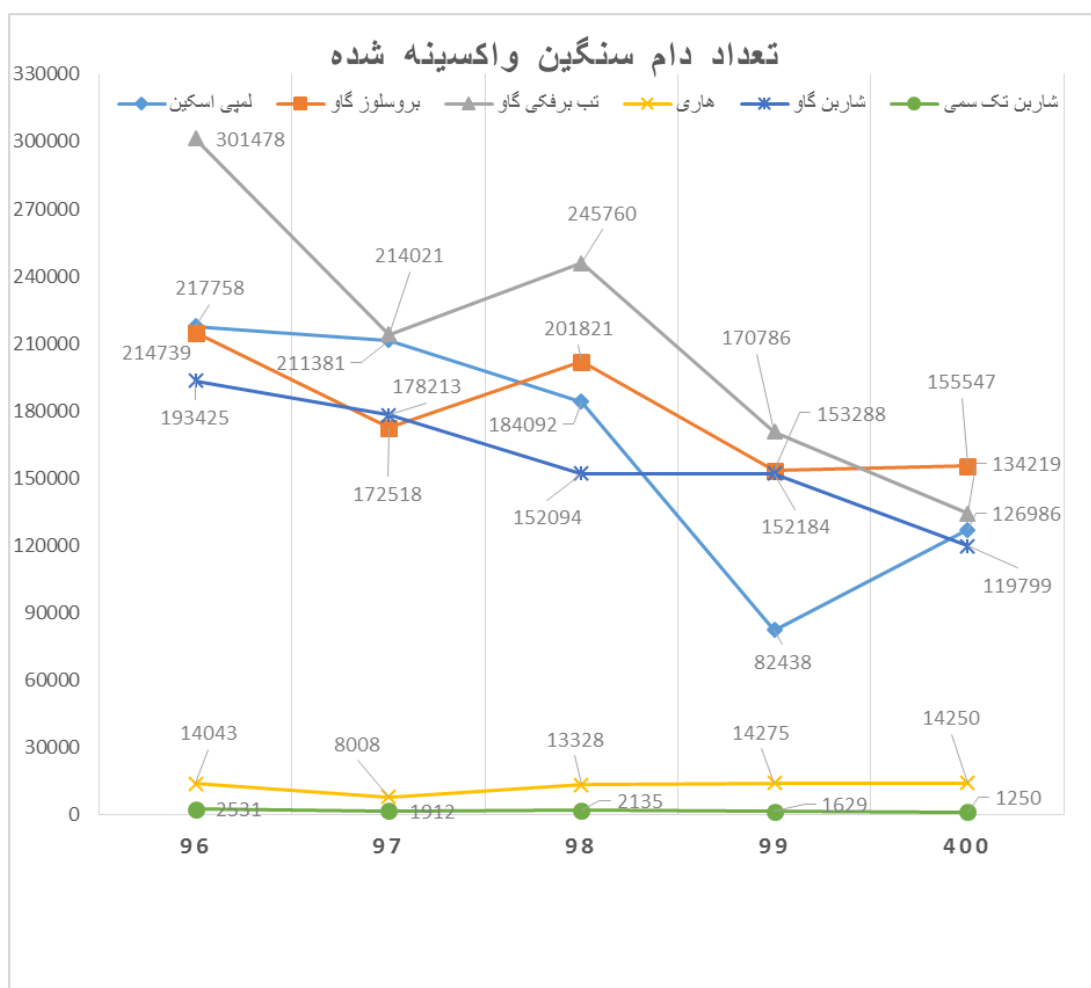
شکل-۹۰. روند تعداد دام‌های مثبت در معاینات مراقبت از بیماری در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۶-۷- تعداد دام سبک واکسینه شده

شکل-۹۱. تعداد دام سبک واکسینه شده علیه بیماری‌ها در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۸-۶- تعداد دام سنگین واکسینه شده

شکل-۹۲. تعداد دام سنگین واکسینه شده علیه بیماری‌ها در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۷- بررسی وضعیت موجود عملکرد ترویجی فاوا در استان مازندران

اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در اداره کل دامپزشکی مازندران دارای وظیفه مندی در مبحث آموزشی ترویجی می باشد. یکی از اهداف مهم و پایه ای در هر سیستم اداری مبحث آموزش و به روزرسانی دانش علمی کاربران بوده و بر همین اساس این اداره ، آموزش بهره برداران و کارکنان را در دستور کار خود دارد.

لزوم اهمیت به سلامت غذاهای در دسترس مردم ، حساسیت وظیفه مندی دامپزشکی در حفظ سلامت جامعه به عنوان خط مقدم امنیت غذایی مشخص میگردد. از سوی دیگر لزوم به روز رسانی دانش بهره برداران به منظور تولیدات بیشتر و بهتر، مقابله با بیماری ها و سایر موارد مطروحه در این بخش اهمیت مباحث آموزشی ترویجی را نشان می دهد.

با توجه به اهمیت موضوع آموزش ، ادارات فنی و ستادی بر اساس فصول سال و بیماری های مرتبط با آن، در طول سال اقدام به برگزاری کلاس های آموزشی و سایر راهکارها برای بهره برداران حوزه های مختلف فنی می نماید. از جمله این اقدامات میتوان به موارد زیر اشاره نمود:

دوره آموزشی در خصوص بیماری تب کریمه کنگو (CCHF) برای قصابان و دامداران عموماً در تابستان

دوره آموزشی بروسلوز (تب مالت) برای دامداران در معمولاً در فصول زایش دامها بیشتر می باشد.

دوره های آموزشی مرتبط با بیماری های ماهیان سردآبی و گرمآبی

دوره آموزشی آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان برای مرغداران عموماً در فصول پاییز و زمستان

دوره های آموزشی مرتبط با بهداشت شیر و فرآورده های آن

دوره های آموزشی در خصوص بیماری های مرتبط با انگل های داخلی و خارجی در دام های سبک و سنگین

دوره های آموزشی مرتبط با بیماری های مشترک بین انسان و دام (زئونوزها)

دوره های آموزشی مرتبط با بیماری های مرتبط با امنیت زیستی و بهداشت جایگاه دامها

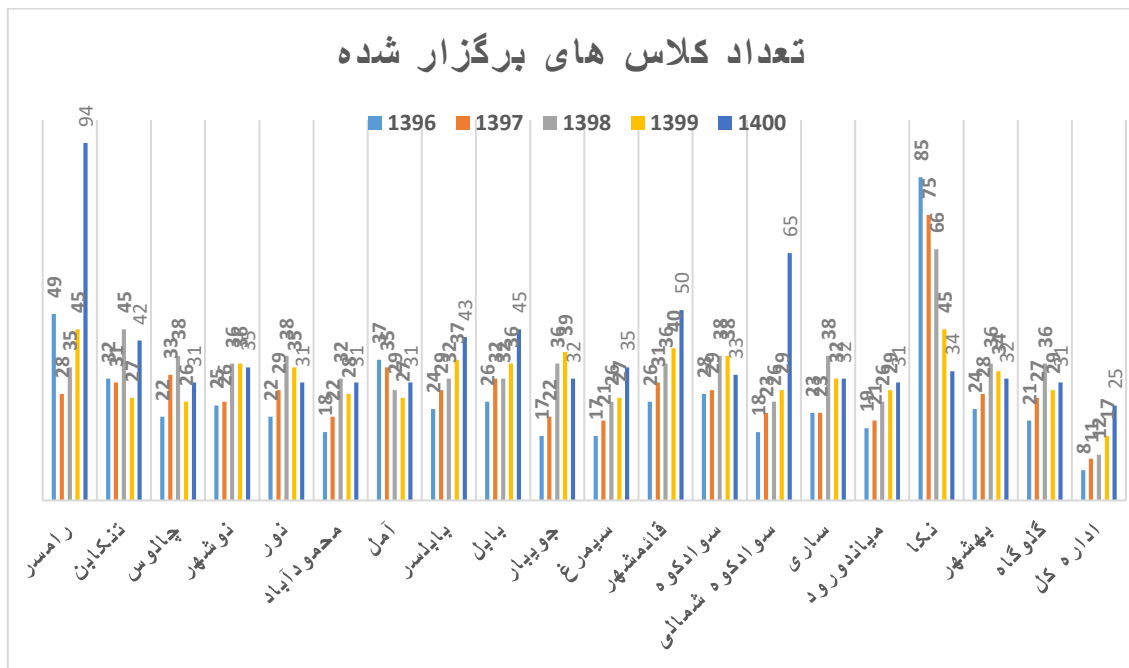
تهیه و تولید محتوای آموزشی بصورت پمفلت ، بروشور ، بنرهای آموزشی و سایر موارد

تهیه و تولید برنامه های آموزشی از طریق صدا و سیما

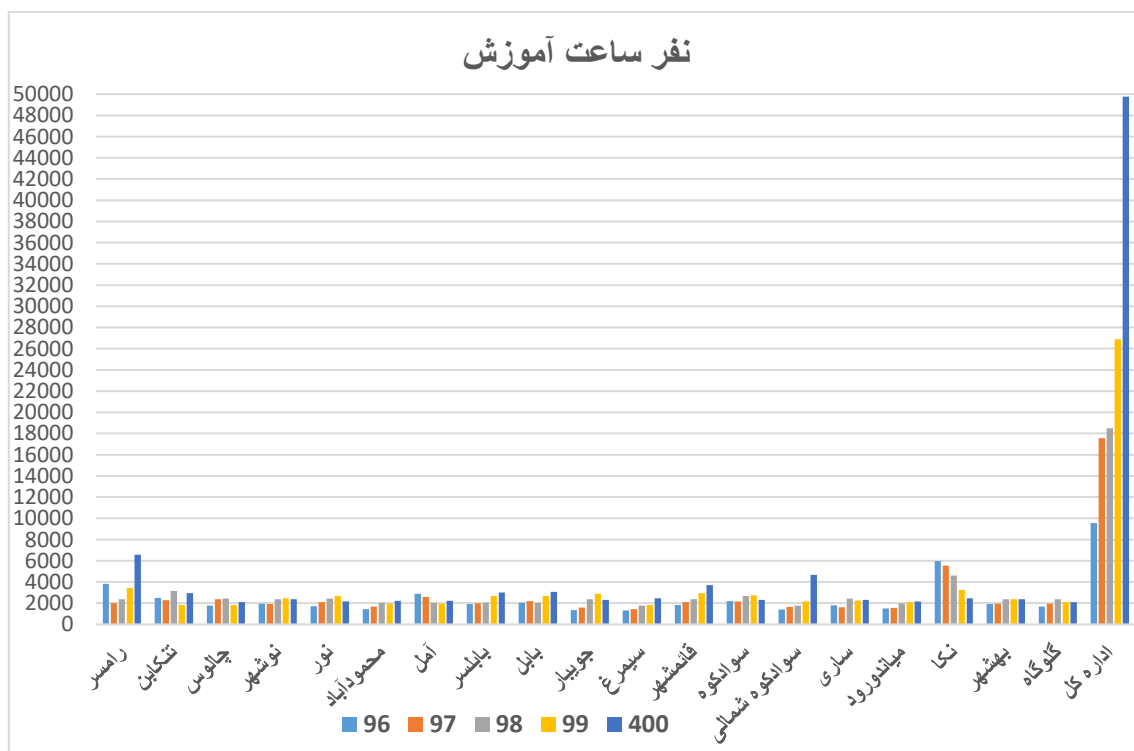
سایر دوره های آموزشی که بر اساس بیماری ها برگزار میگردند.

با عنایت به توضیحات اجمالی فوق اقدامات انجام شده در بحث آموزش بهره برداران و نیز کارکنان اداری و شهرستانی به تفکیک شهرستان و تعداد دوره های برگزار شده در سال های مختلف در ذیل ارائه میگردد.

اقدامات انجام شده در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ :

شکل-۹۳. تعداد کلاس‌های برگزار شده در شهرستان‌های مختلف استان در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

شکل-۹۴. نفر ساعت آموزش در کلاس‌های برگزار شده شهرستان‌ها طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۸- برنامه اقدام و عمل

۸-۱- مراکز درمانی، داروخانه‌ها و آزمایشگاه‌های دامپزشکی استان مازندران

اهداف:

۱- احداث آزمایشگاه همکار تشخیص بیماری-ها، باقیمانده داروها، هورمون-ها و سموم در محصولات دام و طیور و آبزیان:

آزمایشگاه همکار در خصوص تشخیص باقیمانده داروها، هورمون-ها و سموم و همچنین تشخیص محصولات تقلبی از نیازهای ضروری در استان است. لذا با توجه به این امر تاسیس این مراکز با همکاری دولت و بخش خصوصی از نیازهای مبرم در استان مازندران است که پیشنهاد می‌گردد هرچه سریعتر اقدام شود. پیشنهاد می‌شود که آزمایشگاه همکار در مرکز استان (شهرستان ساری) و همچنین شهرستان آمل به دلیل جمعیت دامی، طیور و آبزیان و دسترسی آسان تر به بخش غربی استان تاسیس شود

۲- احداث آزمایشگاه تشخیص بیماری-ها در محصولات دام و طیور و آبزیان:

استفاده از امکانات پاراکلینیکی در تشخیص بیماری‌ها بسیار با اهمیت است و احتمال خطا در تشخیص بیماری را بسیار کاهش داده و خسارات ناشی از هزینه‌های درمانی اشتباه را اندک خواهد کرد. بطور حتم دسترسی پرورش دهندگان و دامپزشکان به مراکز آزمایشگاهی مجهز امری بسیار مطلوب خواهد بود. با توجه عدم توازن در پراکندگی آزمایشگاه‌های استان پیشنهاد می‌گردد ابتدا مجوز تاسیس آزمایشگاه جدید در شهرهای فاقد آزمایشگاه (که مهمترین آنها تنکابن و سواد کوه هستند) صادر و در صورت تکمیل ظرفیت و یا ایجاد پوشش برای شهرهای کوچک تر، در شهرهای دارای آزمایشگاه هم مجوز تاسیس صادر شود.

۳- بیمارستان تخصصی:

افزایش بیمارستان‌های تخصصی و جذب دامپزشکان متخصص کمک شایانی به ارتقای کیفی محصولات دام و طیور آبزیان خواهد کرد. ایجاد توازن در صدور مجوز تاسیس این مراکز امکان دسترسی تمام نقاط استان به مراکز مجهز را فراهم خواهد کرد. بطور مثال غرب استان فاقد بیمارستان تخصصی است.

۴- ایجاد کلینیک‌ها تخصصی آبزیان، به ویژه در مناطق با تعداد بالای مزارع پرورشی، جهت شناسایی دقیق و به موقع بیماری‌ها. ساری بعنوان مرکز استان و آمل به منظور دسترسی به غرب استان و مراکز عمده پرورش ماهیان سرد آبی مکان‌های مناسبی خواهند بود.

۵- در کنار امکانات بهداشتی و درمانی مجهز، ارتقای فعالیت‌های درمانی دامپزشکان با دوره‌های بازآموزی و ایجاد ارتباط آنها با مراکز علمی و دانشگاهی به منظور کسب اطلاعات و روش‌های جدید نیز نباید نادیده گرفته شود.

پیش‌بینی افزایش تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی در شهرستان‌های استان مازندران در جدول ۱ مشخص شده است. باتوجه به وضعیت تعداد دام و طیور و دسترسی به مراکز درمانی و موقعیت مکانی شهر مورد نظر، پیش‌بینی افزایش تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی در شهرستان‌های استان مازندران بصورت متغیر از حداقل یک تا حداکثر ۵ درصد به ازای هر سال محاسبه شده است.

جدول ۲۴- پیش بینی عملکردی تعداد درمانگاه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۴	۱۵
تنکابن و عباس آباد	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۷
چالوس و کلاردشت	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۳	۱۴
نوشهر	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۴	۱۵
نور	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۴	۱۵
محمودآباد	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۳	۱۴
آمل	۲۸	۳۵	۴۲	۴۸	۵۳	۵۳
بابلسر و فریدونکنار	۱۵	۱۹	۲۳	۲۶	۲۹	۳۱
بابل	۳۱	۳۹	۴۷	۵۴	۵۹	۶۲
جویبار	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۴	۱۵
قائم شهر	۱۶	۲۰	۲۴	۲۸	۳۱	۳۳
سوادکوه	۳	۴	۵	۶	۷	۸
سوادکوه شمالی	۲	۳	۴	۵	۶	۷
ساری	۲۹	۳۶	۴۳	۴۹	۵۴	۵۷
میان دورود	۱	۲	۳	۵	۵	۶
نکا	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۶
بهشهر	۱۰	۱۳	۱۶	۱۹	۲۱	۲۲
گلوگاه	۳	۵	۶	۷	۸	۹
مجموع	۱۹۳	۲۴۷	۳۰۰	۳۵۰	۳۸۶	۴۰۹

با افزایش تعداد درمانگاه‌ها در سطح استان، نیاز به داروخانه و دسترسی پرورش دهندگان به داروهای تجویز شده نیز افزایش خواهد یافت لذا پیش‌بینی افزایش تعداد داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان (بطور میانگین و از حداقل ۱ درصد تا حداکثر ۴ درصد افزایش به ازای هر سال) در جدول ۲۵ تعیین شده است.

جدول ۲۵- پیش بینی عملکردی تعداد داروخانه‌های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۳	۴	۵	۶	۷	۷
تنکابن و عباس آباد	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸
چالوس و کلاردشت	۳	۴	۵	۶	۷	۸
نوشهر	۲	۳	۳	۴	۵	۵
نور	۴	۵	۶	۷	۷	۸
محمودآباد	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
آمل	۵۴	۵۹	۶۵	۷۲	۷۶	۸۰
بابلسر و فریدونکنار	۱۰	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
بابل	۴۶	۵۱	۵۶	۶۲	۶۵	۶۸
جویبار	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
سیمرغ	۲	۳	۳	۴	۵	۵
قائم شهر	۳۱	۳۴	۳۸	۴۲	۴۴	۴۶

۷	۷	۶	۵	۴	۵	سوادکوه
۷	۷	۶	۵	۴	۳	سوادکوه شمالی
۵۶	۵۳	۵۰	۴۵	۴۱	۳۷	ساری
۷	۷	۶	۵	۴	۳	میان دورود
۱۸	۱۷	۱۶	۱۴	۱۳	۱۲	نکا
۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۰	بهشهر
۵	۵	۴	۳	۳	۲	گلوگاه
۴۰۱	۳۸۰	۳۵۳	۳۱۴	۲۸۲	۲۴۹	مجموع

یکی از عوامل موثر در تشخیص صحیح دامپزشکان استفاده از امکانات پاراکلینیکی مجهز و به روز است. لذا نیاز هر شهرستان به آزمایشگاه معنبر احساس می شود. از طرف دیگر از نظر اقتصادی تعداد نمونه های ارسالی به آزمایشگاه برای موسس آن بسیار مهم است بنابراین در پیش بینی تعداد آزمایشگاه ها این امر لحاظ شده است و در برخی از شهرستان ها زمان دو برار شده تعداد آزمایشگاه بیشتر از سایر مناطق در نظر گرفته شده است.

جدول ۲۶- پیش بینی عملکردی تعداد آزمایشگاه های دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۰	۱	۱	۲	۲	۳
تنکابن و عباس آباد	۰	۱	۱	۲	۳	۴
چالوس و کلاردشت	۰	۱	۱	۲	۳	۳
نوشهر	۱	۱	۲	۳	۳	۴
نور	۱	۱	۱	۲	۳	۳
محمودآباد	۰	۱	۱	۲	۲	۳
آمل	۵	۶	۷	۸	۸	۹
بابلسر و فریدونکنار	۱	۱	۱	۲	۳	۳
بابل	۴	۴	۵	۶	۷	۸
جویبار	۰	۱	۱	۲	۲	۳
سیمرغ	۰	۱	۱	۲	۲	۲
قائم شهر	۴	۴	۵	۶	۷	۷
سوادکوه	۰	۱	۱	۲	۲	۳
سوادکوه شمالی	۰	۱	۱	۲	۲	۳
ساری	۵	۶	۷	۸	۸	۹
میان دورود	۰	۱	۱	۲	۲	۳
نکا	۱	۱	۱	۲	۲	۳
بهشهر	۱	۱	۲	۳	۳	۳
گلوگاه	۰	۱	۱	۲	۲	۲
مجموع	۲۳	۳۵	۴۱	۶۰	۶۶	۷۸

افزایش تعداد مراکز مایه کوبی باعث افزایش دسترسی پرورش دهنده به مرکز و تسریع واکسیناسیون دام‌های منطقه خواهد شد. بر این اساس پیش‌بینی افزایش تعداد مراکز مایه کوبی سالانه ۱ تا ۲ درصد در جدول ۲۷ آمده است.

جدول ۲۷- پیش‌بینی عملکردی تعداد مراکز مایه کوبی دامپزشکی استان مازندران به تفکیک شهرستان

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۱	۲	۲	۳	۳	۳
تنکابن و عباس آباد	۱	۲	۳	۳	۴	۴
چالوس و کلاردشت	۰	۱	۲	۲	۳	۳
نوشهر	۲	۳	۳	۴	۴	۵
نور	۵	۶	۶	۷	۷	۸
محمودآباد	۲	۳	۳	۴	۴	۵
آمل	۲۳	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
بابلسر و فریدونکنار	۴	۴	۵	۵	۶	۶
بابل	۱۵	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
جویبار	۵	۶	۶	۷	۷	۸
سیمرغ	۰	۱	۱	۲	۲	۳
قائم شهر	۸	۹	۹	۱۰	۱۰	۱۱
سوادکوه	۳	۳	۴	۴	۵	۵
سوادکوه شمالی	۱	۲	۲	۳	۳	۳
ساری	۱۸	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
میان دورود	۱	۲	۲	۳	۳	۳
نکا	۶	۷	۷	۸	۸	۸
بهشهر	۵	۶	۶	۷	۷	۸
گلوگاه	۲	۲	۳	۳	۴	۴
مجموع	۱۰۲	۱۲۱	۱۲۹	۱۴۳	۱۵۱	۱۶۱

۸-۲- مراکز پرورش طیور و سایر پرندگان استان مازندران

اهداف:

- استفاده از روش‌های نوین در صنعت پرورش طیور جهت رسیدن به تولید پایدار و اقتصادی.
- برگزاری دوره‌های بازآموزی جهت افزایش سطح آگاهی پرورش دهندگان طیور در رابطه با اهمیت استفاده از مکمل‌های غذایی بهبود دهنده سیستم ایمنی، عدم استفاده از درمان‌های سنتی و نیز اهمیت استفاده از روش‌های پیشگیری از بیماری‌ها از جمله واکسیناسیون.
- احداث آزمایشگاه مرجع و مرکز آزمایشگاهی تشخیص بیماری‌های طیور، باقیمانده داروها، هورمون‌ها و سموم در محصولات طیور و سایر پرندگان.
- ترویج و آموزش پرورش سایر پرندگان به منظور ایجاد مشاغل کوچک در روستاها
- افزایش توان مقابله با بیماری‌های مهم از جمله آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان

افزایش ظرفیت تولید مرغ گوشتی در استان مازندران با هدف تولید پروتئین مصرفی و همچنین صادرات محصول به کشورهای همسایه بسیار ارزشمند است. از طرف دیگر پیشگیری و کنترل بیماری‌ها از جمله آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران و تولید محصولی سالم و قابل صادرات نیز نیازمند کنترل بیشتر مراکز توسط دامپزشکان است.

با توجه به اهمیت آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان و تغییر کانونهای بیماری در هر سال لذا پیش‌بینی دفعات بازدید و مراقبت های فعال و غیر فعال آن در جدول ۲۸ بر اساس اطلاعات اداره کل دامپزشکی با افزایش سالانه بین ۰/۵ تا ۲ درصد مشخص شده است.

جدول ۲۸- پیش‌بینی تعداد بازدید و مراقبت فعال و غیر فعال انجام شده و تعداد نمونه برداری انجام شده توسط ستاد اجرایی، پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران

مورد	وضع موجود ۱۴۰۰ (تعداد)	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
بازدید و مراقبت	۱۴۳۲۸	۱۵۰۴۴	۱۵۴۲۰	۱۵۸۰۶	۱۶۲۰۱	۱۶۶۰۶
نمونه خون	۲۹۵	۳۱۰	۳۲۶	۳۳۴	۳۴۲	۳۵۱
نمونه بافت	۳۳۷۱	۳۵۴۰	۳۶۲۹	۳۷۲۰	۳۸۱۳	۳۹۰۸
سوآپ	۲۹۰	۳۰۵	۳۲۰	۳۲۸	۳۳۶	۳۴۵
آزمایش سرولوژیک	۱۴۰۰	۱۴۷۰	۱۵۴۴	۱۵۸۳	۱۶۲۳	۱۶۶۴
آزمایش مولکولی	۷۰۳۱	۷۳۸۳	۷۵۶۸	۷۷۵۷	۷۹۵۱	۸۱۵۰

آموزش و کلاس‌های توجیهی برای پرورش دهندگان اقدامی مناسب و عملی در جهت کاهش بیماری‌ها بویژه بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان است. همچنین ضدعفونی سطوح به عنوان یکی از روش های مهم کنترل و پیشگیری از بیماری مطرح است. براین اساس در جدول ۲۹ پیش‌بینی ضدعفونی سطوح در بخش های صنعتی و بومی همراه با دوره های توجیهی افراد با ضریب رشد سالانه ۰/۵ تا ۱ درصد تعیین شده است.

جدول ۲۹- مساحت ضدعفونی و دوره‌های توجیهی برای مبارزه با آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مازندران

مورد	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
ضدعفونی سطوح صنعتی (مترمربع)	۵۲۶۷۰۰	۵۵۳۰۳۵	۵۶۶۸۶۱	۵۸۱۰۳۳	۵۹۵۵۵۹	۶۱۰۴۴۸
ضدعفونی سطوح بومی (مترمربع)	۱۰۰۵۰	۱۰۵۵۳	۱۰۸۱۷	۱۱۰۸۷	۱۱۳۶۴	۱۱۶۴۸
دوره های توجیهی (نفر روز)	۲۶۵۸	۲۷۲۴	۲۷۹۲	۲۸۶۲	۲۹۳۴	۳۰۰۷

۸-۳- مراکز پرورش ماهی در استان مازندران

اهداف:

- بهره گیری از تکنولوژی روز برای ارتقای سطح بهداشت مزارع به منظور به حداقل رساندن آسیب های زیست محیطی و پاکسازی آب از عوامل بیماریزا.
- برگزاری دوره های بازآموزی جهت افزایش سطح آگاهی پرورش دهندگان آبزیان در رابطه با اهمیت استفاده از مکمل های غذایی بهبود دهنده سیستم ایمنی، عدم استفاده از درمان های سنتی و نیز اهمیت استفاده از روش های پیشگیری از بیماری ها از جمله واکسیناسیون.
- افزایش ارتقای دانش دامپزشکان در حوضه بهداشت و بیماری های آبزیان با برگزاری کلاس های باز آموزی.

نمونه برداری مستمر از مراکز پرورشی امری لازم و ضروری در کنترل شرایط بهداشتی است. بر اساس مطالعاتی که در وضعیت نمونه برداری از مراکز تکثیر و پرورش آبزیان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ انجام شده است حکایت از کاهشی بودن روند نمونه برداری دارد. لذا طبق جدول ۳۰ با توجه به شرایط موجود و اهمیت گونه های پرورشی بطور میانگین رشد سالانه بین ۱ تا ۵٪ برای نمونه برداری از گونه های مختلف ماهیان پرورشی محاسبه شده است. امکان تغییر وضعیت نمونه برداری بر اساس برنامه های بهداشتی ابلاغ شده از دفتر تخصصی بهداشت و مدیریت بیماری های آبزیان سازمان دامپزشکی کشور در هر سال وجود دارد.

جدول ۳۰- پیش بینی عملکرد نمونه برداری از مراکز تکثیر و پرورش آبزیان استان مازندران (مجموع مزارع نمونه برداری شده)

نمونه برداری	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
تکثیر گرمابی	۰	۵۰	۶۳	۷۶	۷۸	۸۶
پرورش گرمابی	۱۴۲	۱۷۸	۲۱۴	۲۴۶	۲۷۱	۲۸۵
تکثیر/تفریح سردابی	۹۵۰	۱۱۸۸	۱۴۲۶	۱۶۴۰	۱۷۲۲	۱۸۰۸
پرورش سردابی	۲۹۵	۳۶۹	۴۴۳	۵۰۹	۵۶۰	۵۸۸
تکثیر و پرورش زینتی	۰	۷۰	۸۸	۱۰۶	۱۱۷	۱۲۳
تکثیر خاویاری	۰	۵۰	۶۳	۶۹	۷۲	۷۶
پرورش خاویاری	۰	۱۰۰	۱۲۵	۱۳۸	۱۴۵	۱۵۲
تکثیر و پرورش ماهیان دریائی	۲۰۰	۲۱۰	۲۷۵	۳۰۳	۳۳۳	۳۶۶
پرورش در قفس	۶۶	۹۹	۱۱۸	۱۳۶	۱۵۰	۱۵۸

پیش بینی تعداد بازدید و مراقبت از مراکز آبی پروری در جدول ۳۱ ثبت شده است. بر اساس وضعیت موجود تا سال ۱۴۰۰ بازدید از مراکز پرورش ماهیان گرم آبی استان مازندران بیشتر از سایر مراکز تکثیر و پرورش انجام شده بود. لذا این پیش بینی برای مراکز گرم آبی و آبندان ها بصورت سالانه ۱ درصد و پیش بینی بازدید و مراقبت از سایر مراکز مشخص شده در جدول شماره ۸ بصورت متغییر سالانه بین ۲ تا ۵ درصد در

نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است در شرایط بروز و شیوع بیماری‌های اخطار کردنی به منظور صیانت از سرمایه و رعایت حقوق واحد های دارای پروانه بهداشتی، پس از اخذ مجوز قانونی از مراجع ذیصلاح ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای در واحد های غیر مجاز نیز اعمال خواهد شد.

جدول ۳۱- پیش‌بینی بازدید و مراقبت از مراکز آبرزی پروری (واحد های مجوز دار)

بازدید و مراقبت فعال و غیر فعال	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
مراکز گرمایی و آبندان ها*	۱۲۶۱	۱۳۲۴	۱۳۹۰	۱۴۶۰	۱۵۳۳	۱۶۱۰
مراکز سردآبی	۳۰۶	۳۳۷	۳۷۱	۴۰۸	۴۴۹	۴۹۴
مراکز زینتی	۵	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶
مراکز پرورش در قفس	۱۸	۲۳	۲۸	۳۲	۳۵	۳۹
مراکز تکثیر و پرورش خاوباری	۳۷	۴۶	۵۵	۶۳	۷۰	۷۷

*مراکز گرمایی سالانه ۱ درصد سایر مراکز سالانه بین ۲ تا ۵ درصد

۴-۸- اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

اهداف:

- افزایش عملکرد نظارت بر کیفیت واردات محصولات با آموزش کارشناسان و روشهای نوین تشخیصی قابل دسترس.
- ایجاد مراکز کنترل کیفیت در بنادر و مراکز ورود محصولات به استان.
- برگزاری دوره‌های بازآموزی جهت افزایش سطح آگاهی پرورش دهندگان در رابطه با اهمیت محصولات با کیفیت و گسترش میزان صادرات.

در صادرات محصولات بر اساس بررسی های وضعیت موجود تا سال ۱۴۰۰ همانطور که در جدول شماره ۹ مشخص است محصولاتی چون جوجه یک روزه، تخم مرغ خوراکی، مرغ منجمد، گوشت مرغ تازه و خوراک و مکمل طیور در سال ۱۴۰۰ صادراتی نداشته است در حالیکه این محصولات در سال های قبل به سایر کشورها صادر شده بودند. لذا پیش‌بینی این محصولات در سال ۱۴۰۵ بر اساس حداقل توان صادراتی سال های قبل در نظر گرفته شده است. پس از آن در سال های آتی رشد سالانه ۱٪ در صادرات برای تمام محصولات صادراتی ثبت شده در جدول شماره ۳۲ پیش‌بینی شد. برای صادرات خاویار با توجه به اهمیت و ارزش اقتصادی آن افزایش صادرات به میزان سالانه ۲٪ پیش‌بینی شده است.

جدول ۳۲- پیش بینی عملکرد نظارت بر صادرات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

محصول	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵	واحد
جوجه یک روزه	۰	۴۰۴,۰۰۰	۴۲۴۲۰۰	۴۴۵۴۱۰	۴۶۷۶۸۱	۴۹۱۰۶۵	قطعه
تخم مرغ نطفه دار	۱,۱۱۹,۲۰۰	۱۱۷۵۶۰	۱۲۳۳۹۱۸	۱۲۹۵۶۱۴	۱۳۶۰۳۹۵	۱۴۲۸۴۱۵	عدد
تخم مرغ خوراکی	۰	۳۱,۱۹۰	۳۲۷۵۰	۳۴۳۸۸	۳۶۱۰۷	۳۷۹۱۲	کیلو گرم
مرغ منجمد	۰	۲۰,۰۰۰	۲۱۰۰۰	۲۲۰۵۰	۲۳۱۵۳	۲۴۳۱۱	کیلو گرم
گوشت مرغ تازه	۰	۷,۱۴۰	۷۴۹۷	۷۸۷۲	۸۲۶۶	۸۶۷۹	کیلو گرم
ماهی خوراکی تازه	۲۹۰,۳۰۰	۳۰۴۸۱۵	۳۲۰۰۵۶	۳۳۶۰۵۹	۳۵۲۸۶۲	۳۷۰۵۰۵	کیلوگرم
ماهی خوراکی منجمد	۶۹۵,۷۶۹	۷۳۰۵۵۷	۷۶۷۰۸۵	۸۰۵۴۳۹	۸۴۵۷۱۱	۸۸۷۹۹۷	کیلوگرم
خاویار*	۲,۷۲۴	۲۹۹۶	۳۲۹۶	۳۶۲۶	۳۹۸۹	۴۳۸۸	کیلو گرم
محصولات لبنی	۱۳,۰۹۲,۹۳۵	۱۳۷۴۷۵۸۲	۱۴۴۳۴۹۶۱	۱۵۱۵۶۷۰۹	۱۵۹۱۴۵۴۴	۱۶۷۱۰۲۷۱	کیلو گرم
بره موم زنبور عسل	۸,۰۰۰	۸۴۰۰	۸۸۲۰	۹۲۶۱	۹۷۲۴	۱۰۲۱۰	کیلو گرم
خوراک دام - پودر گوشت	۸۹۷,۰۰۰	۹۴۱۸۵۰	۹۸۸۹۴۳	۱۰۳۸۳۹۰	۱۰۹۰۳۱۰	۱۱۴۴۸۲۶	کیلوگرم
خوراک و مکمل آبزیان	۲۰۴۰۸,۰۰۰	۲۵۲۸۴۰۰	۲۶۵۴۸۲۰	۲۷۸۷۵۶۱	۲۹۲۶۹۳۹	۳۰۷۳۲۸۶	کیلوگرم
خوراک و مکمل طیور	۰	۷۳۰۲۸۲	۷۶۹۴۶	۸۰۷۹۳	۸۴۸۳۳	۸۹۰۷۵	کیلوگرم

گوشت مرغ تازه بر اساس داده های سال ۹۷ محاسبه شده است

جوجه یک روزه، تخم مرغ خوراکی، مرغ منجمد بر اساس داده های سال ۹۸ محاسبه شده است

خوراک و مکمل طیور بر اساس داده های سال ۹۶ محاسبه شده است

*خاویار سالانه ۲٪

همواره واردات محصولات مختلف، خروج ارز از کشور را به همراه دارد لذا با توجه به مطالعات وضع موجود و مشاهده روند کاهش واردات از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ برای محصولات وارداتی ثبت شده در جدول شماره ۳۳ کاهش سالانه ۲ درصد در واردات آنها پیش بینی شده است.

جدول ۳۳- عملکرد نظارت بر واردات اداره قرنطینه دامپزشکی استان مازندران

محصول	موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵	واحد
جو دامی	۸۹۹.۳۸۹	۸۰۹۴۵۰	۷۲۸۵۰۵	۶۵۵۶۵۵	۵۹۰۰۹۰	۵۳۱۰۸۱	تن
ذرت دامی	۸۴۴.۰۹۶	۷۵۹۶۸۶	۶۸۳۷۱۷	۶۱۵۳۴۵	۵۵۳۸۱۱	۴۹۸۴۳۰	تن
کنجاله پنبه	۲.۵۰۰	۲۲۵۰	۲۰۲۵	۱۸۲۳	۱۶۴۱	۱۴۷۷	تن
کنجاله کلزای	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تن
تفاله نشاسته	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تن
ارزن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تن
کنجاله سویا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تن

روند واردات از سال ۹۶ تا کنون کاهشی بود بنابراین سالانه ۲ درصد کاهش در نظر گرفته می شود

۸-۵- نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی در استان مازندران

اهداف:

- افزایش تعداد بازدید از مراکز فرآورده های دامی خام بویژه اماکن عرضه دام و کارخانجات فرآورده های گوشتی
- بازدید مستمر و افزایشی از کشتارگاه های دام و طیور به منظور به حداقل رساندن درصد خطا و کاهش ارسال محصولات بی کیفیت به بازار
- نیاز مبرم هر جامعه به منظور افزایش ارتقای بهداشت و سلامت افراد دسترسی مردم به محصولات پروتئینی تایید شده و با کیفیت می باشد. لذا کشتارگاه های صنعتی دام علاوه بر افزایش ارتقای کیفیت نظارت بهداشتی امکان دسترسی افراد به محصولات فرعی کنترل شده با نظارت های دقیق بهداشتی را فراهم می کند.

در جدول ۳۴ پیش بینی کنترل و نظارت در سال های آتی بصورت افزایش سالانه ۵/۰ درصد محاسبه شده است. در مواردی چون فرآورده های خام دامی ضبط شده و معدوم شده با توجه به پیش بینی نظارت بیشتر و کاهش احتمالی تخلفات، رشد سالانه ۵/۰ تا ۳/۰ درصد در نظر گرفته شده است.

جدول ۳۴- پیش بینی کنترل و نظارت بر تولید، نگهداری و عرضه فرآورده های خام دامی اداره کل دامپزشکی استان مازندران

	موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵	واحد
نصب TAG بر روی تمامی لاشه های دامی در تمامی کشتارگاه های استان	۷۹۰۱۷۵	۸۰۹۹۲۹	۸۳۰۱۷۷	۸۵۰۹۳۱	۸۷۲۲۰۴	۸۹۴۰۰۹	لاشه
تعداد مورد بازدید از اماکن عرضه فرآورده های خام دامی	۷۴۲۰۳	۷۶۰۵۸	۷۷۹۵۹	۷۹۹۰۸	۸۱۹۰۶	۸۳۹۵۴	مورد
تعداد بازدید از کشتارگاه دام	۶۴۴	۶۶۰	۶۷۷	۶۹۴	۷۲۱	۷۲۹	مورد

تعداد بازدید از کشتارگاه طیور	۲۸۴۸	۲۹۱۹	۲۹۹۱	۳۰۶۷	۳۱۴۴	۳۲۲۳	مورد
تعداد بازدید از کارگاه های بسته بندی فرآورده های خام دامی	۶۰۵	۶۲۰	۶۳۶	۶۵۲	۶۶۸	۶۸۵	مورد
تعداد بازدید از سرد خانه های مواد پروتئینی	۶۳۴	۶۵۰	۶۶۶	۶۸۳	۷۰۰	۷۱۸	مورد
تعداد بازدید از کارخانجات فرآورده های گوشتی	۲۰۸	۲۱۳	۲۱۸	۲۲۳	۲۲۸	۲۳۵	مورد
تعداد بازدید از مراکز جمع آوری شیر	۵۷۵	۵۸۹	۶۰۴	۶۱۹	۶۳۴	۶۵۰	مورد
تعداد بازدید از کارخانجات خوراک دام طیور و تبدیل ضایعات	۹۲۷	۹۵۰	۹۷۴	۹۹۸	۱۰۲۳	۱۰۴۹	مورد
تعداد بازدید از اماکن عرضه دام	۳۳۰	۳۳۸	۳۴۷	۳۵۶	۳۶۵	۳۷۴	مورد
تعداد کل نمونه برداری از مراکز عرضه و کارخانجات خوراک دام ، تبدیل ضایعات و .	۴۴۷۷	۴۵۸۹	۴۷۰۲	۴۸۲۰	۴۹۴۰	۵۰۶۴	مورد
میزان کل فرآورده های خام دامی غیر بهداشتی ضبط شده (از قصابیها و مرغ فروشیها و...)*	۱۸۹۰۹۱	۱۹۱۹۲۷	۱۹۳۸۴۶	۱۹۴۸۱۵	۱۹۵۳۰۲	۱۹۵۷۹۰	کیلوگرم
میزان کل فرآورده های خام دامی غیر بهداشتی معدوم شده (از قصابیها و مرغ فروشیها و...)*	۱۱۵۶۹۰	۱۱۷۴۲۵	۱۱۸۵۹۹	۱۱۹۱۹۲	۱۱۹۴۹۰	۱۱۹۷۸۹	کیلوگرم
میزان کل گوشت منجمد گاوی و گوسفندی وارد شده از سایر استان ها تحت نظارت بهداشتی دامپزشکی**	۲۵۹۵۲۵۶	۲۷۲۵۰۱۹	۲۸۶۱۲۷۰	۲۹۳۲۸۰۲	۳۰۰۶۱۲۲	۳۰۸۱۲۷۵	کیلوگرم
میزان کل گوشت تازه گاوی و گوسفندی وارد شده از سایر استان ها تحت نظارت بهداشتی دامپزشکی**	۵۶۷۳۷۳۵	۵۹۵۷۴۲۲	۶۲۵۵۲۹۳	۶۴۱۱۶۷۵	۶۵۷۱۹۶۷	۶۷۳۶۲۶۶	کیلوگرم
تعداد کل گواهی حمل بهداشتی صادره برای حمل مرغ زنده کشتاری	۱۲۵۸۸۰	۱۲۹۰۲۷	۱۳۱۶۰۸	۱۳۳۵۸۲	۱۳۴۹۱۸	۱۳۵۵۹۳	فقره
تعداد پرونده تخلفات بهداشتی ار سال شده به مراجع قضایی *	۳۱۰	۳۱۸	۳۲۴	۳۲۹	۳۳۲	۳۳۴	فقره
تعداد پلمپ واحد متخلف *	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۴	فقره
تعداد بازدید برای پروانه دامداری روستایی	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۲	۴۳	فقره

تعداد بازدید برای صدور یا تمدید پروانه بهداشتی بهره برداری	۳۷۸	۳۹۷	۴۱۷	۴۳۸	۴۴۹	۴۶۰	فقره
تعداد بازدید برای صدور یا تمدید پروانه بهداشتی تاسیس	۱۳۱	۱۳۸	۱۴۵	۱۵۲	۱۵۶	۱۶۰	فقره

* فرآورده‌های خام دامی غیر بهداشتی ضبط شده و معدوم شده، تعداد پرونده تخلفات بهداشتی و تعداد پلمپ واحد متخلف با رشد

سالانه ۰/۵ تا ۰/۵ درصد

** واردات گوشت از سایر استان‌ها سالانه ۰/۵ تا ۱ درصد

برای پیش‌بینی کنترل و نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌های استان مازندران (جدول ۳۵) افزایش سالانه بین

۰/۵ تا ۲ درصد بر حسب موارد مختلف محاسبه شده است.

جدول ۳۵- پیش‌بینی کنترل و نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌های استان مازندران

واحد	۱۴۲۵	۱۴۲۰	۱۴۱۵	۱۴۱۰	۱۴۰۵	موجود ۱۴۰۰	
قطعه	۱۲۲۹۱۵۷۵۷	۱۱۹۹۱۷۸۱۲	۱۱۶۹۹۲۹۸۷	۱۱۱۴۲۱۸۹۲	۱۰۶۱۱۶۰۸۸	۱۰۱۰۶۲۹۴۱	تعداد کل طیور کشتار شده و بازرسی بهداشتی شده در کشتارگاه‌های طیور
قطعه	۹۷۷۰۳۳	۹۷۲۱۷۲	۹۶۲۵۴۷	۹۴۸۳۲۲	۹۲۹۷۲۷	۹۰۷۰۵۱	تعداد قطعه طیور ضبط و معدوم شده ناشی از بازرسی بهداشتی در کشتارگاه‌های طیور
کیلو گرم	۲۲۴۵۴۴۰۳۵	۲۱۹۰۶۷۳۵۱	۲۱۳۷۲۴۲۴۵	۲۰۳۵۴۶۹۰۰	۱۹۳۸۵۴۱۹۰	۱۸۴۶۲۳۰۳۸	میزان گوشت سالم وبهداشتی استحصالی طیور
راس	۶۳۶۳۰۳	۶۲۰۷۸۳	۶۰۵۶۴۲	۵۷۶۸۰۲	۵۴۹۳۳۵	۵۲۳۱۷۶	تعداد کل کشتار گوسفند و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
راس	۱۱۹۵۹۵	۱۱۶۶۸۷	۱۱۳۸۴۱	۱۰۸۴۲۰	۱۰۳۲۵۷	۹۸۳۴۰	تعداد کل کشتار بز و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
راس	۹۷۶۱۶	۹۵۲۳۵	۹۲۹۱۲	۸۸۴۸۸	۸۴۲۷۴	۸۰۲۶۱	تعداد کل کشتار گاو و گوساله و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی

							در کشتارگاه‌های دام
راس	۵۹	۳۹	۲۶	۱۷	۱۱	۷	تعداد کل کشتار گاو میش/شترمرغ و بازرسی بهداشتی از لاشه‌های استحصالی در کشتارگاه‌های دام
کیلوگرم	۱۰۹۴۵۹۲۳	۱۰۶۸۷۷۳۰	۱۰۴۲۷۰۵۴	۹۹۳۰۵۲۸	۹۴۵۷۶۴۶	۹۰۰۷۲۸۲	میزان گوشت سالم وبهداشتی استحصالی گوسفند
کیلوگرم	۱۷۱۷۸۸۶	۱۶۷۵۹۸۶	۱۶۳۵۱۰۸	۱۵۵۷۲۴۶	۱۴۸۳۰۹۱	۱۴۱۲۴۶۸	میزان گوشت سالم وبهداشتی استحصالی بز
کیلوگرم	۱۶۴۹۳۲۲۵	۱۶۰۹۰۹۵۱	۱۵۶۹۸۴۸۹	۱۴۹۶۳۷۹۹	۱۴۲۵۱۲۳۷	۱۳۵۷۲۶۰۷	میزان گوشت سالم وبهداشتی استحصالی گاو و گوساله
کیلوگرم	۲۱۰۵	۲۰۵۴	۱۹۵۶	۱۸۶۳	۱۶۹۴	۱۵۴۰	میزان گوشت سالم وبهداشتی استحصالی گاو میش/شترمرغ
کیلوگرم	۶۳۳۵۹	۶۳۰۴۴	۶۲۴۲۰	۶۱۴۹۸	۶۰۲۹۲	۵۸۸۲۱	میزان گوشت گوسفندی غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام
کیلوگرم	۵۸۳۰	۵۸۰۱	۵۷۴۴	۵۶۵۹	۵۵۴۸	۵۴۱۳	میزان گوشت بزی غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام
کیلوگرم	۱۰۴۷۱۲	۱۰۴۱۹۱	۱۰۳۱۵۹	۱۰۱۶۳۴	۹۹۶۴۱	۹۷۲۱۱	میزان گوشت گاو و گوساله غیر قابل مصرف ناشی از بازرسی بهداشتی و معدوم شده در کشتارگاه دام

۸-۶- مبارزه با بیماری‌های دامی در استان مازندران

اهداف:

- افزایش سم‌پاشی تعداد دام‌های سبک در شهرهای با جمعیت دامی بالا و رعایت تناسب بین تعداد کل دام و دام‌های سپاشی شده جهت کنترل و پیشگیری بهتر از بیماری‌ها. با توجه به آنکه جمعیت دام‌های سبک شهرستان‌های ساری و میاندورده، آمل، نکا، بهشهر و بابل از سایر شهرها بیشتر است ولی تعداد دام‌های سم‌پاشی شده برخی از این شهرها نسبت به سایر مناطق کمتر می‌باشد. از آن جمله می‌توان به آمل اشاره کرد که تعداد دام سم‌پاشی شده آن از ساری و میاندورده بیشتر است درحالی‌که جمعیت دامی کمتری نسبت به آن دارد. همچنین بابل که جمعیت دام سبک آن کمتر از نکا و بهشهر است ولی تعداد دام‌های سم‌پاشی شده بیشتری دارد.
- افزایش تعداد دام‌های سنگین سم‌پاشی شده در شهرهای استان
- افزایش مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌ها به تناسب دام‌های منطقه
- افزایش تعداد دام معاینه شده به منظور پایش و مراقبت از بیماری‌های مشترک احتمال تشخیص و جداسازی دام‌های مبتلا و مثبت را بیشتر کرده و در نهایت محصولات پروتئینی سالم در دسترس مردم قرار خواهد گرفت. بروسلوز گوسفندی از مواردی است که نیاز به پایش بیشتری دارد.

بر اساس داده بدست آمده پیش‌بینی تعداد دام‌های سبک سم‌پاشی شده (جدول شماره ۳۶) و تعداد دام‌های سنگین سم‌پاشی شده (جدول ۳۷) و همچنین مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌های دام‌ها (جدول ۳۸) در شهرستان‌های استان مازندران در جداول ثبت شده است. با توجه به اهمیت سم‌پاشی دام و جایگاه آن به منظور پیشگیری و کنترل بیماری‌ها از جمله بیماری‌های منتقله از کنه، این بخش با رشد سالانه ۵/۰ تا ۲ درصد در نظر گرفته شده است.

جدول ۳۶- پیش‌بینی تعداد دام‌های سبک سم‌پاشی شده در شهرستان‌های استان مازندران

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۱۴۸۴۰	۱۶۳۲۴	۱۷۱۴۰	۱۷۹۹۷	۱۸۴۴۷	۱۸۹۰۸
تنکابن و عباس آباد	۱۳۷۰۰	۱۵۰۷۰	۱۵۹۲۴	۱۶۶۱۵	۱۷۰۳۰	۱۷۴۵۶
چالوس و کلاردشت	۹۶۱۵	۱۰۵۷۷	۱۱۱۰۶	۱۱۶۶۱	۱۱۹۵۳	۱۲۲۵۲
نوشهر	۲۲۸۲۰	۲۵۱۰۲	۲۶۳۵۷	۲۷۶۵۷	۲۸۳۴۸	۲۹۰۵۷
نور	۳۴۴۰۰	۳۷۸۴۰	۳۹۷۳۲	۴۱۷۱۹	۴۲۷۶۲	۴۳۸۳۱
محمودآباد	۸۵۹۰	۹۴۴۹	۹۹۲۱	۱۰۴۱۷	۱۰۶۷۷	۱۰۹۴۴
آمل	۴۸۲۶۰	۵۳۰۸۶	۵۵۷۴۰	۵۸۵۲۷	۵۹۹۹۰	۶۱۴۹۰
بابلسر و فریدونکنار	۱۵۳۳۰	۱۶۸۶۳	۱۷۷۰۶	۱۸۵۹۱	۱۹۰۵۶	۱۹۵۳۲
بابل	۴۰۴۲۰	۴۴۴۶۲	۴۶۶۸۵	۴۹۰۱۹	۵۰۲۴۴	۵۱۵۰۰
جویبار	۷۴۹۰	۸۲۳۹	۸۶۵۱	۹۰۸۴	۹۳۱۱	۹۵۴۴
سیمرغ	۲۹۱۵	۳۲۰۷	۳۳۶۷	۳۵۳۵	۳۶۲۳	۳۷۱۴

قائم شهر	۶۴۴۰	۷۰۸۴	۷۴۳۸	۷۸۱۰	۸۰۰۵	۸۲۰۵
سوادکوه	۱۵۵۵	۱۷۱۰	۱۷۹۶	۱۸۸۶	۱۹۳۳	۱۹۸۱
سوادکوه شمالی	۶۱۸۰	۶۷۹۸	۷۱۳۸	۷۴۹۵	۷۶۸۲	۷۸۷۴
ساری	۱۲۷۲۰	۱۳۳۵۶	۱۴۰۲۴	۱۴۷۲۵	۱۵۰۹۳	۱۵۴۷۰
میان دورود	۵۱۸۰	۵۶۹۸	۵۹۸۳	۶۲۸۲	۶۴۳۹	۶۶۰۰
نکا	۲۸۴۰۷	۲۹۸۲۷	۳۱۳۱۸	۳۲۱۰۱	۳۲۹۰۴	۳۳۷۲۷
بهشهر	۱۲۹۵۰	۱۳۵۹۸	۱۴۲۷۸	۱۴۹۹۲	۱۵۳۶۷	۱۵۷۵۱
گلوگاه	۳۷۸۳	۴۱۶۱	۴۳۶۹	۴۵۸۷	۴۷۰۲	۴۸۲۰

جدول ۳۷- پیش‌بینی تعداد دام‌های سنگین سم‌پاشی شده در شهرستان‌های استان مازندران

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۳۴۸۸	۳۶۶۲	۳۸۴۵	۴۰۳۷	۴۱۳۸	۴۲۴۱
تنکابن و عباس آباد	۵۵۲۵	۵۸۰۱	۶۰۹۱	۶۳۹۶	۶۵۵۶	۶۷۲۰
چالوس و کلارشت	۲۹۵۹	۳۲۵۵	۳۴۱۸	۳۵۸۹	۳۶۷۹	۳۷۷۱
نوشهر	۵۴۱۰	۵۹۵۱	۶۲۴۹	۶۵۶۱	۶۷۲۵	۶۸۹۳
نور	۷۳۱۰	۷۶۷۵	۸۰۵۹	۸۴۶۲	۸۶۷۴	۸۸۹۱
محمودآباد	۱۱۹۰	۱۳۰۹	۱۳۷۴	۱۴۴۲	۱۴۷۸	۱۵۱۵
آمل	۳۴۴۷	۶۳۱۹	۳۸۰۰	۳۹۹۰	۴۰۹۰	۴۱۹۲
بابلسر و فریدونکنار	۷۳۰	۸۰۳	۸۴۳	۸۸۵	۹۰۷	۹۳۰
بابل	۱۰۶۴۸	۱۱۱۸۰	۱۱۷۳۹	۱۲۰۳۲	۱۲۳۳۳	۱۲۶۴۱
جویبار	۱۷۳	۱۹۰	۲۰۰	۲۱۰	۲۲۱	۲۳۲
سیمرغ	۲۹۹	۳۲۸	۳۴۴	۳۵۳	۳۶۲	۳۷۱
قائم شهر	۴۵۷	۵۰۳	۵۲۸	۵۵۴	۵۸۲	۶۱۱
سوادکوه	۱۲۷۶	۱۳۴۰	۱۴۰۷	۱۴۴۲	۱۴۷۸	۱۵۱۵
سوادکوه شمالی	۲۳۳۰	۲۴۴۷	۲۵۶۹	۲۶۹۷	۲۷۶۴	۲۸۳۳
ساری	۲۶۵۶	۲۷۸۹	۲۹۲۸	۳۰۰۱	۳۰۷۶	۳۱۵۳
میان دورود	۲۵۰	۲۷۵	۳۰۳	۳۱۸	۳۳۴	۳۴۳
نکا	۲۴۵۵	۲۵۷۸	۲۷۰۷	۲۸۴۲	۲۹۱۳	۲۹۸۶
بهشهر	۵۰۰	۵۵۰	۶۰۵	۶۳۵	۶۶۷	۷۰۰
گلوگاه	۸۰۲	۸۴۲	۸۸۴	۹۲۸	۹۵۱	۹۷۵

جدول ۳۸- پیش‌بینی مساحت سم‌پاشی شده جایگاه‌های دام در شهرستان‌های استان مازندران

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۸۰۸۴۷	۸۴۸۸۹	۸۹۱۳۳	۹۳۵۹۰	۹۵۹۳۰	۹۸۳۲۸
تنکابن و عباس آباد	۱۹۰۰۰	۲۰۹۰۰	۲۱۹۴۵	۲۳۰۴۲	۲۳۶۱۸	۲۴۲۰۸
چالوس و کلاردشت	۱۶۱۴۷	۱۷۷۶۲	۱۸۶۵۰	۱۹۵۸۳	۲۰۰۷۳	۲۰۵۷۵
نوشهر	۴۵۰۰	۴۹۵۰	۵۱۹۸	۵۴۵۸	۵۵۹۴	۵۷۳۴
نور	۹۶۰۰۰	۱۰۰۸۰۰	۱۰۵۸۴۰	۱۰۸۴۸۶	۱۱۱۱۹۸	۱۱۳۹۷۸
محمودآباد	۳۰۰۰۰	۳۳۰۰۰	۳۴۶۵۰	۳۵۵۱۶	۳۶۴۰۴	۳۵۵۱۴
آمل	۳۹۴۹۰	۴۱۴۶۵	۴۳۵۳۸	۴۴۶۲۶	۴۵۷۴۲	۴۶۸۸۶
بابلسر و فریدونکنار	۱۰۲۵۰۰	۱۰۷۶۲۵	۱۱۰۳۱۶	۱۱۵۸۳۲	۱۱۸۷۲۸	۱۲۱۶۹۶
بابل	۷۳۰۰۰	۷۶۶۵۰	۸۰۴۸۳	۸۴۵۰۷	۸۶۶۲۰	۸۸۷۸۶
جویبار	۳۰۰۰۰	۳۳۰۰۰	۳۴۶۵۰	۳۵۵۱۶	۳۶۴۰۴	۳۵۵۱۴
سیمرغ	۱۱۰۴۰	۱۱۵۹۲	۱۲۱۷۲	۱۲۷۸۱	۱۳۱۰۱	۱۳۴۲۹
قائم شهر	۲۳۵۷۵	۲۴۷۵۴	۲۵۹۹۲	۲۶۶۴۲	۲۷۳۰۸	۲۷۹۹۱
سوادکوه	۱۶۷۰۰	۱۷۵۳۵	۱۸۴۱۲	۱۹۳۳۳	۱۹۸۱۶	۲۰۳۱۱
سوادکوه شمالی	۱۳۵۰۰	۱۴۸۵۰	۱۵۵۹۳	۱۵۹۸۳	۱۶۳۸۳	۱۶۷۹۳
ساری	۳۹۱۴۰	۴۱۰۹۷	۴۳۱۵۲	۴۵۳۱۰	۴۶۴۴۳	۴۷۶۰۴
میان‌دورود	۱۰۵۰۰	۱۱۰۵۲	۱۱۶۰۵	۱۲۱۸۵	۱۲۴۹۰	۱۲۸۰۲
نکا	۱۸۰۰۰	۱۸۹۰۰	۱۹۸۴۵	۲۰۳۴۱	۲۰۸۵۰	۲۱۳۷۱
بهبهر	۲۶۵۰۰	۲۹۱۵۰	۳۰۶۰۸	۳۱۳۷۳	۳۲۱۷۵	۳۲۹۷۹
گلوگاه	۶۷۰۰	۷۳۷۰	۷۷۳۹	۸۱۲۶	۸۳۲۹	۸۵۳۷
مجموع	۶۵۷۱۳۹	۶۹۷۳۴۱	۷۲۹۵۲۱	۷۵۸۲۳۰	۶۹۰۸۰۶	۷۹۳۰۳۶

جدول ۳۹- پیش‌بینی تعداد دام‌های معاینه شده برای شناسایی و حذف دام‌های مبتلا به بیماری‌های مشترک (سل و بروسلوز) در جهت کاهش ابتلای مصرف‌کنندگان از محصولات دامی است. این جدول نیز با توجه به اهمیت شناسایی دام‌های مبتلا به بیماری‌های مشترک با رشد سالانه ۵/۰ تا ۱ درصد ثبت شده است.

جدول ۳۹- پیش‌بینی تعداد دام معاینه شده از نظر بیماری مشترک

بیماری	موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
سل	۱۸۰۶۹	۱۸۹۷۲	۱۹۹۲۱	۲۰۹۱۷	۲۱۹۶۳	۲۲۵۱۲
بروسلوز گوسفندی	۸۲۷۳	۸۶۸۷	۹۱۲۱	۹۵۷۷	۱۰۰۵۶	۱۰۳۰۷
بروسلوز گاوی	۹۷۹۵	۱۰۲۸۵	۱۰۷۹۹	۱۱۳۳۹	۱۱۶۲۲	۱۱۹۱۳

در بررسی واکسیناسیون تعداد دام‌ها از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ اکثراً از روند کاهشی و یا ثابت برخوردار بودند بجز واکسیناسیون طاعون گوسفند و بز که روند افزایشی چشمگیری را در پی داشت. لذا با توجه به اهمیت واکسیناسیون دام‌ها در بیمت‌ریه‌ای با اهمیت، پیش‌بینی افزایش سالانه ۱ تا ۲ درصد در واکسیناسیون دام‌های سبک و سنگین در نظر گرفته شده است.

جدول ۴۰- پیش‌بینی تعداد دام سبک واکسینه شده

واکسن	موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
طاعون گوسفند و بز	۱۲۱۸۲۷۴	۱۳۴۰۱۰۱	۱۴۷۴۱۱۱	۱۵۴۷۸۱۶	۱۶۲۵۲۰۷	۱۷۰۶۴۶۷
تب برفکی	۱۰۲۲۵۴۳	۱۱۲۴۷۹۷	۱۲۳۷۲۷۷	۱۲۹۹۱۴۱	۱۳۶۴۰۹۸	۱۴۳۲۳۰۳
آبله گوسفند و بز	۹۰۱۷۷۶	۹۹۱۹۵۴	۱۰۹۱۱۴۹	۱۱۴۵۷۰۶	۱۲۰۲۹۹۱	۱۲۶۳۱۴۱
شاربن گوسفند	۸۴۹۷۲۸	۹۳۴۷۰۱	۱۰۲۸۱۷۱	۱۰۷۹۵۸۰	۱۱۳۳۵۵۹	۱۱۹۰۲۳۷
بروسلوز دام سبک	۲۶۵۳۳۲	۲۶۷۹۶۵	۲۹۴۷۶۲	۳۰۹۵۰۰	۳۲۴۹۷۵	۳۴۱۲۲۴

جدول ۴۱- پیش‌بینی تعداد دام سنگین واکسینه شده

واکسن	موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
بروسلوز گاو	۱۵۵۵۴۷	۱۷۱۱۰۲	۱۸۸۲۱۲	۱۹۷۶۲۳	۲۰۷۵۰۴	۲۱۷۸۷۹
تب برفکی گاو	۱۳۴۲۱۹	۱۴۷۶۴۱	۱۶۲۴۰۵	۱۷۰۵۲۵	۱۷۹۰۵۱	۱۸۸۰۰۴
لمپی اسکین	۱۲۶۹۸۶	۱۳۹۶۸۵	۱۵۳۶۵۴	۱۶۱۳۳۷	۱۶۹۴۰۴	۱۷۷۸۷۴
شاربن گاو	۱۱۹۷۹۹	۱۳۱۷۷۹	۱۴۴۹۵۷	۱۵۲۲۰۵	۱۵۹۸۱۵	۱۶۷۸۰۶

۷-۸- عملکرد ترویجی فاوا در استان مازندران

اهداف:

تاکنون اقدامات مناسبی در خصوص بازآموزی و آموزش به دامداران در سطح استان انجام شده است. ولی افزایش دوره های آموزشی توسط همکاران با تجربه همراه با فیلم های آموزشی می تواند سبب ارتقای سطح بهداشتی جامعه شود.

آموزش پرورش دهندگان با بیماری های فصلی حیوانات

آموزش پرورش دهندگان در خصوص بیماری های مشترک و استفاده از ابزار و لوازم بهداشتی در هنگام تماس با دام زنده و یا لاشه آنها

ترویج استفاده از مواد غذایی سالم و بهداشتی جهت تغذیه دام، طیور و آبزیان

آموزش روش های نگهداری بهداشتی فرآورده های خام دامی

ارتقای فعالیت های درمانی دامپزشکان با برگزاری دوره های بازآموزی بویژه در شهرستان های کوچک و مناطق روستایی.

ارتقاء کمی و کیفی خدمات بهداشتی، پیشگیری، کنترلی و درمانی دام و طیور و آبزیان در سطح استان.

برگزاری کلاس‌های ترویجی آموزشی به منظور افزایش اطلاعات پرورش دهندگان با روش های جدید مدیریت بهداشتی مراکز پرورشی و آشنایی دامپزشکان با جدید ترین اطلاعات امری متداول و ضروری است لذا این موارد در جداول شماره ۴۲ و ۴۳ با رشد سالانه ۵/۰ تا ۱ درصد پیش‌بینی شده است.

جدول ۴۲- تعداد کلاس‌های ترویجی برگزار شده در شهرستان‌های استان مازندران

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۹۴	۹۶	۹۹	۱۰۱	۱۰۴	۱۰۷
تنکابن و عباس آباد	۴۲	۴۴	۴۶	۴۸	۵۰	۵۳
چالوس و کلاردشت	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
نوشهر	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۳	۴۵
نور	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
محمودآباد	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
آمل	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
بابلسر و فریدونکنار	۴۳	۴۵	۴۷	۴۹	۵۲	۵۵
بابل	۴۵	۴۷	۴۹	۵۲	۵۵	۵۸
جویبار	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲
سیمرغ	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۳	۴۵
قائم شهر	۵۰	۵۳	۵۶	۵۹	۶۲	۶۵
سوادکوه	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۳
سوادکوه شمالی	۶۵	۶۸	۷۲	۷۶	۸۰	۸۴
ساری	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲
میان دورود	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
نکا	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲	۴۴
بهشهر	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲
گلوگاه	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
اداره کل	۲۵	۲۶	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳

جدول ۴۳- نفر ساعت آموزش های ترویجی در شهرستان های استان مازندران

شهرها	وضع موجود ۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	۱۴۲۵
رامسر	۶۵۸۰	۶۹۰۹	۷۰۸۲	۷۲۵۹	۷۴۴۰	۷۶۲۶
تنکابن و عباس آباد	۲۹۴۰	۳۰۸۷	۳۱۶۴	۳۲۴۳	۳۳۲۴	۳۴۰۷
چالوس و کلاردشت	۲۱۰۸	۲۲۱۳	۲۲۶۸	۲۳۲۵	۲۳۸۳	۲۴۴۳
نوشهر	۲۳۸۰	۲۴۹۹	۲۵۶۱	۲۶۲۵	۲۶۹۱	۲۷۵۸
نور	۲۱۷۰	۲۲۷۹	۲۳۳۶	۲۳۹۴	۲۴۵۴	۲۵۱۵
محمودآباد	۲۲۳۲	۲۳۴۵	۲۴۰۴	۲۴۶۴	۲۵۲۶	۲۵۸۹
آمل	۲۲۳۲	۲۳۴۵	۲۴۰۴	۲۴۶۴	۲۵۲۶	۲۵۸۹
بابلسر و فریدونکنار	۳۰۱۰	۳۱۶۰	۳۲۳۹	۳۳۲۰	۳۴۰۳	۳۴۸۸
بابل	۳۰۶۰	۳۲۱۳	۳۲۹۳	۳۳۷۵	۳۴۵۹	۳۵۴۵
جویبار	۲۳۰۴	۲۴۱۹	۲۴۷۹	۲۵۴۱	۲۶۰۵	۲۶۷۰
سیمرغ	۲۴۵۰	۲۵۷۳	۲۶۳۷	۲۷۰۳	۲۷۷۱	۲۸۴۰
قائم شهر	۳۷۰۰	۳۸۸۵	۳۹۸۲	۴۰۸۲	۴۱۸۴	۴۲۸۹
سوادکوه	۲۳۱۰	۲۴۲۶	۲۴۸۷	۲۵۴۹	۲۶۱۳	۲۶۷۸
سوادکوه شمالی	۴۶۸۰	۴۹۱۴	۵۰۳۷	۵۱۶۳	۵۲۹۲	۵۴۲۴
ساری	۲۳۰۴	۲۴۱۹	۲۴۷۹	۲۵۴۱	۲۶۰۵	۲۶۷۰
میان دورود	۲۱۷۰	۲۲۷۹	۲۳۳۶	۲۳۹۴	۲۴۵۴	۲۵۱۵
نکا	۲۴۴۸	۲۵۷۰	۲۶۳۴	۲۷۰۰	۲۷۶۸	۲۸۳۷
بهشهر	۲۳۶۸	۲۴۸۶	۲۵۴۸	۲۶۱۱	۲۶۷۶	۲۷۴۳
گلوگاه	۲۱۰۸	۲۲۱۳	۲۲۶۸	۲۳۲۵	۲۳۸۳	۲۴۴۳
اداره کل	۴۹۷۷۵	۵۱۰۱۹	۵۲۲۹۴	۵۳۶۰۱	۵۴۹۴۱	۵۶۳۱۵